

új magyar szó

20 oldal

Ára: 1,5 lej

Országos közéleti napilap | Alapítva 1947-ben, Romániai Magyar Szó címmel

VII. évfolyam,
112. (1432.) szám**BNR-valutaárfolyamok**

1 euró	4,1720 ▲
1 amerikai dollár	2,8537 ▲
100 magyar forint	1,5732 ▲

A pünkösdi munkaszünet miatt következő lapszámunk június 14-én, kedden jelenik meg.

Aktuális 2**Velencei Bizottság: aggályos a magyar alaptörvény**

Több ponton is aggályokat fogalmaz meg a Velencei Bizottság jelentéstervezete az új magyar alaptörvénnyel kapcsolatban a *hvg.hu* szerint. A testület ugyanakkor üdvözli, hogy figyelembe vették észrevételeit az alkotmány véglegesítésének utolsó szakaszában. A Velencei Bizottság üdvözli azt is, hogy az európai emberi jogi charta kötelező érvényű szabályaira alapozva készült az új magyar alaptörvény szövege.

Aktuális 3**Már csak a PDL-n múlik a kisebbségi törvény sorsa**

Sikerült a héten megegyeznie az RMDSZ-nek a nemzeti kisebbségek frakciójával a kisebbségi törvény tervezetének módosításairól – nyilatkozta az ÚMSZ-nek Varujan Pambuccian, a kisebbségek frakcióvezetője.

Kultúra 6**Bányavirágzás a POSZT-on**

Rendhagyó erdélyi dráma szerepel a Pécsi Országos Színházi Találkozón megrendezett szakmai fórumon. Az eszmecsere Székely Csaba *Bányavirág* című darabját látják vendégül. A Marosvásárhelyi Színház művészi Egyetem diákjával beszélgettünk.

Vezércikk 3**Megyék vagy feudumok?**

Miért vált hirtelen olyan sürgössé az államfő számára az ország közigazgatási felosztásának újrarajzolása? Miért terheli a kormánykoalíció amúgy is prioritásokkal zsúfolt napirendjét újabb, megvalósíthatatlannak tűnő célkitűzésekkel? A választ ezúttal nem föltétlenül Traian Băsescu esetleges ármánykodásaiban kell keresni. Elég csak az Európai Uniótól érkező jelzésekre figyelni. ▶

Cseke Péter Tamás

Pünkösdi panziókirályság

Jelentős többletbevételt hoz a székelyföldi turizmusnak a csíksomlyói zárandoklat

Bóvliárusok a csíksomlyói búcsún. Az évek során a pénzcsinálás az ünnep velejárója lett a búcsúsokat vendégül látó Székelyföldön

Fotó: ÚMSZ/archív

Szinte lehetetlen szabad szálláshelyet találni a holnapi csíksomlyói zárandoklat helyszínéhez közelebb eső településeken, a foglalásokat néhol már egy évvel ezelőtt véglegesítették. A pünkösdi vendégsereg a székelyföldi idegenforgalomnak mindenütt busás nyereséget hoz, de míg a nagyobb szállodákban ez az éves bevételnek csak töredékét teszi ki, a kispanziósok éves forgalmuk egyharmadát bonyolítják le ilyenkor. A székelyföldi vendéglátók többsége különleges ajánlatokkal készül pünkösdre, ehhez pedig extra ár dukál. **7. oldal ▶**

Elutasítják a PDL-s felosztást

Baloga-Tamás Erika

▶ Visszautasította tegnap Kelemen Hunor, az RMDSZ szövetségi elnöke a Demokrata Liberális Párt (PDL) azon szándékát, hogy a kisebbségi törvényhez csatolt áruként hozzátegye a közigazgatási felosztás tervezetét is. Hozzátette: a szövetség nem fogadhatja el a PDL által elképzelt közigazgatási felosztást, mert ez gyakorlatilag a magyar megyék beolvasását jelentené. „Ezt a közigazgatási reformot az RMDSZ nem tudja felvállalni, ha a koalíciós partnereink ehhez ragaszkodnak, nekünk újra kell gondolnunk a közös kormányzás jövőjét” – ismertette a szövetség álláspontját Kelemen. **Folytatása a 3. oldalon ▶**

Vihar, Erdélytől Bukarestig

▶ Bukarestet is elérte tegnap a szerdán Erdélyen végigsöprő vihar. A heves szél jelentős károkat okozott a fővárosban: fákat döntött le, házakat rongált meg. A pusztító vihar a román főváros történelmi központját sem kímélte. **2. oldal ▶**

Vihar utáni kárfelmérés Bukarest történelmi központjában

Fotó: Tofán Levente

Schengen – elhalasztva

Cs. P. T.

▶ Bizonytalan ideig elnapolták tegnap a Luxembourgban üléselő uniós belügyminiszterek Románia és Bulgária csatlakozási időpontját a schengeni rendszerhez. Abban maradtak, a Schengen-bővítés ügyére szeptemberben visszatérnek. Pintér Sándor magyar belügyminiszter szerint a két ország fokozatosan csatlakozhat a rendszerhez: a légi közlekedésben még az idén, a szárazföldi és a vízi határok tekintetében később. **Folytatása a 2. oldalon ▶**

Mai mellékletünk:

úmsz **színekép**

Röviden

Alkotmánybíróságnál az alkotmánymódosítás

A Törvényhozási Tanács pozitív véleményezése után tegnap a taláros testülethez továbbította alkotmánymódosítási javaslatát Traian Băsescu államfő. Az Elnöki Hivatal tegnapi közleménye leszögezi, miután az alkotmánybírák véleményezik javaslatát az alaptörvény-módosítástervezetét a parlamentbe küldi megvitatásra.

Az MPP megnevezte kolozsvári jelöltjét

Fodor Alpár mérnök indul a Magyar Polgári Párt (MPP) színeiben a kolozsvári polgármesteri tisztségért – jelentette be Keizer Róbert, a polgári párt kincses városi szervezetének elnöke. „Fontos, hogy olyan embert jelöljünk a polgármesteri tisztségre, aki nem a politikából akar megélni, hiszen Fodor Alpárnak nincsenek anyagi problémái, ellenben valóban tenni akar a közösségért” – nyilatkozta Keizer Róbert. Azzal indokolta Fodor Alpár jelölését, hogy gazdasági szakemberként már több alkalommal bizonyított, ezért az MPP szerint alkalmas a város vezetésére. A jövő évi önkormányzati választásokon a Kolozs megyei MPP 5-6 községben tervezi polgármester-jelöltet állítani.

Áprilisban csúcsosodott a külkereskedelmi hiány

Áprilisban volt a legmagasabb idén a román külkereskedelmi mérleg hiánya, miközben az első négy hónapban 18,4 százalékkal csökkent a deficit a tavalyi hasonló időszakhoz képest – közölte tegnap az Országos Statisztikai Intézet. A közzétett adatok szerint az idei első négy hónapban a külkereskedelmi mérleg hiánya 2,4 milliárd euró volt. A deficit csökkenésének oka az, hogy a kivitel nagyobb ütemben növekedett, mint a behozatal. A január-áprilisi időszakban az export 33,3 százalékkal bővült, elérve a 14,4 milliárd eurót, miközben az import 22 százalékkal 16,8 milliárd euróra nőtt.

Kigyulladt az újságírók szállodája Líbiában

Tűz ütött ki tegnap reggel Tripoliban abban a szállodában, ahol a külföldi újságírókat elszállásolták; a lángokat sikerült megfékezni és senki sem sérült meg. Szemtanúk szerint mintegy száz embert, zömében újságírókat menekítettek ki az épületből a szálloda parkolójába. A területen sűrű, fekete füst terjengett. A helyszínre érkezett Mussza Ibrahim líbiai kormányzóvívó, s azt mondta, hogy az épület nem katonai hadművelet vagy NATO-légicsapás következtében kapott lángra. Míg az ügyben indított vizsgálat le nem zárul, nem lehet biztosat tudni, de a szálloda személyzete szerint a tűz az épület áramelosztó termében keletkezett – mondta a szóvivő.

Kétszázötven tonna uborkát égettek el Macedóniában

Macedón kertészek és zöldségtermesztők tegnap 250 tonna uborkát dobtak tűzbe, mert a kólibaktérium-fertőzés veszélye miatt nem tudták kiszállítani a terményt az európai piacra és így a nyakukon maradt. A zöldségek megsemmisítését a délbalkáni országokban az elkövetkező napokban is folytatják, a kertészetekben és veteményesekben ugyanis hozzáfogtak a kénes fertőtlenítésekhez, ami miatt a földiken a termények teljesen megsemmisülnek. Noha a Macedóniában természetesen uborkát és paradicsomot szigorú egészségügyi ellenőrzéseknek vetették alá és fogyasztásra alkalmasnak találták, az európai élelmiszer nagykereskedők lemondták a már megrendelt szállítmányokat, a macedón gazdákat pedig emiatt tetemes kár érte.

Schengen halasztva

A még Pintér Sándor (középen) vezette belügyminiszterek tanácsa szeptemberben „ismét rátér” a témára Fotó: eu2011.hu

Folytatás az 1. oldalról

Hangsúlyozta azonban, hogy ez csupán az egyik lehetőség, és nem akarja megelőlegezni a szeptemberi tanácskozás kimenetelét. Mindenesetre reménynek adott hangot, hogy szeptemberben „előre lehet lépni” a kérdésben. Pintér Sándor reményei szerint a légi közlekedésben már idén csatlakozhat Románia és Bulgária a belső határellenőrzéstől mentes schengeni rendszerhez. A miniszterek megállapították, hogy technikai értelemben Románia mellett immár Bulgária is felkészült a belső határellenőrzéstől mentes schengeni övezethez való csatlakozásra. Bulgáriának ennek érdekében az év elején számos, addig elvégzetlen feladatot kellett meg-

oldania, ki kellett alakítania a török határ mentén a megfelelő határvédelmet. Mint ismert, szerdán Strasbourgon az Európai Parlament (EP) fogadott el nagy többséggel olyan értékelést, miszerint mindkét ország felkészült a Schengen-tagságra. Ezután Jerzy Buzek EP-elnök felszólította az uniós tagállami kormányokat, hogy most már ne halogassák tovább a két ország befogadását.

Azt azonban a miniszterek nem mondták ki, hogy szeptemberben dönteni kívánnak a csatlakozás időpontjának kitűzéséről. Ennek hátterében az áll, hogy korábban több tagország – köztük Németország és Franciaország – politikai aggályokat fogalmazott meg Romániával és Bulgáriával

szemben, veszélyesnek ítélve az ott tapasztalható korrupció és szervezett bűnözés elterjedtségét. A tegnapi ülés előtt már csak a hollandok elleneztek a közös álláspontról szóló elnökségi tervezetet, majd végül ők is elfogadták azt.

Unió források szerint több tagország – Hollandia és Németország is – utalt arra, hogy végleges álláspontjának kialakítása előtt látni akarja az Európai Bizottság júliusban esedékes jelentését, amely az úgynevezett Együttműködési és Ellenőrzési Mechanizmus (CVM) keretében készül Romániáról és Bulgáriáról. Ez a mechanizmus azt szolgálja, hogy figyelemmel kísérjék az újonnan csatlakozott országok vállalt kötelezettségeinek teljesítését. ◀

Velencei Bizottság: aggályos az új magyar alaptörvény

MTI

Több ponton is aggályokat fogalmaz meg a Velencei Bizottság jelentéstervezete az új magyar alaptörvénnyel kapcsolatban a hvg.hu tegnapi írása szerint. A testület – közli a portál a birtokába került anyagra hivatkozva – ugyanakkor üdvözli, hogy figyelembe vették észrevételeit az alkotmány véglegesítésének utolsó szakaszában. A Velencei Bizottság – a hvg.hu által összefoglalt következtetései szerint – üdvözli azt is, hogy az európai emberi jogi charta kötelező érvényű szabályaira alapozva készült az új magyar alaptörvény szövege. A portálra felkerült összefoglaló szerint a Velencei Bizottság ezzel szemben sajnálatosnak nevezi, hogy az alkotmányozás nélkülözötte az átláthatóságot, hiányosságok mutatkoztak a kormánypartok és az ellenzék közötti párbeszédben, nem voltak biztosítva megfelelő körülmények a szükséges társadalmi párbeszédhez, és rendkívül rövid volt az időkeret az egész folyamatra. A testület nehezményezi, hogy számos területet nem szabályoz részletesen az alkotmány, és kétharmados, sarkalatos törvények körébe utalja azokat a szabályozásokat is, amelyek a legtöbb jogrendben a napi politikai jogalkotás területére tartoznak, és egyszerű többségi döntést igényelnek. A Velencei Bizottság szerint problémás továbbá az Al-

kotmánybíróság jogköreinek korlátozása az adózási és pénzügyi kérdésekben, valamint a Költségvetési Tanács kiemelt szerepe a költségvetés elfogadásának folyamatában. Hasonlóképpen aggályos a független szabályozó testületek felállításának mikéntje – írják a jelentéstervezetben a hvg.hu közlése szerint. A szöveg emellett megemlíti, hogy túlzottan általánosan fogalmaz az alaptörvény az olyan kulcsterületekkel, mint a bíróságokra vonatkozó keretszabályokkal és más, a társadalom számára alapvető területekkel kapcsolatban. Kérdéseket vet fel a testület szerint a preambulumnak a határon túli magyarok jogairól szóló bekezdése is.

A Velencei Bizottság reményét fejezi ki, hogy az alkotmány jövőbeni értelmezése és alkalmazása, beleértve az annak tág teret hagyó sarkalatos törvények megszületését is, jó lehetőséget ad Magyarországnak, hogy a nemzetközi megállapodásoknak megfelelően járjon el – olvasható a portálon.

Legutóbb május 17-én járt Magyarországon a Velencei Bizottság az április 18-án elfogadott és 2012. január 1-jén hatályba lépő új alaptörvénnyel kapcsolatban. A Velencei Bizottság titkárságának igazgatója akkor az MTI-nek azt mondta, az új magyar alaptörvény körüli helyzet még „nem nagyon világos”, a szöveget értelmezni kell. ◀

Erdély után Bukarestben is végigsöpört a pusztító vihar

Hírösszefoglaló

Egy nappal azután, hogy vihar söpört végig az erdélyi településeken, tegnap az ország déli megyéiben és a fővárosban tombolt itéletidő. Sorin Oprescu főpolgármester elmondta, a heves szél jelentős károkat okozott Bukarestben: fákat döntött le, házakat rongált meg, a jelentős csapadékmennyiség pedig a hibás csatornarendszer miatt forgalmi dugókat okozott. A vihar a főváros történelmi központjában található épületek némelyikének a

tetőzetét is megtépázta. A szerdai erdélyi esőzések nyomán jelentős mezőgazdasági területek kerültek víz alá. Szerda este egyébként Magyarország egyes területein is orkányszerű szél söpört végig. A Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Ópályiban háztetőket rongált meg a vihar. A szél emellett fákat csavart ki tövestől, az elektromos hálózat transzformátorállomását pedig villámcsapás érte, így áram nélkül maradt a település egy része, s a hibát csak tegnap tudták elhárítani a szolgáltató cég szakemberei. ◀

A szél a lakótelepeket sem kímélte, garázsokat döntött össze

Menekülnek Szíriából

Hírösszefoglaló

Mintegy 1250 szíriai menekült érkezett Törökországba az utóbbi 24 órában, így március közepe óta összesen már 1800-an választották a szomszédos országot az otthoni bizonytalanság és erőszak helyett. A török település, Yayladagi mindössze negyvenegynéhány kilométerre található Dzsizsr es-Sugúrtól, ahol a szíriai hadsereg véres harcokat folytat a tüntetőkkel. Egy helyi aktivista, Musztafa Osszo elmondta, hogy a fegyveres erők csaknem teljesen bekerítették a várost, pusztán egy kivezető utat hagytak szabadon. A műveletet Bassár el-Aszad szíriai elnök öccse, Maher vezeti. A tüntetők elleni erőszakos fellépés miatt Nagy-Britannia és Franciaország a damaszkuszi vezetést elítélő határozattervezettel állt az ENSZ elé. Bár a dokumentum nem helyezte kilátásba akciót a szíriai rezsim ellen, kétséges, hogy az ENSZ BT megszavazza-e. Oroszország ugyanis jelezte, ellenzi, hogy az ENSZ Biztonsági Tanácsa határozatot hozzon Szíriáról. Alekszandr Lukasevics, az orosz külügyminisztérium szóvivője szerint a szíriai helyzet nem veszélyezteti a nemzetközi békét és biztonságot, a tervezet megvitatása a belső feszültség erősödéséhez vezethet. Figyelembe kell venni, hogy egy Damaszkuszt bíráló BT-határozat egy olyan pillanatban, amikor egyre aktívabbá válnak Szíriában a fegyveres szélsőségesek, egyet jelent ezek támogatásával – mondta Alekszandr Lukasevics. ◀

Ojtozi számvetés

ÚMSZ

► Ojtozon értékelték ki az elmúlt három év eredményeit és beszéltek meg a jövő évi legfontosabb teendőket a háromszéki önkormányzatok RMDSZ-es vezetői. Tamás Sándor megyei tanácselnök rövid felszólalásában elmondta, fontosak az időközi találkozások, éppen ezért 2008 óta minden évben megszervezik az önkormányzati képviselők találkozókat. Antal Árpád András annak a reményének adott hangot, hogy a jövő évi önkormányzati választások után ugyanitt ünnepelhetnek a Szövetség képviselői, a sort pedig kiegészíti a kézdívásárhelyi és a baróti polgármester is. Kelemen Hunor szövetségi elnök rövid beszédében értékelte a Szövetség háromszéki önkormányzatainak munkáját, mondván, nem volt könnyű az elmúlt 3 év, hiszen ebből egy évet az RMDSZ ellenzékben töltött, a kormányzati időszakot pedig a gazdasági válság idején vállalta a Szövetség. „A mi erőnk mindig is az önkormányzatokban volt és lesz. A válság időszakában a kormányon lévő RMDSZ minden olyan lehetőséget kihasznál, amely által segíteni tudta az önkormányzatok munkáját. Ez a kormányzati periódus nem volt olyan sikeres, mint az előző, ennek ellenére úgy látom, hogy minden településen történtek változások, sikerült fejlesztésre szánt összegeket eljuttatni önkormányzatainknak. A következő egy év óriási kihívás lesz a Szövetség számára, nem áztatjuk magunkat, biztosan verseny lesz. Nem csak Székelyföldön, de a Partiumban, a Szórványban is. Én hiszek abban, hogy képesek vagyunk ennek a kihívásnak elébe állni, bizonyítva azt, hogy eddig is hitelesen képviseltük az erdélyi magyar közösség érdekeit” – fejtette ki az RMDSZ elnöke. ◀

Elutasítják a PDL...

A PDL–RMDSZ koalíciós együttműködés végét jelentheti a régióátalakítással kapcsolatos nézetkülönbség. Fotó: Tofán Levente

Folytatás az 1. oldalról

A szövetségi elnök hozzátette: az RMDSZ csak egy olyan felosztást lát elképzelhetőnek, amelyben Kovászna, Hargita és Maros megye valamint a Partium és Szilágyság megyei egységet alkotnak. „Még bízom abban, hogy a racionális és bölcs hozzáállás győzedelmeskedik ebben a kérdésben, és sikerül közös nevezőre jutnunk” – összegezte a szövetségi elnök.

„Fogyatékos” megyék?

Elutasítja viszont a három székelyföldi megye „egyesülését” a régió legnagyobb városának, Marosvásárhelynek a polgármestere. A demokrata-liberális színekben mandátumot nyert Dorin Florea (PDL) szerint Hargita és Kovászna megyével együvé tartozni olyan, mintha „úgy látnál hozzá

a munkához, hogy két fogyatékos odatennél, hogy felássa a kertet”. Az előjáró leszögezte, szerinte is szükséges a közigazgatási térkép újrajrészolása, azonban szerinte ebben a kérdésben a kormánynak nem szabadna felelősséget vállalnia a parlament előtt. Frunda György, az RMDSZ Maros megyei szenátora „alviláginak” nevezte Florea nyilatkozatát, sajnálatát fejezve ki amiatt, hogy a városgazda a PDL egyik alelnöki tisztségét is elnyerte a nagyobbik kormánypárt májusi kongresszusán.

Borboly: erősítenék Maros megyét

„Először is azt gondolom, hogy a fogyatékkal vagy sérültséggel élő emberekről nem szabad politikai viccet vagy érveket gyártani, hisz az annak az embernek a jellemét mutatja, aki ilyen

jelzőket használ egy-egy politikai cél teljesülése érdekében. A három megye egy régióban való tömörüléséről az a véleményem, hogy Hargita megye sok esetben nem gyengítené, hanem egyenesen erősítené Maros megyét” – szögezte le lapunknak Borboly Csaba, Hargita megyei tanácselnök. Ervelésének alátámasztására elmondta: az uniós pénzek lehívásának tekintetében Hargita megye országos viszonylatban is az élvonalban szerepel, megelőzve a nagyon erős Brassó, Széchenyi vagy Fehér megyéket. „Egyébként egy ilyen politikailag ingatag helyzetben, amikor napról napra változnak a dolgok, nem lehet az országot egyes politikusok kényekedve szerint átszervezni, így nincs is amiért nekünk ebben a kérdésben egyelőre szerepet vagy részt vállalni” – utasította el Borboly is a megyék átszervezésének szükségességét. ◀

Megyék vagy feudumok?

Cseke Péter Tamás

Miért vált hirtelen olyan sürgőssé az államfő számára az ország közigazgatási felosztásának újrajrészolása? Miért terheli a kormánykoalíció amúgy is prioritásokkal zsúfolt napirendjét újabb, – az alkotmánymódosításhoz hasonlóan – megvalósíthatatlannak tűnő célkitűzésekkel? A választ ezúttal nem föltétlenül Traian Băsescu esetleges ármánykodásaiban, gyanús hátsó szándékaiban keresni. Elég csak az Európai Uniótól érkező jelzésekre figyelni.

Tegnap például a Luxembourgban tanácskozó uniós belügyminiszterek azt az üzenetet küldték Romániának, hogy az ország schengeni csatlakozása csupán egy távoli, egyelőre ismeretlen időpontban lesz majd lehetséges, és akkor is két lépcsőben történik majd. A halasztásban döntő szava volt Hollandiának, amelynek küldöttsége szerint a csatlakozásról szóló döntés előtt meg kell ismerni az Európai Bizottság nyáron esedékes jelentését a romániai igazságszolgáltatás és a korrupcióellenes küzdelem helyzetéről. Magyarul: a Schengen-övezetbe történő belépés technikai feltételei teljesültek ugyan, de a korrupció még mindig olyan mértékű Romániában, hogy – legalábbis egyes tagállamok szerint – az uniós polgárok biztonságát is fenyegeti.

A Schengenből történő kirekesztésnél is riasztóbb az a brüsszeli fenyegetés, hogy akár fél évre is befagyaszthatják az országának járó infrastruktúra-fejlesztési pénzalapot. Kiderült ugyanis, hogy a romániai hatóságok súlyos törvényszegéseket követnek el az uniós pénzek leosztása, a közbeszerzési folyamatok során. A visszaélésekben élen járnak a megyei tanácselnökök. Brüsszelben Liviu Dragnea, Teleorman megye szociáldemokrata vezetője verte ki a biztosítékot azzal, hogy a megyei utak javítására kiírt pályázatokot sorra a saját cége nyerte, ám nem lehetnek kétségek afelől, hogy hasonló helyzet előfordulhat kormánypárti politikusok – beleértve az RMDSZ-eseket – vezette megyékben is. Így már érthetőbb, hogy az államfő – a brüsszeli jelzésektől bepánikolva – a szerdai kormányülésén az asztalt csapkodva jelentette ki: szét kell robbantani azokat a „mafia típusú”, pártok feletti hatalmi konstrukciókat, amelyek közben tartják a megyéket, meg kell szabadulni azokatól a 21-i száziadai hűbérésektől, akik uradalmuknak tekintik az általuk vezetett közigazgatási egységeket. És ennek szinte egyetlen módja, ha kihúzzák alóluk a jelenlegi megyéket. Természetesen nem mellékes, hogy ha valóra váltják, az államfő javaslata egy egész országot fenekestől felforgathat, előtte azonban már – az RMDSZ részéről érkező jelzések szerint – a kormánykoalíció is szétverheti. Ez utóbbi esetben Traian Băsescu a Romániának nevezett feuduma fölötti uralmat is hamarosan elveszítheti.

Román lapszemle

Igor Dodon, a moldovai kommunisták Chişinău-i polgármester-jelöltje attól teszi függővé a Romániával fenntartott viszony javulását, hogy Bukarest hajlandó-e elfogadni, hogy a Pruton túliak más kultúrával rendelkeznek, más nyelvet beszélnek és más jövő vár rájuk. (EVZ) ► Bár a nyilatkozatok szintjén végérvényesen megromlott a kapcsolat Dinu Patriciu és Crin Antonescu között, az üzletember havonta 10 ezer dollárral járul hozzá a PNL-elnök családi költségvetéséhez. Ezzel az összeggel honorálja Patriciu egyik cége Alina Vălean EP-képviselő tanácsadói munkáját. (Puterea) ► A közterületen való dohányzást tiltó törvény elsőszámú „áldozata” Traian Băsescu államfő, ugyanis a jövőben nem gyűjthet rá többet a Cotroceni-palotában. (Puterea)

Már csak a PDL-n múlik a kisebbségi törvény sorsa

Cs. P. T.

► Sikerült a héten megegyeznie az RMDSZ-nek a nemzeti kisebbségek frakciójával a kisebbségi törvény tervezetének módosításairól. Mint ismert, a módosító indítványokat a kisebbségek képviselői javasolták „az utolsó száz méteren”, ami némi zavart okozott a koalícióban. „Nem voltak elvi nézeteltéréseink, meg tudtuk állapodni az RMDSZ-szel. Elismerem, hogy kissé késve érkeztek a javaslataink” – nyilatkozta lapunknak Varujan Pampuccian, a kisebbségek frakcióvezetője. A képviselő tájékoztatása szerint az egyik legfontosabb javaslatuk az volt, hogy az

Etnikumközi Kapcsolatok Hivatal autonóm intézménnyé alakuljon. „Így a hivatal vezetőjét nem a kormány, hanem a kisebbségek jelölik, az igazgató fő hitelutalványozó lesz, és az intézmény költségvetési forrásokon kívüli pénzekre is pályázhat” – érvelt a politikus. A frakcióvezető elmondta, a törvény vitáját kedden folytatják az emberjogi szaktanácsadókban, reményei szerint jövő péntekig a jelentés is elkészül. Varga Attila megerősítette lapunknak, hogy sikerült megegyezniük Pampuccianéval a törvény módosításairól. „Arra azonban nem látok garanciát, hogy péntekig elkészül a jelentés” – mondta a képviselő. ◀

Népszámlálás: azonosították a kulcsfontosságú helységeket

ÚMSZ

► Beazonosította az RMDSZ főtítkársága azokat a településeket, ahol hangsúlyosan oda kell figyelni az összeesedékes népszámláláskor. Olyan településekről van szó, ahol a 2002. évi népszámlálás során a magyarok számaránya 18,5-23 százalék közötti sávban mozgott. „Ezekre a településekre hangsúlyosan oda kell figyelnünk, hiszen a nyelvi jogoknak a közigazgatásban való használata a 20 százalékos küszöb átlépésétől függ” – hangsúlyozta tegnap Kovács Péter. Az RMDSZ főtítkársága, elmondta azt is, hogy ezeknek a településeknek a jegyzékét továbbították az illetékes megyéknek, ugyanakkor egyeztettek a megyék megbízottjaival az elkövetkező időszak legfontosabb teendőiről is. „Nem elég a szlogenek puffogatása, ebben a folyamatban mindennapi, Erdély-szinten koordinált munkára van szükség” – szögezte le a főtítkár.

A népszámlálás előkészítésében az RMDSZ hangsúlyt fektet a kérdezőbiztosok felkészítésére is. Mint ismeretes, az önkormányzati alkalmazottak

mellett, a pedagógusok adatfelvételként vesznek részt a népszámlálásban. „Fontosnak tartjuk, hogy még a nyári szünet előtt tudatosítsuk a pedagógusokkal e folyamatban való részvételük fontosságát. A Statisztikai Hivatal csak augusztusra tervezi a pedagógusok összehívását, amikor ők szabadságon vannak. Számunkra prioritás, hogy még a nyári szünet előtt bevonjuk a felkészülési folyamatba a pedagógusok szervezeteit, az önkormányzatokat, az RMDSZ helyi szervezeteit. Ennek érdekében levelet intéztünk minden romániai magyar pedagógushoz, amelyben segítségüket kérjük” – mutatott rá Kovács Péter.

Az RMDSZ főtítkárságának tegnapi gyűlésén kiértékelték a szövetség által meghirdetett Nyílt Év első szakaszát, amely során az érdeklődők betekintést nyerhettek a főtítkárság mindennapi munkájába, rendezvényeinek megszervezési, lebonyolítási folyamatába. „A Nyílt Év az eddigiekben főként a fiatalok körében örvendett nagy népszerűségnek, akik elsősorban rendezvényeink iránt érdeklődnek” – értékelte a programot a főtítkár. ◀

Varujan Pampuccian (balra) és Markó Béla kormányfő-helyettes. Fotó: Tofán Levente

„Karcúsított” Románia?

Miután az 1989 után egymást követő kormányok mindegyike ódzkodott az ország területi-közigazgatási átszervezésétől, több mint másfél évtizedes meddő vita után most hirtelen igen sürgössé vált a hatalom számára a kérdés.

Bogdán Tibor

Tízmilliárd eurós térítésmentes uniós támogatás sorsa függ attól, hogy Románia idejében át tud-e állni a megyékről, a jogi személyiséggel rendelkező régiókra. Ennyit hívhatna le a 2013-2014 közötti időszakban az Európai Bizottság fejlesztési programjának keretében az infrastruktúra fejlesztésére, abban az esetben, ha képes eleget tenni a Brüsszel által megszabott feltételnek.

Kormánypárti...

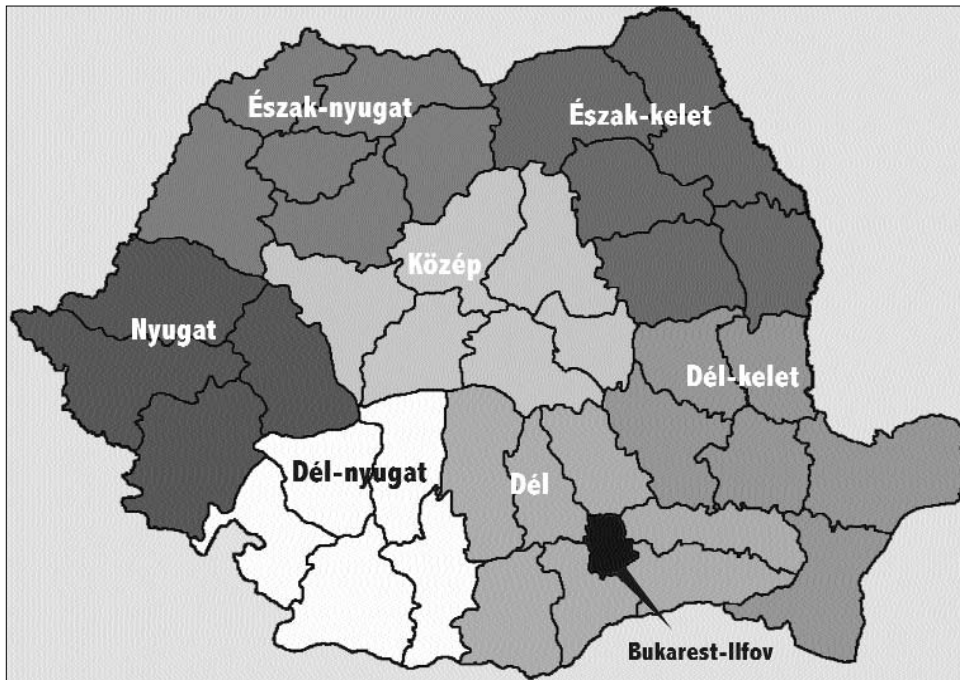
A Boc-kormány mindössze harminc napot kapott az államfőtől a területi-közigazgatási átszervezés kidolgozására, pontosabban a jelenlegi, 41 megyéből álló struktúra karcúsítására. Ez még akkor is igen rövid határidő lenne, ha a kérdésben egységes álláspontot helyezkednének a politikai pártok, ám a nézetek jócskán különböznek az új formák kialakítása tekintetében. Emellett pedig számolni kell a megszűnő megyei tanácsok – többnyire helyi kiskirály néven ismertté vált – elnökeinek ellenállásával is.

A kormánypártok és az ellenzéki erők voltaképpen

csupán egyetlen kérdésben értenek egyet: abban, hogy mindenképpen csökkenteni kell a romániai megyék jelenlegi számát.

Ilyen vonatkozásban pillanatnyilag három konkrét javaslat létezik. A „legszűkmarkúbb” elképzelés Traian Băsescué, illetve a kormányé. Ennek megfelelően nyolc nagy részre osztanák fel az országot. Az újonnan létrehozandó régiókat továbbra is megyéknek neveznék, ez esetben ugyanis szükségtelemé válik az alkotmány idevágó kitételének módosítása, amelynek megfelelően közigazgatási szempontból a területet községek, városok és megyék szervezik meg. A jelenlegi megyei tanácsok és prefektúrák ez esetben megszűnnének, a nyolc óriásmegyét regionális tanácsok és prefektúrák irányítanák.

A Demokrata Liberális Párt ezzel egyidőben egy másik javaslatot is elképzelhetőnek tartana. Ennek értelmében lengyel mintára az országot vajdaságokra tagolnák, ezek mindegyike 3–4 millió lakossal rendelkezne. A vajdaságok mindegyike közvetlenül fejtené ki hatásköreit az alárendeltségbe tartozó községek, városok és megyei jogú városok (municipiumok) fölött.

A jelenlegi nyolc fejlesztési régió határvonalait követné a nagyobbik kormánypárt megyetérképe

sok és megyei jogú városok (municipiumok) fölött.

Az RMDSZ 16 régióban gondolkodik, ezeket öt fejlesztési makrorégióba csoportosítanák. Az elsőbe a Botoşani–Suceava, a Bacău–Iasi–Neamţ–Vaslui, a Brăila –Buzău–Galacţura Vrancea régió tartozna. A másodikikat a Konstanca–Tulcea, a Călăraşi–Ialomiţa–Ilfov, a Giurgiu–Teleorman, a Dolj–Mehedinţi–Olt régió, valamint Bukarest alkotná. Gorj–Vâlcea, Argeş–Dâmboviţa–Prahova régió a harmadik makrorégióba kerülne, Arad–Krássó–Szörény–Temes–Hunyad és Szeben–Brassó régióból tevődne össze a negyedik makrorégió, a Kovászna–Hargita–Maros, Beszterce-Na-

szód–Kolozs–Máramaros és Bihar–Szilágy–Szatmár régió pedig az ötödik makrorégióban tömörülne.

Ezek a régiók, amellet, hogy figyelembe veszik az adott térségek gazdasági kohézióját, egyben messzemenően tiszteletben tartják a kulturális, földrajzi és etnikai összetartozást is.

...és ellenzéki elképzelések

Az ellenzéki Szociális-Liberális Unió ezzel szemben 12 régiót alakítana ki. A Mugurel Surupăceanu szociáldemokrata képviselő által kidolgozott elképzelésnek megfelelően körülhatárolásuknál a fő szempont az lenne, hogy ezek között a térségek között minél kisebb

legyen a különbség a bruttó nemzeti össztermék értékei között. A szociáldemokraták és a nemzeti liberálisok koalíciója szempontjából azonban még ennél is fontosabb kritérium a Székelyföldet alkotó megyék egymástól történő elszakítása, nem utolsósorban pedig annak szavatolása, hogy egyetlen újonnan létrejövő régióban se lehessen magyar lakossági fölény. Így Maros megye a 7. számú régióban kapna helyet Beszterce-Naszód, Máramaros és Szatmár megyével együtt, Kovászna megye a 8. régióba kerülne Brassó és Szeben megye mellé, Hargita megyét pedig a 9. megyébe sorolnák be, amelyhez még Vrancea, Bacău, Neamţ és Suceava megye is tartozna.

Unió körkép

Az Európai Unió szintjén egyébként a régiósításnak négy fő modellje ismeretes. A nápolyi modell a hatóságok centralizálására, az egységsítésre és a szimmetriára alapul. Ezt a mintát elsősorban Franciaországban, Olaszországban, Spanyolországban, illetve Görögországban alkalmazzák.

A német modell az erős állam mellett elismeri a hatásköröket gyakorló köztes entitásokat is, ahogyan az Németországban, Ausztriában és Hollandiában történik.

Az angol-szász modell mindenekelőtt Nagy-Britanniában érvényesül, lényege az, hogy az államot nem tekintik jogi személyiségnek.

A skandináv modell decentralizáltabb keretek között ugyan, de lényegében a francia mintát alkalmazza, így történik ez Svédországban és Finnországban.

Érdekes külön megvizsgálunk a PDL által javasolt lengyel modellt is. Lengyelországban 1999-ben indult be a területi-közigazgatási reform. Ennek során három szinten szervezték meg az ország területét, amelyet 1478 községre, 379 körzetre és 16 vajdaságra osztottak fel. Az entitások valamennyi szinten törvényben szabályozott sajátos hatáskörökkel rendelkeznek. A körzetek mindegyikének lakossági létszáma 100 ezer körül mozog, a vajdaságok területét 9400 és 35 500 négyzetkilométer, lakosságának létszámát pedig egymillió és ötmillió között állapították meg. ◀

Egyesélyes választásra készül Törökország

A vasárnapi török parlamenti választások győztese nem kétséges: a célszalagot elsőként a 2002 óta kormányzó Igazság és Fejlődés Pártja fogja átszakítani. A tét csak az, hogy Recep Tayyip Erdogan kormányfő pártjának fölénye elegendő lesz-e ahhoz, hogy kétharmados többséghez jusson.

MTI/ÚMSZ

Recep Tayyip Erdogan török miniszterelnök nem titkolja, hogy a vasárnapi választásokon politikai alakulata, az Igazság és Fejlődés Pártja (AKP) kétharmados parlamenti többségére törekszik. Ez ugyanis lehetővé tenné azt, hogy az AKP egyedül szövegezzék meg Törökország új Alkotmányát.

A kétharmados többség veszélyei

A jelenlegi török Alkotmány 30 évvel ezelőtt született, és azt, egy katonai puccs után, a hadsereg tábornokai írták meg. Isztambuli források szerint az új alaptörvény módosítását az államon belüli erőviszonyokat, tágabb jogköröket biztosítva a jelenleg inkább csak protokolláris

szerepkört betöltő államfőnek. Az pedig nyílt titok politikai berkekben, hogy Erdogan akar lenni Törökország következő elnöke.

Az ellenzék nem vitatja, hogy szükség van új alkotmányra, ám egyben azt veti az AKP szemére, hogy a hatalom kisajátítására törekszik. És attól tart, hogy a többi párt bevonása nélkül megszülető új alaptörvény a kormánypárt szája íze szerinti demokráciával ruházná fel Törökországot, túl nagy hatalmat biztosítana Erdogannak. Az AKP-kormány alatt beindult erős gazdasági fellendülés gyümölcseit élvező üzleti körök szintén óva intenek attól, hogy a jelenlegi kormány-párt „túlnyerje” magát. Ebben az esetben a befektetők föltennék maguknak a kérdést: vajon milyen irányba

halad tovább Törökország egy olyan AKP vezetésével, amelynek hatalmát semmilyen fék és ellensúly nem korlátozza? Isztambuli elemzők szerint nem kizárt, hogy egy kétharmados AKP-diadalra az államkötvények és a török líra árfolyamának gyengülése illetve a tőzsdeindex visszaesése következne be.

Rövid visszapillantás

Nyolc és fél évvel ezelőtt, amikor először alakíthatott kormányt, Erdogan még óvatos volt. Elszántan látott neki politikai tervei megvalósításának, ám önmérsékletet gyakorolt. 2007-es második választási győzelme után viszont a kormányfő megváltozott; ettől kezdve önkényes módon kezdte alkalmazni az államhatalmat. Ezt főleg a

sajtó szenvedte meg. A Dogan-konzern (a *Hürriyet* és a Türk *CNN* tv-adó tulajdonosa) székházát például 2009-ben tucatnyi adóellenőr kereste föl. Vizsgálódásuk eredményeként a konzern felszólítást kapott: fizessen meg 2,2 milliárd euró adóhátralékot.

Isztambulban zajlik az úgynevezett Ergenekon-per: a vádlottak padján ülő katonatiszteteket az első Erdogan-kormány idején szőtt államellenes összeesküvéssel gyanúsítják. Minél tovább húzódik a per, annál inkább gyarapodik az őrizetbe vettek névsora: ellenzékiek, professorok, hivatalnokok, ügyvédek, újságírók, üzletemberek. A bírósági eljárás célja nyilvánvalóan eltakarítani az útból a kormány befolyásos bírálóit.

Politikai elemzők szerint, amióta Erdogan megnyerte az igazságszolgáltatással és a hadsereggel vívott csatáit, alig kell törődnie politikai fékekkel és ellensúlyokkal. Ez megerősítette a bírálatokkal szembeni, vele született türelmetlenségét és önkényeskedő

hajlamait. A korrupció terjedésében van, a sajtószabadságot támadások érik: Törökországban mintegy 60 újságíró ül börtönben, több, mint Kínában. A sajtó szabadságát felmérő szervezet, a Riporterek Határok Nélkül jegyzékén Törökország a 138. helyen áll, Irak mögött és Oroszország előtt. A miniszterelnök bírálóinak és ellenlábainak aggasztóan széles táborra ellen folyik ügyvézi vizsgálat.

Kurdok, örmények ellen

Tetézi mindezt, hogy Erdogan az utóbbi időben egyre élesebb nacionalista hangot üt meg. Két évvel ezelőtt a kormány ígéretesen nyitott a 15 milliós kurd kisebbség felé (nyelvhasználat, rádió- és tv-műsorok engedélyezése). Ma már erről beszédeiben Erdogan csak annyiban tér ki a kurdokra, hogy ádázul szidalmazza azok fő politikai pártját, a BDP-t. Mi több, fő vetélytársát, a Köztársasági Néppárt (CHP) elnökét, az iszlám

alavita ágához tartozó Kemal Kilicdaroglut „félíg hitetlennek” nevezte a nyilvánosság előtt. (Erdogan a 95 százalékos szunnita többség tagja.) A két évvel ezelőtt Zürichben aláírt örmény-török megállapodás szellemét megsértve idén elrendelte a közös határon álló, a két nép megbékélését jelképező hatalmas szobor lebontását. Ilyen háttér előtt az AKP kétharmados többségének megakadályozása lenne a demokrácia legfőbb záloga. A választók így csökkenthetnék az esélyt annak, hogy Erdogan pártja egyedülán átírja az Alkotmányt, együtt pedig lehetőséget adnának az ellenzéknek arra, hogy idővel választást nyerjen.

Sokan nyíltan megkérdőjelezik Erdogan alkalmasságát Törökország további demokratizálására. A kormányfőt ugyanis ma már az az önteltség jellemzi, amely olyan politikusokon lesz úrrá, akik huzamosabb időn át valódi vetélytárs nélkül vannak a politika színpadán. ◀

Lap-top

A nap híre. Regionalizálunk vagy sem? Miért sikeresek a rossz modellek Romániában?, Laurențiu Mișu, *România liberă*.

Magyarázat. A cikk szerzője elodázhatalannak tartja az ország adminisztratív-területi átalakítását; nézete szerint az eddigi tételek és cselekvésképtelenség fő oka a helyi kiskirályok érdekei és korrupciója voltak. A cikk első mondata: „Románia mélysegesen korrump ország.” Az utolsó bekezdés: „Végül is Románia adminisztratív átszervezésének halasztása az utóbbi évtizedben annak a kártékony hatásnak a bizonyítéka, amelyet a helyi kiskirályok pártjaikban gyakorolnak.” Reménykedhetünk-e vajon, hogy a mi vidéki, helyi önkormányzati vezetőink racionálisabbak, belátóbbak lesznek, és hogy kevésbé korrumpáltak?

A megoldás. Ugyanezzel a kérdéssel foglalkozik, szintén a *România liberă*-ben és szintén előítéletek nélkül Sabina Fati.

Regionalizálás vagy föderalizálás című cikkében az RMDSZ álláspontjának helyeslő ismertetése után többek között a következőket írja: „Ha csakugyan a gazdasági és adminisztratív koherenciát tartotta volna szem előtt, Románia a hagyományos régiók szerinti felosztást választotta volna: Bánát, Erdély, Kőrösvidék (Crișana) és Máramaros, Munténia, Olténia, Dobruzsza, Moldova. Ily módon az RMDSZ ellenkezése okafogyottá vált volna, a regionalizálás pedig egy természetes fejlődési vonal újrafelvételét jelentette volna.”

A változtatás ördöge. „– Ma megváltoztatod az Alkotmányt, holnap meg fogsz akarni változtatni (értsd, le akarsz váltani – a szerk. megj.) engem is... Nem szégyelled magad, Traian?” A kifakadás egy szövege, elegáns táskás hölgy részéről történik, Mardale karikatúráján, az *Academia Cațavencuban*.

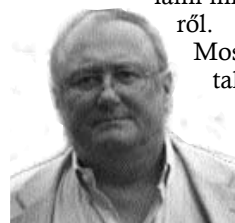
A nap állhíre. Cáfolat érkezett legutóbbi állhírünkre az államelnöki hivatalból: a Nagyfőnök nem miniszterelnököknek akarja kinevezni Sebastian Lăzăroiu-t – hanem egyenesen az utódjának, azaz államelnöknek. Persze megkértek, kezeljük bizalmasan a kérdést, a PDL-sek még semmit sem tudnak az egésztől.

Minden napra egy mondat

„Mi az ördögöt kezdene magával az ember, ha valami nem állna mindig az útjába?”
Herbert George Wells

Uborkaidény

Mindig is ez volt a hírlapírók rémálma: nem történik semmi, a lapot mégis meg kell tölteni. Ez ugyan, mondjuk, a bulvár-sajtót persze a világ bármely táján soha nem érdekelte, mert ha történt is valami, azzal sem sokat törődünk, jól elvan a maga gyártotta (ál)hírekkel – ki, kivel, hol és hányszor –, de aki kicsit is ad magára, kénytelen ragaszkodni a tényekhez. Manapság mindazonáltal főleg a rettegés, mert ha más nem, a politika mindig gondoskodik kisebb-nagyobb szenzációkról. S ha nem feltétlenül a parlament falai közt esik meg az eset, akkor is van, aki gondoskodik arról, hogy ne lehessen elmenni mellette. Ebben hálás anyagra lelhetni például az egészségügy háza táján, méghozzá világméretben: valaki vagy valami mindig gondoskodik erről.

Gyulay Zoltán

Most például sikerült hatalmas feneket keríteni a németországi hasmenés-járványnak, amely főleg a hölgyeket sújtja, az ő körükben szedi halálos áldozatait. A hisztéria

SZELLEMLÉPÉZÉS

A lista

Horváth István

Zihál, sziszeg

Délután ötkor halkán zihálni kezdett, de senki sem vette észre. A családot a vendégvárás izgalma tartotta fogva.

A zihálás erősbödött, később hörgő hangokkal elegyedett. Most az idegek már jelezték, hogy valamilyen rendhagyó hangforrás működik a lakásban. Csakhogy van bennünk egy olyan jelzőrendszer is, mely mindent letompít, hogy késleltesse a rosszat. Amióta ösztöneink elzsibbadtak, csak a közvetlen veszélyre riadunk fel. Míg testet nem ér, nincs semmi különbség egy kiköpött cseresznyemag és egy kilótt puszagolyó között.

A hörgések sűrűbbek lettek, aztán elcsitultak. De éppen akkor megszólt egy buggyanó hang, mint amikor megpattan egy ér, s a tüdőből habos vér tódul a szájba. Mind összeszaladtak. Olga mama lassan letette a majonézt, és azt mondta:

– Istenem.

Márti azt mondta:

– Én nem tehetek róla, anyu, kérem.

Olga mama azt mondta:

– Mert sohasem arra figyelsz, amit csinálsz.

A nagymamóka közbeszólt:

– Ne veszekedjete, mert bezár a csemegebolt.

Csakugyan, valakinek le kellett volna menni és kicserélni a szódásüveget. De nem bírtak mozdulni. Álltak és néztek, mert nincs lenyűgözőbb, mint a szenvedés.

Az üveg belsejében pezsgött a víz; a pezsgés megremegtette testét. Száján buborékok buggyantak ki, elpattantak, lefolytak az oldalán. (...) Egy idő múlva kipezsgött a szénsav, a víz föltisztult, az üveg elcsendesült. Olga mama fölébe hajolt, és hallgatózott, az üveg azonban nem adott többé életjelet.

– Istenem, mi lesz velünk? – kérdezte a nagymamóka. Senki se válaszolt.

Örkény István: *Üveghalál*

Öregség

Ósi magyar jókívánságunk a hosszú élet és az egészség. Bizonyára értéknek tekintették mindkettőt, a jóból kell a sok. Ám borulnak az évezredek bölcsessége, a modern ember már megöregedés nélkül akarja a hosszú életet. Mert mi értelme is van annak, ha csak él az ember, megkopott képességekkel, vágyak és energiák nélkül. És akkor hogyan, amikor már nem képes gondoskodni önmagáról?

Felfigyeltem arra, hogy a híradók bűnügyi részében egyre gyakrabban kerül elő az a típusú híradás, amelyben titkos öregotthont működtet valaki. A hatóságok tehetetlenek, mert ahogy lebuktatják az egyik helyen, újrakezdődik egy másikon. Egyszerű üzlet: az öregember odaadja a nyugdíját, cserébe mosnak-főznek rá, szobája van, amit meg kell osztani néhány hasonló sorsúval, cserébe társasága és szórakozása is akad. Öt-tíz nyugdíjas egy átlagosnál nagyobb családi háznak megtermeli a rezsijét és a gondoskodó család megélhetését szerény haszonnal.

A razziaival lecsapó hatóságok bizonyára jegyzőkönyvben rögzítik, hogy nincs meg az egy személyre előírt légtöbbség, a kiszolgáló személyzet szakmai kompetenciái is hiányoznak, netán a fűdőszobák és illemhelyek száma sem felel meg a normatíváknak. És nem utolsósorban: miért nem részesül ebből a bizniszből az állam, azaz, miért nem adóznak a szabályok szerint a titkos vállalkozás működtetői?

Van egy olyan gyanúm, hogy ez nem igazán nagy üzlet, ha az adóhivatal meg a hatósági előírások is megkapják a magukét, akkor nem elég tíz-tizenkét átlagnyugdíj a fennmaradáshoz. Mert látva például, létező igényről van szó, amelynek a munkanélküliség és az előregedő társadalom a táplálói, s az egyszerű emberek találnak megoldást valahol a legáltalás és a törvényesség határán.

Az állam által fenntartott intézményrendszer az összeomlás határán, túlszűfoltan, hosszú várakozási, bekerülési idővel működik. A gazdagok meg tudják oldani az öregek elhelyezését a nekik megfelelő körülmények között. A legszegényebbeket meg ott találjuk az aluljárókban s a faluszéli rozzant viskókban. De van egy olyan réteg, amelyiknek éppen erre az említett minimális szolgáltatásra van, lenne elég nyugdíja.

Úgy gondolom, nem kellene kriminalizálni a kérdést. Ha szabad választással találnak egymásra a fe-

lek, és elégedettség jelentkezik mindkét oldalon, akkor az államnak és a hatóságoknak éppen segíteni kéne azokon a terepeken a megoldási kísérleteket, ahol erre működő modellek találhatók.

S mit kívánjunk a cikk végén minden olvasónak? Egészséget és hosszú életet. Meg: gondoljanak bele.

Krebsz János

ezúttal Németországból indult ki, ez jó, ez már itt van egészen a kertek alatt, csak éppen meg kellene találni a kórokozót. Oroszország még be is tiltja erre hivatkozva az európai zöldségimportot. Spanyol kigyóborka formájában csúszott-mászott be, ez az! Vagy mégsem? S hogy közben ibériai parasztok mennek tönkre, mert rájuk rohad a teremtés, kit érdekel?

Nem így születtem, de az utóbbi időkben sikerült egy jól fejlett, egészséges üldözési mániának kialakulnia bennem. Vagyis hát gyanakszom. Jóllehet nem tudhatni (hátha egyszer mégis kiderül), kitől indulhatnak ki ezek a nyilván jól megtervezett járványok, pontosabban a róluk szóló hírek habosítása, de hogy kell lennie kiindulópontnak, az ezer százalékgig biztos.

Tetszenek emlékezni, kérem, azokra az influenzákra, amelyeknek csaknem a teljes Brehm a névadója? Mennyire megijedtünk, mert meg kellett ijednünk például a madárinfluenzától, és mégis: szép csöndesen lecsengett. Rögtön követte a sertésinfluenza, amely már nagyobb hullámokat kavart, a

Fel sem lehet sorolni, mi mindennel kellene foglalkozni, kiknek az érdekeit kellene nézni, védeni.

sajtó naponta közölte pontos tartózkodási helyét és a benne elhunytak számát, s csak nagy sokára derült ki mire az oltóanyaggyártók gigászi nyereséget söpörtek be, hogy a szezonális változat jóval több áldozatot szokott szedni.

Tovább megyek. Ha az ENSZ egészségügyi világszervezetére, a WHO-ra hallgatnánk, ma már gyakorlatilag semmit sem lehetne enni, se halat, se húst, se zöldséget. A halnak, ugye, magas a higanytartalma, sőt:

Fukusima hosszú időre elúzte az étlapról. A disznót, a birkát, a kecskét száj- és körmfájás, a marhát szivacsos agysorvadás tizedeli, s ezek az állatbetegségek átmászhatnak emberre is. Legalább nem lesz magas a koleszterinszint. No de hát most a zöldség is? Csak nem sikerült valami globális megoldást találni így a Föld szegény övezeteit sújtó éhínségre? Vagyis hát éhezzen mindenki?

Természetesen kell lennie egy tekintélyes szervezetnek, amely őrködik a világ egészsége felett. Ez volna a WHO. Ha azonban folyton – hogy úgy mondjam – félrenyúl,

ez a tekintély odavész. Az én szememben, bár szerencsére ez nem meghatározó, már úgyszólván a cserepeire hullt. Mít is várjon az ember azonban az ENSZ szakosított szervezetétől, ha maga az anyacég is úgy működik, mint egy gittegyelet, mivel céljainak sokaságát a mai napig nem sikerült elérnie. Kitért már az általános világbeke? Nem tört ki. Sőt: ha nem határozatokkal – értsd ráolvasással – kíván békét teremteni, akkor fegyvert ránt. Pontosabban: a felhatalmazásával fegyvert rántanak. Esetleg kommandós akcióval kiiktatják az egyes számú közzelenséget.

De hát tényleg ez a megoldás, és mással nem is kell foglalkoznunk? Jó, jó, itt van az AIDS, osztogatunk is ingyen óvszereket, a használatára azonban a legérintettebb rétegeket meg sem próbáljuk megtanítani, de a feladat ki van pipálva, ennyi. Tudom, keserűen és cinikusan hatnak ezek a szavak, de mit van mit tenni? Fel sem lehet sorolni, mi mindennel kellene foglalkozni, kiknek az érdekeit kellene nézni, védeni – az önsz érdekeiket kiválóan képviselni tudó világlobbyké helyett.

És ez az, ami nem megy. Sosincs uborkaszegon.

Röviden

Erdélyi kulturális örökség a neten

Ma délelőtt avatják fel az Erdélyi Múzeum-Egyesület központi székházában, Kolozsváron a Rhédey-házban a *Erdélyi Digitális Adattár*. A projekt célja, hogy archiváló és szolgáltató rendszerként kulturális és tudományos jellegű digitális gyűjteményeket és táraikat hozzon létre, és ezeket hozzáférhetővé, kereshetővé és tanulmányozhatóvá tegye a világhálón. Az *Adattár* elsősorban az erdélyi tudósok hagyatékainak digitalizációjára támaszkodik, de helyet kapnak benne más gyűjteményekből származó levéltári anyagok, kéziratok, könyvek, fotók és audiovizuális anyagok.

A Google is Les Paulra emlékezett

Kilencvenhat éve született Les Paul (*Lester William Polfuss*) amerikai dzsesszgitáros, az elektromos gitár egyik kifejlesztője. Előtte a Google egy elektromos gitárt mintázó doodle-val tisztelt, melyet az egész „pengetni” is lehetett. Les Paul 8 évesen kezdett el érdeklődni a zene iránt, ugyanakkor ekkor kezdett el harmonikázni. Ezután elkezdett bendzsózni, amit hamar a gitározással váltott fel. 1952-ben kötött szerződést a Gibson hangszergyártó céggel, és megtervezte a saját nevről mintázott Gibson Les Pault.

Bányavirágzás a POSZT-on

Rendhagyó erdélyi dráma szerepel a Pécsi Országos Színházi Találkozón (POSZT) megrendezett szakmai fórumon. A Dramaturgok Céhe által szervezett eszmecsere, a Nyílt Fórumon Székely Csaba Bányavirág című darabját látják vendégül. A Marosvásárhelyi Színházművészeti Egyetem dráma szakos hallgatóját a Bányavirág előzményeiről és perspektíváiról kérdeztük. A Bányavirágot egyetemisták előadásában a kolozsvári TIFF-en és a marosvásárhelyi 74-es színházban is láthatták a nézők.

ÚMSZ

▶ Mit jelent ez a meghívás? Mit adhat a POSZT?

– A Nyílt Fórumra a Dramaturgok Céhe minden évben három kortárs drámát választ ki, és ez jelentős szakmai figyelemmel jár. Az én drámám, a *Bányavirág* apropóján az *Esélytelenek* a színpadon című beszélgetést szervezik – már a tematika meghatározása is inspiratív és irányjelző. Szó esik majd ezen az eszmecsere – ha jól értem – arról, hogyan kerülnek színpadra, lesznek a kortárs drama részévé a kortárs társadalmi problémák.

▶ Mi ez, újfajta realizmus?

– A korhangulatnak egy olyan szelete, amely azokról szól, akik egyébként nem jutnak nyilvánossághoz, vagy nem ilyen formában jutnak nyilvánossághoz. Olyasmik kerül színpadra, amit nem „színpadképesként” szok-

tunk meg. A színpadon pedig úgy szembesülünk ezekkel a problémákkal, ahogy másként nem tudnánk. Nem történik más, mint az, hogy a dráma felfedezi a drámai élethelyzeteket. Így születik a „szerencsétlenek” színháza, vagy az úgynevezett dokudrámák is, amelyek kész „alanyagból”, hétköznapi dokumentumokból állnak össze.

▶ Kik a Bányavirág „szerencsétlenjei”?

– Szó szerint kell érteni ezt a szót, hogy szerencse nélküliek, ennek nincs pejoratív tartalma: erdélyi emberek, akik olyan helyzetbe kerültek saját akaraton kívül, hogy bármilyen irányú erőfeszítésük csak rossz irányba vezethet. Úgy élnek, ahogyan nem lehet túlélni. Ezek a figurák azzal áztatják magukat, hogy van kitörés, ez a dráma pedig azt érzékelteti, hogy ha van is megoldás,

akkor az nagyon távoli. A szereplők pedig nem elég erősek ahhoz, hogy megtegyék az elkerülhetetlen lépéseket a megoldás felé.

▶ Kikezdi a tabukat a szöveg?

– Nem feltétlenül. Tartottam attól, hogy a kritika úgy véli: sztereotípiákat erősít fel. Csak a részeges, agresszív székelyeket látják majd a színpadon. Ehhez képest pont az ellenkezője történt: az eddigi reakciók arról szóltak, hogy a szöveg leépíti az idealizált Erdély-képet, és emberközelivé, valóságközelivé teszi azt.

▶ És mit szoltak a román nézők a „részeges, agresszív székelyekhez”?

– Meglepődtek, és rendkívül nyitottan reagáltak. A megjelent kritikák arról szóltak, hogy a román nézők először találkoztak a székelyföldi falvak elnéptelenedésének

Székely Csaba, a marosvásárhelyi színművészeti egyetem diákja

problémájával, az itt élők kiszolgáltatottságával, először döbbsen rá arra, hogy a magyar közösségekben milyen rendkívül magas arányú az öngyilkosság. A románokban is él egyfajta valóságidegen Erdély-kép, nem feltétlenül az, amely a magyarokban, de ezzel a szöveggel kapcsolatban – úgy tűnik – nem működnek az előítéletek.

▶ Mi lesz a Nyílt Fórum után?

– A jelenlegi tervek szerint a marosvásárhelyi Yorick Stúdió mutatja be a darabot Sebestyén Aba rendezésében,

és most Pécsen meglátjuk, hogyan reagál rá a szakma. Felmerült a magyarországi bemutató lehetősége is, és tárgyaltunk egy román nyelvű előadás színpadra állításáról is. Ezek azonban még nagyon képlékeny tervek.

▶ Hogyan tovább, ez a dráma hirtelen felindulás, vagy jön újabb meglepető és megdöbbentő erdélyi magyar színházi történet?

– A *Bányavirág*nak lesz folytatása, legalábbis olyan értelemben, hogy az előbb vázolt tematikát egy trilógiában járom körül. Most dolgozom a második drámán.

Bukarestben volt a csíki régizene-fesztivál „főpróbája”

Premier előtti „főpróbát” tartott tegnap a Petőfi-házban a Lyceum Consort zenekar. Fotó: Tofán Levente

S. M. L.

▶ A júliusi csíkszeredai régizene-fesztivál keretében a gyergyószárhegyi Lázárkastélyban előadandó műsort mutatta be tegnap Bukarestben a Lyceum Consort régizene-együttes.

A fővárosi Petőfi-házban tartott koncert megnyitóján Öllerer Ágnes, a zenekar vezetője elmondta, a Lyceum Consort programjában a né-

metországi Glogau városából származó nagyszabású, közel háromszáz tételt felölelő gyűjtemény, a *Das Glogauer Liedbuch* néhány darabja szerepel. A gyűjtemény egyaránt tartalmaz egyházi és világi műveket; az 1480 táján keletkezett válogatás egyedi módon tükrözi a késő-középkori németalföldi iskola hatását magán viselő polifon stílust. A művek nagy részének szövege

töredékes vagy elveszett, de vannak eredetileg hangszerre íródott tételek is. Mint Öllerer Ágnestől, a zenekar vezetőjétől a közönség megtudhatta, a szöveges tételeket Sven Berger göteborgi régizenei bocsátotta a bukaresti együttes rendelkezésére.

A Lyceum Consort zenekar tegnapi előadását korábban bemutatták a bukaresti szőlőskerti református templomban is. ◀

Erdélyi művészek az EP-ben

ÚMSZ

▶ A *Színház zenéje* címmel öt erdélyi művész és az Apassionato kórus lépett fel tegnap Strasbourgban, az Európai Parlament (EP) Bronislaw Geremek Agóra nevet viselő belső udvarán. A művészek – Cári Tibor, Tóth Tünde, Veress Albert, Radu Guți és Răzvan Anemțoaei – Winkler Gyula, RMDSZ-es Európai parlamenti képviselő meghívására érkeztek az intézménybe, ahol Bartók Béla és Johannes Brahms műveiből adtak elő, Cári Tibor pedig zeneszerzőként is bemutatkozott a közönségnek.

A *Színház zenéje* a színházi élőzene mellett teszi le voksát, koncertjeiken meghívott énekesek, zenészek lépnek

fel. Többnyelvű projektről van szó, amely sokszínű stílust is képvisel, repertoárjukban a klasszikus zenétől a hip-hop, a blues és a rockzenén át minden zenei stílus szerepel, előadásai bármilyen helyszínen működnek, éppen ezért mindenütt közönségszert aratnak.

Cári Tibor elmondta, az európai parlamenti fellépésük egy mini-turné részét képezi, amely Nagyváradon kezdődött, majd Temesváron és Strasbourgban léptek fel, innen Belfortba utaznak, a mini-turné végül a Magyar Színházak Kisvárdai Fesztiválján fejeződik be. A Belfortban zajló egyetemi zenei fesztivál 24 éves múltú, idén 162 fellépő csoportot várnak, 16 színpadon zajla-

nak a koncertek, közel 8000 nézőre számítanak. Az Apassionato kórus 1999-ben alakult Ioan Golcea és Florin Badea egyetemi professzorok vezetése alatt, jelenleg a Târgoviște-i művészeti líceum és egyetem diákjai énekelnek a kórusban.

A húsz fős csapat meglátogatta az Európai Parlament épületét, megismerkedett az intézmény működésével. „A mai esemény ismét lehetőséget ad arra, hogy a hazai művészek számára európai tapasztalatot szerezzünk. Meggyőződésem, hogy a művészek az úttörő gondolkodásmód követei, éppen ezért arra kérem önöket, hogy hazatérve, népszerűsítsék az európai szellemiséget – fogalmazott Winkler Gyula. ◀

Vágtára készül Székelyföld

Hírösszefoglaló

▶ A budapesti Nemzeti Vágta hivatalos előfutamaként, első alkalommal szervezik meg július 30-án a Maksáshoz tartozó Óriáspince-tetőn a Székely Vágtát, amelynek tétje a budapesti versenyen való részvétel. Az eseményre több ezer érdeklődőt várnak, ugyanis a futamok mellett számos más lo-

vas programmal készülnek a szervezők, valamint sor kerül Székelyföld összes székelyének a bemutatására is, ahol az adott régió jellegzetességeit ismerhetik meg a résztvevők. Este kulturális programokkal zárul az esemény, ahol Orbán Ferenc *Evilági* című lemezének bemutatóját, valamint a Komáromi Lovas Színház *Honfoglalás* című rockoperáját is megtekinthe-

tek az érdeklődők. „Első körben az a legfontosabb, hogy minél több települést tudjunk arra buzdítani, hogy nevezzen be lovast a futamokra, valóban nagy a tét, hiszen az első három helyezett település fogja képviselni Székelyföldet a budapesti Nemzeti Vágtán” – mondta Sztakics Éva alpolgármester, a Székely Vágta szervezőbizottságának nevében. ◀

Panziók pünkösdi királysága

Baloga-Tamás Erika

► Szinte lehetetlen pünkösdi közeledtével Székelyföldön, de főként a csíksomlyói zárandókat helyszínéhez közelebb eső településeken szabad szálláshelyet találni, a bérelhető szobákat, ingatlanokat már jó előre lefoglalták a búcsúra érkező vendégek. Bár a nagyobb szállodák forgalmát nem érinti hangsúlyosan a pünkösdi turizmus, a kisebb panzióknak, vendéglátó egységeknek jól jön, hogy ilyenkor megsokszorozódik a térség idegenforgalma.

Disznóvágás is jár

György Éva, a szelterszfürdői Matyi kemping működtetője egész évben a pünkösdi ünnepre vár, hisz telt házzal szinte csak ebben a néhány napban számolhat. „Mivel a kemping csak a nyári időszakban várja a vendégeket, pünkösdkor az éves forgalmunk harmadát bonyolítjuk” – számolt be lapunknak üzleti tapasztalatairól a tulajdonos, aki ezúttal felvidéki magyar vendégeket vár, és nem is akárhogyan: – mint mondja – az óriási szeretet mellé hagyományos, tájjellegű ételek, italok dukálnak. Az érkezők számára programot is szerveznek:

Az út menti árusok is jól járnak. A búcsún nagy keletje van a nemzeti szimbólumoknak Fotó: Mihály László

megtekinthetik, hogyan készül a házi kenyér, hogyan zajlik a disznóvágás.

A szállodák zöme, ha nem is ilyen típusú attrakciókkal, de kimondottan erre az ünnepre összeállított programcsomaggal várja a vendégeket. Ez amúgy nem azt jelenti, hogy a megszokottnál alacsonyabb árral dolgoznak, viszont pluszszolgáltatásokat is belefoglalnak az ajánlatba. „Mindenképp kiemelt időszaknak, úgymond nagy üzletnek számít pünkösdi, ebben az évben meg különösen, ugyanis idén az ortodox ünneppel is egybeesik” – magyarázta lapunknak Szoboszlai László Erik, a szová-

tai Danubius Hotel értékesítési igazgatója, aki hozzátette: a szálloda éves forgalmában nem, de az adott hónap bevételeit illetően mindenképp meghatározó a pünkösdi bevétel.

Foglalás egy évre előre

A csíkszeredai Fenyő Szállóban már január elején véglegesítették a mostani jeles ünnepre szóló foglalásokat, a helyek száma száz százalékban elkelt – tájékoztatta az ÚMSZ-t Tódor Etelka, a szálló ügyvezető igazgatója. „Szívvel-lélekkel készülünk, várjuk a vendégeket, akiknek többsége minimum három

napot tartózkodik nálunk ebből az alkalomból, legtöbben a félpanziós ellátást választották” – mesélte az ügyvezető, aki megerősítette a Szoboszlai által mondottakat. Itt is úgy látják: bár nagy élménynek számít ez az ünnep, a szálló éves bevételének csak töredékét teszi ki.

A csíksomlyói búcsú helyszínéhez legközelebb eső szálláshely, a Salvator Hotel szobáit már egy évvel ezelőtt lefoglalták. A kegytemplom tőzsomszédságában található szálloda igazgatója, Szakács Ferenc Sándor hangsúlyozta: a pünkösdi ünnep úgymond extraszezonnak számít. „Hatalmas vendégse-

reget várunk, látogatóink zömét a magyarországi zárandokok teszik ki, de Erdély egész területéről vannak foglalások” – magyarázta az igazgató, aki hozzátette: az extraszezonnhoz extraárakat kínáltak.

Szezonális felár

„A székelyföldi vendéglátás szezonja pünkösdkor veszi kezdetét, ettől az ünnep-től kezdve lendül fel a forgalom” – magyarázta lapunknak Hajdó Noémi, a Turisztikai Programok Fejlesztéséért Egyesület vezetője. A szakember szerint a térségben két jelentősebb időszak van, amikor a helyi vendéglátók jelentősebb bevételre tudnak szert tenni: egyik a pünkösdi, másik a szilveszter. Hajdótól megtudtuk, a szálladók részéről érkező visszajelzések azt mutatják, idén pünkösdkor az udvarhelyszéki szállodák, panziók 80-90 százalékos kihasználtságnak örvendhetnek, míg a csíkiak százszázalékosnak. Az egyesület vezetője úgy tudja, a csíktérségi vendéglátók felárban számolják most a szolgáltatásokat, az udvarhelyiek viszont inkább abban látják a többbevétel lehetőségét, hogy 4-5 napos foglalási időt kötnék ki. ◀

Kitartanak a házi orvosok

ÚMSZ

► Zavarkeltésnek nevezték a házi orvosok érdekvédelmi szervezetei azt a tegnap délelőtt megjelent információt, miszerint felfüggesztik a szerdán bejelentett sztrájkot. A Mediafax azt közölte: a tiltakozók belátták, a páciensek nem okolhatóak az Országos Egészségbiztosítási Pénztár (CNAS) forráshiánya miatt, a sztrájk pedig a betegeket érinti hátrányosan. „Határozottan cáfoljuk a sztrájk felfüggesztésének hírért, fel sem merült, hogy aláírjuk a keretszerződést, az adott feltételek mellett” – nyilatkozta Doina Mihăilă, az Országos Házi Orvosi Szövetség elnöke. Az érdekvédő úgy véli, az a javaslat okozta a félreértést, hogy ellenjegyzés nélkül iktassák a házi orvosok az aktuális elszámolást a biztosító irodáiban. Így késsőbb, ha a keretszerződésről sikerül megegyezni – elkerülhető lesz a torlódás. A biztosító illetékesei úgy tudják, egyre több tiltakozó vesz részt a sztrájkban, a házi orvosok negyven százalékára már aláírta a szerződést. Becslések szerint a megszorító intézkedések hatására egyre többen hagyják el az állami egészségügyi ellátórendszert, várhatóan az orvosok 15 százaléka igazol át idén a magánszektorba. ◀

Búcsú – menetrend szerint

Hírosszefoglaló

► Tartásuk tiszteltetésben a pünkösdi vallási jellegét – kéri idei ünnepi üzenetében a csíksomlyói kolostor rendfőnöke, fr. Péter Arthur. „Évről évre megtapasztalhatjuk, hogy a csíksomlyói pünkösdi búcsúk között sokan vannak olyanok, akik nem a lelki-vallásos tartalmat és lelkületet keresik, hanem annak alkalmaként használják fel, hogy a keresztény értékrendtől merőben eltérő csoportidentitásokat mutogassák” – hangsúlyozza a szerzetes, aki abban bízik, az egyházi program minden Csíksomlyóra látogató hívó számára a lehetőséget teremt a „tisztá hit” megélésére.

Várják a hívőket

Az idei csíksomlyói pünkösdi búcsút a ma este 7 órákor kezdődő szentmise nyitja a kegytemplomban. A szertartás után a kegytemplomban egész éjszaka virrasztást tartanak. Holnap fél 6-tól folyamatos gyóntatás és áldoztatás lesz a kolostor négyszögletű udvarában. A szentmise reggel 7-kor, 8-kor és este 7 órákor lesznek a kegytemplomban. Az ünnepi szentmise, fél 1-kor kezdődik a Kissomlyó- és a Nagysomlyó-hegy közötti nyeregben található Hármashalom oltárnál. A

szentmise szónoka Spányi Antal székesfehérvári püspök lesz. A kordon a pap-sággal fél 11-kor indul a Csíksomlyói Ferences Kolostor elől. Szombatról vasárnapra virradó éjszaka a kegytemplomban ismét reggelig tartó virrasztás lesz. Június 12-én a szentmisek reggel 7-kor, 8-kor, délelőtt fél 11-kor és este 7 órákor kezdődnek.

Korlátozzák a forgalmat

A csíkszeredai önkormányzat módosította a közterület-használatra vonatkozó szabályokat az ünnep idejére: a hétfőig ide látogatókat arra figyelmeztetik, tájékozódjanak idejében a rendkívüli forgalmi szabályokról. Ma reggel 6 órától gépkocsival tilos megállni és parkolni a Szék útján, a Kájoni János és a Nagymező utcában. Holnapig részleges útlezárás lesz a Szék útján, a Kájoni János és a Nagymező utcában. Ezekbe az utcákba csak a polgármesteri hivatal által kibocsátott engedéllyel rendelkező kereskedők, illetve az Apor Péter, Csobotfalva, Ferencesek, Kájoni János, Malom, Lovarda, Nyírfá, Bánya, Somlyó pataka, Köves, Barátság, Somlyó, Szentkirály, Sarkadi Elek, Szék, Szék II Székely Mózes, Fodorkert, Kas, Tas, Huba, Töhötöm

utcákban állandó lakhellyel rendelkező lakosok hajthatnak be.

Holnap 6.00 és 24.00 óra között tilos a közlekedés a Nagyrét, Taploca és Márton Áron utcákban, a Szék útján, a Kájoni János utcában (a 2-es és 22-es házszámok között), a Pálfalva felé vezető úton (a Nagymező utcáig), valamint a Nagymező utcán. Szombaton 6.00 óra és vasárnap 16.00 óra között a Nagymező utcában csak a rendőrség, a csendőrség, az Oltul Sürgősségi Felügyelet, a Hargita Megyei Mentőszolgálat, a Vöröskereszt, a Hargita Megyei Salvamont Hegyimentő Közszolgálat, a Hargita Megyei Mozdásszerűlték Egyesülete, valamint az AVE Huron Kft. és a polgármesteri hivatal engedéllyel rendelkező járművek hajthatnak be. A Hargita Megyei Mozdásszerűlték Egyesületének autói szombaton szabad bejárást kapnak a lezárt utcákba, kivételt csak a Szék útja képez. A Szék útját vasárnap 16.00 óráig zárják le. A polgármesteri rendelet értelmében pénteken 8.00 óra és vasárnap 24.00 óra között tilos bármilyen kereskedelmi célú tevékenység a közterületeken. A Szék útján és a Kájoni János utcában csak magánterületeken folytatható kereskedelmi tevékenység, a tulajdonos beleegyezésével. ◀

HIRDETÉS

Ideje felfrissíteni beteljesült kívánságainak listáját!

14,05%*
éves változó kamat a lej alapú hitelekre
THM: 14,99%

Ön tudja, miről álmodik, mi pedig segítünk a megvalósításban, mindentől igon előnyös feltételekkel:

- maximum 100.000 lej összeg; 42.000 lej;
- díjmentes ügyintézés díjmentesen;
- ingyenes felhívás és kölcsön teljes futamidejére;
- 0% kezelési költség;
- 10% előtérítési díj;
- ingyenes számlanyitás és számlavezetés.

* 10.000 lej értékű személyi kölcsön / éves futamidőre, THM: 14,99%, teljes visszatérítendő összeg: 15.765,12 lej

www.otpbank.ro
0800 88 22 88

személyi kölcsön

SZOMBAT

2011. június 11.

A nap filmjei

RTL Klub, 20.30

Harry Potter és a titkok kamrája

Harry Potter nyári vakációja nem a legjobban sikerült. Mindent tetézi, hogy megjelenik nála Dobby, a házimanó, hogy figyelmeztesse, nagy veszély leselkedik rá a Roxfort Boszorkány- és Varázslóképző Szakiskola falai között. Harry és Ron lekési a Roxfort Expresszt, amely visszavinné őket az iskolába, így a repülő autóval indulnak útnak, nehogy elkéssenek az új tanév kezdetéről.

m1, 22.00

Miss Daisy sofőrje

Atlanta, 1948. Daisy, a 72 éves nyugdíjas tanárnő vadonatúj Packard autójával nekimegy a szomszéd garázsának és az autó totálkáros lesz. Booli, a fia megpróbálja meggyőzni macakcs anyját arról, hogy a jövőben egyetlen biztosító társaság sem vállalja a kockázatot. Sőt, egy lépéssel tovább megy és fel fogad egy fiatalembert, Hoke Colbumot anyja sofőrjének.

VIASAT3, 23.00

Viszlát, Bajnok!

Mikor a feltörekvő sportújságíró, Erik Kernan megment egy csövest az öt épp összevannak készülő balhész fiatalok bandájától, még fogalma sincs, voltaképp kivel hozta őt össze a sors. Nem ám egy egyszerű hajlesszel, hanem Champpelel - azaz az egykor nagynevű bokszolóval, Bob Satterfielddel, akit mindenki rég halottnak hitt; és aki annak idején Jake „Dühöngő Bika” LaMottával is harcolt a szorítóban.

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában

15.00 Híradó

15.10 Hétfégi magazin

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

8.00 Jó reggelt, Erdély!

Híradás, Teleföntársasjáték, Nyelvőr, Világjárók

10.05 Térerő

14.00 Híradás, Aranyszalagtár, Alternatívzene

16.00 Híradó

Ötörai tea: Megy a magnó, Súrított grádics, A hét zeneműve, Versmúsor, Gramofon

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás

8.00 Hírek, műsorism., sport

8.15 Hangoló

9.15 Cifra palota

9.55 Hírek, műsorism.

15.00 Slágerlista

16.00 Hírek, műsorism.

16.10 Láthatár

16.40 Havi agytakarítás, Zenenegyed

17.30 Sorsok az operaszínpadon

17.55 Hírek, műsorism.

DUNA TV

6.30 Élő egyház (ism.)

7.00 Gazdakör

7.55 Arcélek (ism.)

8.10 Hókusz-Pókusz

Cirkusz (ism.)

8.20 Cimbora Retro

8.50 Nyelvőröz

9.25 Goya,

az ébren álmódó

(kan. családi film, 1999)

10.25 Szelek szárnyán

(kan. sor.) (ism.)

11.30 A csiksomlyói

búcsú

14.30 Isten kezében

15.00 Dakitari

(am. kaland sor.)

15.55 Lyukasóra

16.25 II. János Pál, Isten

elszánt szolgálja

(olasz dokumentumf., 1.

rész)

18.05 Törzsasztal

19.00 Híradó

19.35 Mese

Szimba, az oroszlánkirály,

Kicsi Maciusz király

20.20 Nemo kapitány

(am. kalandf., 1997)

22.00 Bonneville

(am. vígj., 2006)

23.30 Dunasport

23.45 A püpos

(francia-olasz-német

kalandf., 1997)

2.05 II. János Pál pápa

boldoggá avatása

(ism.)

4.55 Vannak vidékek

TVR 1

7.10 Az ember és az idő

8.30 A románok

hagyatéka

9.00 Disney klub

9.30 Babamágia

10.00 Hannah Montana

(amerikai sor.)

10.35 A gyerekek

televíziója

12.00 Pro Patria

12.30 Az én Európám

13.00 Határok nélkül

14.00 Hírek,

időjárásjelentés

14.30 Disney klub

15.00 Egyszer az életben

- szórakoztató műsor

16.55 A Delta emberei

17.00 Találkozunk

a TVR-ben

18.45 TeleEnciclopedia

19.45 Sport

20.00 Hírek,

időjárásjelentés

21.00 Nostalgikus évek

- szórakoztató műsor

21.55 Ovidiu Rom

kampány

22.00 Nostalgikus évek

- szórakoztató műsor

22.55 Paraguay-Román

ia barátságos

labdarúgó mérkőzés

(élő közvetítés)

0.00 TIFF beszámoló

1.10 Gnrush

(angol thriller, 2009)

2.35 A világ csodái

2.45 Az én Európám

(ism.)

VIASAT 3

11.00 Segítség, szülői

vagyok!

11.55

Trendközben

12.25 Tim

Gunn

13.25 Zsirégetők

14.15 Topmodell

leszek!

16.15 Columbo: Utolsó

üdvölet a kapitánynak

(amerikai krimi)

18.15 Bolondos

dallamok - Újra bevetés

sen (amerikai-német

kalandfilm)

20.10 Beverly

Hills-i nindzsa (amerikai

m1

6.50 Ma Reggel

10.00 Mozdulj!

10.25 Marco és Gina

10.50 A kis Amadeus

11.15 Lülü, a teknőc

11.40 Derek, a fenegyere

rek (kanadai ifjúsági sor.)

12.00 Sandokan

(rajzf. sor.)

12.30 Most a Buday!

13.01 Hírek

13.01 Sztársáv

14.00 Delta

14.30 Magyarország

15.00 Az Ushuaia expedi

ció (term. sor.)

15.50 Fekete Villám

(am. kalandf., 1979)

17.50 Magyarország

története

18.20 Telesport

Magyarország-Németország

Női kézilabda Vb-selejtező

mérkőzés

20.30 Híradó

20.55 Sporthelek

21.05 SzerencseSzombat

Luxor, Ötösöttó és Joker

sorsolása

22.00 Miss Daisy sofőrje

(amerikai filmdráma,

1989)

23.40 Hírek

23.45 Sporthelek

0.50 Érettségi (am.

akcióf., 2007)

2.15 Koncertek az A38

hajón

TVR 2

6.00 Biznisz óra

- gazdasági magazin

(ism.)

7.00 Teleshopping

8.00 Építész

(dokumentum sorozat)

8.30 Szentek

és mesterségek

- kulturális magazin

9.00 Balkáni szokások

10.00 Aeroshow

10.30 Túlélő a városi

dzsungelben (ism.)

11.00 Szabad

a szembejövő sáv

12.00 IT Zon@

12.30 Jamie Oliver

13.00 Testvérség

a borban

13.35 Figyelem,

énekelünk!

15.10 Életre szóló barátok

(amerikai filmdráma,

2008)

17.00 Hírek

17.30 Cirque du Soleil

18.30 Román útlevél

19.30 Dobro urban

(kulturális magazin)

20.10 A tuti balhé

(amerikai akciófilm, 1993)

22.00 Hírek

23.00 Gitárok ideje

0.00 Extrém

(amerikai kaland sorozat)

1.00 Jamie Oliver

1.35 Rendőrök kamerával

(ism.)

2.20 Életre szóló barátok

(ism.)

SPORT.RO

7.00 Sport.ro Hírek

9.00

Sport.ro Hírek

11.00 Ponto

sportidő

13.00

Sport.ro Hírek

14.00 Lab

darúgás: Örüljünk a foci

nak

15.05 Pontos sport

idő

16.00 Pontos sportidő

18.00 Sport.ro Hírek

19.00 Pontos sportidő

20.15 Ne kezdj ki Seagal

al!

21.00 Sport.ro Hírek

m2

6.50 Ma Reggel

10.00 Fötér

10.45 Magyarország

nemzeti parkjai

11.10 Natúra

11.40 Másfélmillió

lépés Magyarországon

12.25 Közelpék

egy távoli szigetről

12.50 Arborétumok,

gyűjteményes kertek

13.01 Hagyományok Háza

13.25 Mesélő cégtáblák

13.50 Fejezetek a cirkusz

lexikonból

14.25 Arcok a médiában

15.15 Rocklexikon

16.05 Calder

- A levegő szobrása

17.00 Két zsaru

egy pár (krimisor.)

17.50 Öregberény

(magyar sor.)

18.20 Voyager

18.50 A Himalája

ösvényei

19.50 Süni és barátai

20.00 A kék egér

20.05 A kiscsacsi kalandjai

(magyar sor.)

21.00 Híradó este

21.25 Sporthelek

21.30 McLeod lányai

(auszt. sor.)

22.15 Halhatatlanok

Társulata

23.10 A Sipsirica

(magyar f., 1980)

PRO TV

4.00 A texasi

láncfűrészes

(am. horror, 2003) (ism.)

6.00 Happy Hour

- szórakoztató műsor

(ism.)

7.00 Pro Tv hírek,

sport,

időjárásjelentés

10.00 Lázadó múlt

(amerikai filmdráma,

1999) (ism.)

12.00 Pro Motor

- autós magazin

(ism.)

13.00 Pro Tv hírek,

sport,

időjárásjelentés

13.15 Jerry Maguire

- A nagy hátraarc

(amerikai vígjáték, 1996)

16.30 Conan, a barbár

(amerikai kalandf., 1982)

19.00 Pro Tv hírek,

sport,

időjárásjelentés

20.30 Bérgyilkosok

(amerikai-francia

akcióthriller, 1995)

Sz.: Sylvester Stallone,

Julianne Moore,

Antonio Banderas,

Anatoli Davydov

23.15 Óceánok úrnői

(thai-földi kalandfilm,

2008)

2.45 Bérgyilkosok

(amerikai-francia

akcióthriller, 1995)

VASÁRNAP

2011. június 12.

A nap filmjei

TV2, 21.05

Stuart Little kiséger 2.

Stuartnak csupán egyetlen dolog hiányzik az életéből: egy (méretben is) hozzá illő társ. Szerencséje van. Amikor épp tűzpiros sportkocsijával száguld hazafelé a suliból, egyszer csak bepottyan mellé egy kicsit zilált, ám roppant kedves madárka, Margalo, aki Falcon, a sólyom elől menekül. És mivel a leány apróbb sebesüléseket is szerzett, Little-ék szárnyuk alá veszik az apró menekültet.

RTL Klub, 21.50

Ízlések és pofonok

A gyönyörű Kate Napóleont megszágyonyító határozottsággal irányítja az egyik legelegánsabb étterem konyháját. Am egy baleset felborítja egyeduralmát, az árván maradt kilencéves unokahúga, Zoe hozzá kerül, aki alaposan megnehezíti az életét. Mindezt tetézi, hogy új szakács érkezik az étterembe. Nick másképp él és másképp gondolkodik, mint ő.

DUNA TV, 23.15

Meztelen mennyország

John Groberg fülig szerelmes Jane-be, ám tanulmányai elvégzése után az egzotikus Tonga-szigetre kell utaznia. Misionáriusként a mormon hitre tanítja a bennszülötteket. Közben Groberg szembetalálja magát a primitív élet nehézségeivel, igyekszik minél többet megtudni a törzsi hagyományokról, a kulturális szokásokról. Viselkedésével, munkájával kivívja a helyiek megbecsülését.

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában
10.00 Egyházi műsor

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

10.00 Híradás, Ultrarövid ráadás
11.00 Híradás, Gyermekekműsor
12.00 Híradás
12.05 Igehirdetés, Pünkösdi, Délkör
13.00 Híradás
13.05 Szól a nóta
14.00 Itthon, Erdélyben – faluműsor
15.00 Zenés üzenetek
16.00 Híradó
16.10 Zenés üzenetek
17.00 Pünkösdi – ünnepi műsor

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás
14.00 Hírek
14.10 Dalposta
15.30 Vidékről vidékre
16.00 Hírek
16.03 Operettparádé
16.30 Aranyhangok
17.00 Nosztalgiamuzsika
17.25 Rádióistentisztelet unitárius
17.55 Hírek, adászárás

DUNA TV

8.20 Hol volt, hol nem volt...
8.40 Nálunk lakik Beethoven (kan. zenés vígj., 1992)
9.35 Csodakutyák 2. - Az ebdoktorok (am. családi film, 2006)
11.00 Dülök szolgálai
11.15 Európai kóstoló
11.45 Vannak vidékek
12.45 Híradó
13.01 Költők társaságában
13.05 Élő egyház
13.30 Élő népzene
14.00 Madártávlatból
14.35 Csellengők
15.00 Uz Bence (magyar rom. film, 1938)
16.15 Dunáról fúj a szél
16.25 Múltidéző
16.55 Illé
17.25 Vannak vidékek
17.55 Talpalatnyi zöld
18.25 Kirakat
19.00 Híradó
19.35 Mese
20.00 Nemzetközi Ifjúsági Balettgála
20.45 Heti Hírmondó
21.30 Klubszoba
22.25 Lélek Boulevard
22.55 Dunasport
23.15 Meztelen mennyország (amerikai kalandf., 2001)
1.05 Chopin: f-moll zongoraverseny

TVR 1

6.55 Hímnusz
7.00 Disney Klub
7.30 A hit világa
8.20 Zarándokhelyek
8.30 A hit világa
9.30 Ahogy elő van írva
10.00 Népi hagyományok
11.00 A falu élete
11.50 Mezőgazdasági percek
12.00 A falu élete
13.00 Utolsó kiadás
14.00 Hírek, időjárásjelentés
14.30 Disney Klub
14.55 A világ csodái
15.10 TIFF gála
17.00 Danutz S.R.L. (élő közvetítés) – szórakoztató műsor
19.00 Jóker, Lottó 5 /40, Lottó 6/49 és Noroc sorolás
19.40 Sport
20.00 Hírek, időjárásjelentés
21.10 Az admirális (orosz filmdráma, 2008)
23.20 100%-ban garantált
0.15 TIFF beszámoló
0.25 Minden hétre egy könyv
0.30 Nosztalgikus évek – talk show
2.25 Ahogy elő van írva (ism.)
2.50 Sport (ism.)
3.10 Hírek, időjárásjelentés (ism.)

VIASAT 3

9.45 Meztelenül is szép vagyok! 10.50 Gigamad
11.20 Jól nézek ki! 12.25 Szex és New York light (amerikai sorozat) 13.30 A nagy házalakítás 15.25 Columbo: Két detektív, egy gyilkosság (amerikai krimi) 16.55 June vidám élete (amerikai-kanadai vígjáték) 18.55 Egetverő szenzáció (amerikai vígjáték) 21.00 Vészhelyzet (sorozat) 22.00 Miami trauma (sorozat) 23.00 Rövidzár-lat 2. (am. vígj.)

m1

6.50 Ma Reggel
10.05 Engedjétek hozzám
10.15 Így szól az Úr!
10.20 Katolikus krónika
10.45 Kérdések a Bibliában
11.00 Református magazin
11.25 Református ifjúsági műsor
11.30 Mai hitvallások
12.00 Pünkösdvásárnap református istentisztelet
13.01 Hírek
13.05 Telesport - Sport 7
14.00 Szellem a palackból...
14.30 Fapados szerelem (magyar játékf., 1960)
16.00 Menjünk a Balatonra!
16.30 Balaton retró (dokumentumf.)
17.55 Menjünk a Balatonra!
19.55 Anno - Nem! Nem! Soha!
20.30 Híradó este
20.55 Sport hírek
21.05 Mindszenty - A fehér vértanú (dokumentumf.)
23.25 A kereszt keresztútja
23.55 Hírek
0.00 Sport hírek
0.10 Figaro (francia életrajzi film, 2008)
1.55 Koncertek az A38 hajón

TVR 2

8.00 Román útlevel (ism.)
9.00 Boldogul egyedül!
9.30 Minden pénzt megér
10.00 Hobby, szokások (ism.)
11.00 Csavargó halász
11.30 Motomágia (ism.)
12.00 Szuper elektronikus eszközök
12.30 Jamie belevág
13.00 ABBA Revolution
14.00 TVR 55
15.10 Tuti kis öngyilkos buli (amerikai vígjáték, 2005)
16.50 Lehet, hogy nem tudtad
17.00 Hírek, időjárásjelentés
17.30 Balkáni szokások
18.30 Kaland és természet
19.00 Top cut
19.30 Nagy lábón – kulturális magazin
19.55 Adio
20.10 Mr. Wonderful (amerikai romantikus vígjáték, 1993)
22.00 Hírek, időjárásjelentés
23.00 AG Weinberger zenei műsora
0.00 Dobro urban (ism.)
0.30 Építész (ism.)
1.00 Top cut (ism.)
1.30 Szentek és mesterségek (ism.)

SPORT.RO

9.10 ProMotor 10.00 Sport.ro Hírek 11.00 Pontos sportidő 13.00 Sport.ro Hírek 14.00 Ploiesti-i harcosok 14.30 Pontos sportidő 15.05 Fogadás a félelemmel 16.00 Pontos sportidő 18.00 Sport.ro Hírek (live) 19.00 Spanyolország – Románia férfi kézilabda mérkőzés (live) 20.30 Pontos sportidő 21.00 Sport.ro Hírek (live) 22.00 Gigászok harca 23.00 Kombat.ro

m2

6.50 Ma Reggel
10.00 Vízipók csodapók
10.05 Rejtélyek Tész-Vesz városban
10.30 Inami
10.50 Kristályküldetés
11.15 Balett ABC Henriettel
11.30 A szent hajdan gyöngyeiből
12.00 Pünkösdvásárnap református istentisztelet
13.05 "Így szól az Úr!"
13.15 Katolikus krónika
13.40 Kérdések a Bibliában
13.50 Református magazin
14.20 Református ifjúsági műsor
14.25 Mai hitvallások
14.55 Van öt perce?
15.00 Itthon-otthon
15.55 Don Matteo (krimisor.)
16.45 Öregberényi (sor.)
17.15 Voyager
17.55 A Himalája ösvényei
18.55 Esti mese
19.20 Szikraszemű
21.00 Híradó este
21.25 Sport hírek
21.30 McLeod lányai (sor.)
22.15 Rocklexikon
23.10 Fapados szerelem (magyar f., 1960)
0.35 Telesport (ism.)
1.25 Mindszenty

PRO TV

4.45 Jerry Maguire - A nagy hátraarc (amerikai vígjáték, 1996)
7.00 Pro Tv hírek, sport
10.00 Egy lépéssel előre (román ifjúsági sorozat)
11.00 Kis óriások (amerikai vígjáték, 1994)
13.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
13.05 Robin Hood és a bestia átka (kanadai kalandfilm, 2009)
15.00 Superman 4. - A sötétség hatalma (amerikai akciófilm, 1987)
17.00 Amerikába jöttem (amerikai családi vígjáték, 1988)
19.00 Hétfégi Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
20.30 Szabadnapos baba (amerikai családi vígjáték, 1994)
22.30 A sajré (amerikai krimi, 2001)
Sz.: Robert De Niro, Marlon Brando, Edward Norton
1.15 Szabadnapos baba (amerikai vígjáték, 1994) (ism.)
3.00 A sajré (amerikai krimi, 2001) (ism.)

ACASĂ

8.00 Analia másik arca (sorozat) 9.30 Csak a szerelem (sorozat) 11.00 Otthoni receptek 12.30 Láza-dó szerelem (sorozat) 14.30 Clase 406 (sorozat) 15.30 A család (sorozat) 16.30 Mesés hölgyek 17.30 Külön kiadás: Vad szív 18.30 Bella Calamidades (sorozat) 19.30 Teresa (sorozat) 20.30 Tövismadarak (am. sorozat) 22.30 Meséljünk! 23.30 Ördögi kör (sorozat) 0.30 Clase 406 (sorozat)

RTL KLUB

8.00 Kölyökklub
Benne: Lisa, Éliás, a kis mentőhajó, Stuart Little kiséger
11.00 Trendmánia
11.35 Asztro Show
12.30 Törzsutas
13.00 RTL Klub Híradó
13.10 Magyarország-Ész-torország - Férfi kézilabda Eb-selejtező mérkőzés (élő)
14.55 Magyar autósport-magazin
15.10 Csak az a foci (német családi vígj., 2003)
Utána: 17.00 Hatoslottó-sorsolás
17.10 Boldogító igen (vagy nem?) (am.-kan. rom. vígj., 2004)
19.05 Forma-1 - Kanadai Nagydíj Circuit Gilles-Villeneuve, Montreal
19.30 RTL Klub Híradó
19.55 Forma-1 (élő) - Kanadai Nagydíj Circuit Gilles-Villeneuve, Montreal
21.50 Ízlések és pofonok (am.-auszt. vígj., 2007)
Utána: RTL-hírek
0.05 Édes november (am. rom. dráma, 2001)
2.20 Portré

ANTENA 1

5.40 101 kiskutya
7.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés (live)
9.00 A szálloda kedvence (amerikai családi vígjáték, 2003)
11.00 Arn, a templomos lovag (svéd-angol-dán-norvég-finn-német akciófilm, 2007) (ism.)
13.00 Híradó, sport, időjárásjelentés
14.00 Fel az összes vitorlát!
A tenger titka (román kalandfilm, 1976)
16.00 Híradó, sport, időjárásjelentés
16.30 SuperBingo Metropolis (verseny show) (live)
19.00 Híradó, sport, időjárásjelentés
20.20 Csillogháló – szórakoztató műsor
21.45 A fenébe is – szórakoztató műsor (hongkongi akció-vígjáték, 1993)
1.00 bgFATLdy (amerikai thriller, 2008)
2.30 Híradó, sport, időjárásjelentés (ism.)
3.45 A legenda (ism.)

FILM+

8.05 Televíziós vásárlás 11.10 80 nap alatt a Föld körül (angol-amerikai-olasz kalandfilm, 1989) 14.55 Batman: Kezdődik (amerikai fant. akciófilm, 2005) 17.40 Nevem: Senki (olasz-francia-NSZK akció-vígjáték, 1973) 20.00 Dűne (amerikai-kanadai-német sci-fi, 2. rész, 2000) 22.00 X-Men - A kívülálló (amerikai akciófilm, 2000) 0.00 Modesty, a szuperkém (amerikai akciófilm, 2004)

TV2

6.45 Reggeli gondolatok
7.15 Az idő örvényében
7.45 Tv2 matiné
Benne: Csudalények, Őslények országa, Fifi virágoskertje, Roary, a versenyautó
11.20 Nagy Vagy!
12.20 Stahl konyhája
12.40 Kalandjártat
13.10 Borkultusz
13.40 Hajótörtek szigete (auszt. kalandf., 1999)
17.10 A Niebelungok kincse (német kalandf., 2008)
19.30 Tények
20.00 Napló
20.35 Napló Extra Mérelegen a valóság
21.05 Stuart Little kiséger 2. (amerikai film, 2001)
22.30 Titkok könyvtára - A Szent Lándzsa küldetés (amerikai kalandf., 2004)
0.20 Eső után (japán-francia filmdráma, 1999)
1.55 Napló (ism.) Mérelegen a valóság
2.20 Napló Extra (ism.)
2.40 EZO.TV 06-90-602-022
Jósok, látók, médiumok!
2.45 Animációs filmek

PRIMA TV

7.00 Egy kapcsolat szabályai (amerikai sorozat)
8.00 Focus Monden (ism.)
9.30 Ház, építés, design – szórakoztató műsor
10.30 Fején a nagyvilág
11.00 Levintza bemutatja
11.30 Tanulj, álmodj, szeress!
- life-style magazin
12.30 Kacsamesék (rajzfilm sorozat)
13.00 Kandikamera
13.30 A legszebb vidéki srác
15.30 Kötelkedők Krónikája
18.00 Hírek, időjárásjelentés
19.00 Sport
19.30 A cseresznye a tortán
- reality show
20.30 Anyacsere – reality show
22.00 Titkos szerelmek (román telenovella)
22.45 Titkos szerelmek (román telenovella)
23.30 Titkos szerelmek (román telenovella)
0.30 Balletcipők (angol filmdráma, 2007)
2.30 Hírek, Sport, időjárásjelentés (ism.)
3.30 Kandikamera (ism.)

KANAL D

9.00 Mít ér a nevem? (sorozat) 9.30 Nevezzünk! 10.30 A sárga rózsá (román akciófilm) 12.30 Hírek 13.30 Ez Románia! 14.15 A szakács mentette meg 15.15 A sors kezében (sorozat) 16.45 Esküvő meglepetésekkel 18.45 A nap híre 19.00 Hírek 19.45 D-Paparazzi 20.30 Szemek az árnyékból 22.00 A sebezhetetlen (amerikai thriller) 0.00 Halálósztó (Halálmester) (amerikai horror)

HÍR TV

8.00 Híradó
8.30 Soroló
9.05 Iskolapélida (ism.)
9.30 Európai híradó (ism.)
10.05 Péntek 8 (ism.)
Mondatvádszat
11.05 Célpont (ism.)
Oknyomozó riportműsor
11.30 Napról napra
Belpolitikai összefoglaló
12.05 Civil kaszinó
Hűsbavagó kérdések, civil válaszok
13.00 Déli híradó
13.30 Közvetlen ajánlat
14.05 Különkiadás (ism.)
A kultúra külön kiadásában
16.00 Híradó
Friss napi információk
16.30 Befutó (ism.)
Az utánpótlás magazinja
17.05 Garázs (ism.)
Honnan az autózás indul!
17.30 GyógyHír
Egészségügyi magazin
18.00 Híradó
18.30 Hírvilág
19.05 Keresztmetszet
20.00 Híradó
20.30 Napról napra (ism.)
21.05 Kontraszt
22.00 Híradó 21
22.30 Értéktelenség más-ként (ism.)
23.05 Vetítő
0.05 Kontraszt (ism.)

DISCOVERY

7.00 Hogyan készült? Porlasztók, Kombinált csavarkulcsok
8.00 Autókereskedők - Lexus LS400
9.00 Hogyan csinálják?
10.00 Amcsi motorok - Carroll Shelby motor
11.00 Ötödik sebesség
12.00 Sivatagi autókirályok
- Bajnokhoz méltón
13.00 Autókereskedők - Saab 9-3
15.00 Iparkodjunk
- Robbanóanyagok
16.00 Állítólag...
- Szökés a börtönből
18.00 Édesvízi szörnyek
- Emberevő szörny
19.00 Széptéptők
- Kompresszor
20.00 Lehetséges lenne?
- Electric, Popeye és a robotkigyó
21.00 Halálos fogás
- Feszültségek
22.00 A tenger gladiátorai
23.00 Stan Lee bemutatja: szupermenek a valóságban
0.00 Megrázó történetek
1.00 Futballhuligánok
- Lengyelország
2.00 Titkok a fekete dobozból
- Műszaki hibák

ETV

8.30 Zene 8.45 Izelítő, ismétlés 9.00 Reggeli Terefere, ismétlés 9.30 Többszemközt, ismétlés 10.00 Híradó, ismétlés 10.30 Népzene 16.00 Piac-tér, ismétlés 16.30 Többszemközt 17.00 Hitélet, ismétlés 17.30 Erdélyi Kávéház, ismétlés 18.30 Híradó 19.00 Kultúrcepp, ismétlés 19.30 Híradó 20.00 Többszemközt 21.00 Piac-tér, ismétlés 21.30 Híradó 22.00 Erdélyi Kávéház 22.30 Híradó

HÉTFŐ
2011. június 13.

A nap filmjei

TV2, 17.30

Egy szoknya, egy nadrág

Sóvári Péter sikeres színész és nagy nőcsábász. Borsai Lajos kipukkant rendező ugyancsak kedveli a playboy-életet, viszont katasztrófális anyagi helyzetben van. Ezen úgy kíván javítani, hogy egy mexikói szappanopera mágnást, az özvegy Dulcinea de la Rosát próbálja megnyerni részint feleségnek, részint szappanopera forgatókönyvének megvalósítására.

TV2, 20.30

Madagaszkár

Alex, az oroszán a nagyvárosi dzsungel királya, mivel ő a New York-i Central Park állatkertjének fő attrakciója. Ő és legjobb barátai, Marty, a zebra, Melman, a zsiráf és Gloria, a víziló egész eddigi életüket kellemes fogságban töltötték, pazar étkek közt, zöldövezeti környezetben. Am Martynak az elég jó sem elég jó, hagyja, hogy úrrá legyen rajta a kíváncsiság.

m1, 22.00

Az emigráns

Márai Sándor a huszadik századi magyar irodalom ünnepelt, majd agyonhallgatott és ma újra felfedezett nagy alakja. Emigrált a fasizmus elől, majd újra - és végleg - a kommunizmus elől, nem vállalt "bűnrészességet" és félt, hogy hallgatni sem engednék. Felesége, aki abszolút epizódszereplő volt, most főszereplővé lép elő, és vele az a férfi is, aki érzelmeiről korábban tartózkodóan hallgatott.

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában
15.00 Híradó, kommentár
15.20 Magyar zenei lexikon
15.30 Kulturális mozaik

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

11.00 Hírnegyedóra
Pünkösöd - ünnepi műsor
13.05 Zenei üzenetek
14.00 Délutáni váltás
Zenedoboz
Kalendárium
16.00 Híradás
Pünkösöd - ünnepi műsor

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás
8.00 Hírek, sport
8.10 Hangoló
9.50 Hírek, műsorism.
15.00 Slágeróra
16.00 Hírek
16.15 Hétköznapi igazsága
17.00 Nap-óra
17.30 Zene, zene, zenelánc
17.55 Hírek, műsorism.

DUNA TV

7.05 Pécs és környéke
7.45 Építészet XXI (ism.)
9.35 Főzés? Gyerekjáték!
8.30 Híradó
- Reggel
8.40 Család-barát (ism.)
9.35 Főzés? Gyerekjáték!
9.45 Kicsi Maciusz király
10.00 A dzsungel könyve
10.30 A világ kikötői
11.30 Daktari (sor.)
12.30 Kíváncsgosár
15.00 Híradó
15.15 Zárandoklat
Lourdes-ba (dok. f.)
16.00 A mesék háza (dok. f.)
16.30 II. János Pál, Isten elszánt szolgálja (dok. f.)
18.05 Doc Martin (ang. sor.)
19.00 Híradó
19.35 Mese
20.00 Szelek szárnyán (kan. sor.)
21.00 Híradó
21.10 Sport hírek
21.15 Schubert 1828 (koncertf.)
22.00 Fekete tulipán (francia-olasz-sp. kalandf., 1964)
23.50 Sportaréna
0.35 Cseresznye virágzás (német-francia rom. dráma, 2008)
2.50 Sportaréna (ism.)

TVR 1

7.00 Reggeli híradó
8.50 A palota ékköve (dél-koreai sorozat)
10.00 Indiai illusztrációk (ism.)
10.20 Herkules New Yorkban (amerikai kalandfilm, 1970)
12.00 TVR 55
12.40 Kim Suro, The Iron King (koreai sorozat)
14.00 Hírek, időjárásjelentés
14.45 Vidám moziarchívum
15.15 Teleshopping
15.30 Krónika - magyar nyelvű műsor
17.00 A megfelelő pár
18.00 Hírek
18.25 Kim Suro, The Iron King (koreai sor.)
19.45 Sport
20.00 Hírek, időjárásjelentés
21.00 Prim Plan (talk show) (live)
22.00 Mad Men - Reklámőrültek (amerikai sor.)
22.55 Indiai illusztrációk
23.10 Vízbe fojtott bűnök - Jindabyne (ausztrál film-dráma, 2006)
1.20 La vie en rose (life-style magazin) (ism.)
2.10 Prim Plan (talk show) (ism.)

VIASAT 3

10.35 Egetverő szenzáció (amerikai vígjáték) 12.35 A dadus (ismétlés) 13.05 Christine kalandjai (ismétlés) 13.35 Amerika csillagai (ismétlés) 14.30 Selolók (am. vígjáték) 16.40 Charleston (olasz vígjáték) 18.40 Aranyoskám (am. vígjáték) 19.25 A nagy házalakítás (ismétlés) 21.00 Két pasi - meg egy kicsi (am. sorozat) 21.25 Doktor House (sorozat) 22.25 CSI: Miami helyszínelők (krimisorozat)

m1

6.20 Hajnali gondolatok
6.23 Kárpát Expressz
6.50 Ma Reggel
10.00 Csodakarikás (magyar mesejáték, 1987)
11.00 Csillagszemű (magyar mesef., 1-2. rész, 1978)
13.01 Híradó délből
13.05 A tábor királya (kan. családi vígj., 2008)
14.45 Ez a villa eladó (magyar vígj., 1935)
16.00 Székely gyors - 2010 (dokumentumf.)
16.30 A Napba öltözött leány (magyar zenés f., 2006)
18.55 Koldus és királyfi (am.-magyar-angol családi vígj., 2000)
20.30 Híradó este
20.55 Sport hírek
21.05 Két szív (magyar koncertf.)
22.00 Az emigráns - Minden másképp van (magyar-olasz játékf., 2006)
23.50 Urbanisták - Nagy Béla
0.20 Hírek
0.25 Sport hírek
0.35 Ma Reggel (ism.)
Közéleti műsor
Benne: Híradó, sport hírek

TVR 2

6.00 Hobby, szokások (ism.)
7.00 Teleshopping
8.10 DP 2 tonomat - szórakoztató műsor
10.00 Csavargó halász (ism.)
10.30 Kaland és természet
11.00 Vallomások (ism.)
12.00 Hírek, időjárásjelentés
12.30 Biznisz óra (ism.)
13.30 Jamie és az iskola kantineja
14.00 Miért ABC
14.35 Együtt Európába
15.30 Boldogulj egyedül!
16.00 Bűvölet (olasz sorozat)
17.00 Hírek
17.30 Vallomások
18.30 A Simpson család (am. anim. sor.)
18.55 Adio
19.00 Biznisz óra
20.00 Három királyság (kínai sor.)
21.00 Késhegyen - informatív műsor
22.00 Hírek, sport
23.00 Aero show
23.35 Titkos Szolgálat - MI5 (angol thrillersor.)
0.35 Három királyság (kínai sor.) (ism.)
1.30 Lehet, hogy nem tudtad (ism.)
1.35 Vallomások (ism.)

SPORT.RO

7.00 Sport.ro Hírek
10.00 Pontos sportidő
12.00 Sport.ro Hírek
13.10 Külön kiadás
14.00 Sport.ro Hírek
15.00 Sport.ro Hírek
15.10 Pontos sportidő
16.00 Sport.ro Hírek
16.30 Pontos sportidő
18.00 Sport.ro Hírek
19.00 Pontos sportidő
19.05 Információk 21.00 Sport.ro Hírek 22.00 K1 World GP 2010 Yokohama
23.00 Wrestling SMACK
0.00 Sport.ro Hírek

m2

6.50 Ma Reggel
10.00 Sztrogoff Mihály (rajzf.)
11.25 Körzeti magazin - Miskolc
12.15 Demjén Ferenc 1993 (koncertf.)
12.30 "...hol élsz Te?"
13.01 Híradó délből
13.05 Záróra - Erdélyi Zsuzsanna
13.55 Európai katedrálisok (ismerett. f.)
14.35 Remekművek
14.45 Áramlat (dokumentumf.)
15.40 Füre lépni szabad (magyar vígj., 1960)
17.20 Mesterségem a hangom
18.00 Múzeumtúra
18.30 Magyar rock
19.25 1100 év Európa közepén
19.50 Mondák a magyar történelemből
20.00 Magyar Népmesék
20.10 Robbie, a foka (sor.)
21.00 Híradó este
21.25 Sport hírek
21.30 Lássuk a medvét! - Bruno története (német-osztrák filmdráma, 2009)
23.00 Illényi Katica koncertje
1.00 A Napba öltözött leány (zenés f.)

PRO TV

6.00 Egy lépéssel előre (román sorozat) (ism.)
7.00 Pro Tv hírek, Könyvbemutató, Mi történik doktor úr?
10.00 Superman 4. - A sötétség hatalma (amerikai akcióf.) (ism.)
12.00 Fiatal és nyugtalan (ism.)
13.00 Pro Tv hírek, sport
14.00 Amerikába jöttem (amerikai vígjáték, 1988) (ism.)
16.00 Fiatal és nyugtalan (amerikai sorozat)
17.00 Pro Tv hírek, sport
17.45 Happy Hour - szórakoztató műsor
19.00 Pro Tv hírek, sport
20.30 A vér kötelez (amerikai thriller, 2001)
22.30 Pro Tv hírek, sport
23.00 CSI: New York-i helyszínelők (amerikai-kanadai krimisorozat)
0.00 Szellemeikkel suttogó (amerikai sorozat) (ism.)
1.00 A vér kötelez (amerikai thriller, 2001) (ism.)
2.30 Pro Tv hírek (ism.)

ACASĂ

8.00 Otthoni receptek
9.30 Csak a szerelem (román sorozat) 12.45 Mese hölgyek (sorozat) 14.15 Clase 406 (sorozat) 15.30 A család (mexikói sorozat) 16.30 Igaz történetek 17.30 Vad szív (mex. sorozat) 18.30 Bella Calamidades (sorozat) 19.30 Teresa (sorozat) 20.30 Szerelem és tisztesség (sorozat) 21.30 Kasandra (sorozat) 22.30 Éjszakai történetek 23.30 Ördögi kör (am. sorozat)

RTL KLUB

6.30 Top Shop
7.00 Kölyökklub
Benne: Lisa, Éliás, a kis mentőhajó, Kisvakond, Szilveszter és Csőrike kalandjai, Hupikék törpikék
9.30 Muppet-show az úrból (amerikai családi kalandf., 1999)
11.05 Áldott bolygó (amerikai-kanadai-maláj dokumentumf.)
12.00 A dzsungel könyve 2. - Maugli és Balu (amerikai családi kalandf., 1997)
13.50 Nyomozólányok (amerikai vígjáték, 2002)
15.25 Banános Joe (olasz-NSZK akció-vígjáték, 1981)
17.15 Charlie és a csokigyár (amerikai családi kalandf., 2005)
19.30 RTL Klub Híradó
20.00 Arn, a templomos lovag (svéd-angol-dán akcióf., 2007) 2/1-2. rész
Közben: RTL-hírek
0.10 El Tropicó - Az eltűnt város (amerikai f. dráma, 2005)
Sz.: Andy Garcia, Dustin Hoffman

ANTENA 1

6.00 Híradó, Sport
8.00 Reggeli matiné - Razvan és Dani szórakoztató műsora
10.00 Sajtószemle Mircea Badeavval
11.00 Knight Rider (amerikai akció sor.) (ism.)
12.00 Az elveszett ereklyék fosztogatói (amerikai-francia-német sorozat)
13.00 Híradó, Sport
14.00 Egy rém rendes család (amerikai vígjáték sorozat)
14.30 Csillogháló
16.00 Híradó, Sport
17.00 Közvetlen hozzáférés - Simona Gheorge műsora
19.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
19.30 Mutassalak be a szüleimnek
22.00 Vad nárcisz (román telenovella)
23.00 Híradó, Sport
23.45 Bűnös show - Dan Capatos szóra
1.00 Bragelonne vikomt (francia-olasz kalandfilm, 1954)
3.00 Az elveszett ereklyék fosztogatói (amerikai-francia-német sor.) (ism.)

FILM+

8.05 Televíziós vásárlás
11.10 Yamakasi 2. (francia-angol-spanyol akciófilm) 12.55 80 nap alatt a Föld körül (angol-amerikai-olasz kalandfilm) 14.40 A zűrűhő (német sci-fi vígjáték) 16.15 Habostorta (kanadai-amerikai vígjáték) 18.00 Szívtiprók (amerikai romantikus vígjáték) 20.15 Dúne (am.-kanadai-német sci-fi, 3. rész) 22.15 Dr. Dolittle 2. (am. vígjáték) 23.55 Buliszerviz 2. (am. vígjáték)

TV2 TV 2

7.00 Tv2 matiné
414-es küldetés, Csudalányok, Óslények országa, Fifi virágoskertje
10.00 Barbie és a Gyémánt Kastély (am. anim. f., 2008)
11.35 Franklin, a teknős (kan.-francia anim. f., 2006)
12.55 Hercules és Xena: Harc a Titánokkal (am. anim. f., 1998)
14.15 Tommy Boy (am. vígj., 1995)
15.55 Viharmadarak (am.-francia-angol akcióf., 2004)
17.30 Egy szoknya, egy nadrág (magyar vígj., 2005)
19.30 Tények - Hírműsor
20.00 Aktív
20.30 Madagaszkár (am. anim. f., 2005)
22.05 Cserebere szerencse (am. rom. vígj., 2006)
23.50 Bűszkeség és balítélet (angol rom. vígj., 2005)
Közben: Kenósorsolás
1.55 Hollis Woods képei (am. filmdráma, 2007)
3.30 Magellán (ism.)
3.55 Animációs filmek

PRIMA TV

6.00 A cseresznye a tortán (ism.)
7.00 Balettipók (amerikai filmdráma, 2007) (ism.)
9.00 Teleshopping
9.30 Szívek találkozása (indiai sorozat)
10.30 Aki tud az nyer!
11.30 Ismerkedj, álmodj, szeress! (ism.)
12.30 Teleshopping
13.00 Kacsamesék (amerikai rajzf.)
13.30 Teleshopping
14.00 Szívek találkozása (indiai sorozat)
15.00 Vad rózsák (kanadai sorozat)
16.00 A cseresznye a tortán
17.00 Lököttek (román sorozat)
18.00 Hírek, időjárásjelentés
19.00 Sport
19.30 Titkos szerelmek (telenovella)
20.30 A legszebb vidéki fiú - reality show
22.15 Lököttek (román sorozat)
23.00 Daniel lány (kanadai filmdráma, 2008)
1.00 Hírek (ism.)
2.00 Aki tud az nyer - verseny show (ism.)
3.00 Teo (ism.)

KANAL D

7.30 Reggeli kévé 10.00 Családi történet 12.30 Kanal-D Hírek 13.15 Légy az enyém 15.00 Teleshopping 15.15 A sors kezében (török sorozat) 16.45 Célpontban 18.45 A nap híre 19.00 Kanal-D Hírek 20.00 Nevezzünk 20.30 Szerelem és büntetés (török film) 22.30 Szemek az árnyékban - reality show 0.00 Ez Románia! 1.00 Farkasok völgye (sorozat) 2.00 Kanal-D Hírek

HÍR TV

7.00 Befutó (ism.)
Az utánpótlás magazinja
7.30 Soroló (ism.)
8.00 Híradó
9.05 Kontraszt (ism.)
10.30 Napról napra (ism.)
10.35 BBC Hard Talk (ism.)
11.00 Híradó
11.30 Európai híradó (ism.)
12.05 Ősök tere (ism.)
12.30 Hírvilág (ism.)
13.00 Déli híradó
13.55 Hungarorama
14.05 Soroló (ism.)
14.30 Garázs (ism.)
15.05 Vetítő (ism.)
Válogatás magyar dokumentumfilmekből
16.00 Híradó (ism.)
Friss napi információk
16.30 BBC Click (ism.)
A BBC informatikai magazinja
17.05 Célpont (ism.)
Oknyomozó riportműsor
17.30 Paletta
18.00 Híradó
18.30 Panaszkönyv
19.05 Civil kaszinó (ism.)
20.00 Híradó
Friss napi információk
21.05 Rájátszás
22.00 Híradó
22.35 Lapzártá
23.00 Híradó
23.30 Pálya
0.05 Rájátszás

DISCOVERY

7.00 Hogyan készült? - Szénszálás autókalkatrések
8.00 Autókereskedők - Triumph Spitfire
9.00 Hogyan csinálják? Alagútépítés/Tea/Mountain bike
10.00 Hogyan készült? 11.00 Sztéptitók
- Ami a festékben van
12.00 Amcsi motorok
- Az úrréplőgép motor 2.
13.00 Autókereskedők
14.00 Állítólag...
- Autó kontra eső
16.00 Hogyan készült?
17.00 Amcsi motorok
18.00 Les Stroud és a túlélés titkai
19.00 A túlélés törvényei
- Patagónia 2
20.00 Állítólag...
- Libikókás történet
21.00 Sztéptitók
21.30 Hogyan készült?
22.30 Stan Lee bemutatja: szupermenek a valóságban
23.30 Elraboltak - megmentettek
- Hallus története
0.30 Autókereskedők
- Jaguar E-Type
2.30 Sztéptitók
3.00 Állítólag...

ETV

9.00 Kultúrcepp, ismétlés
16.00 Híradó 16.15 Néptánc 16.35 Kárpát Expressz 17.00 Ájtáró 17.30 Híradó 17.40 Izzeltó 17.50 Egészséges percek 17.55 Könyvajánló 18.00 Reggeli terefere 18.30 Híradó 19.00 Piacér 19.30 Híradó 20.00 Lakatos Iván. Élő vizeink, dokumentumfilm 21.00 Piacér, ismétlés 21.30 Híradó 22.00 Ájtáró, ismétlés 22.30 Híradó

Június 10., péntek

Az év 22. hete és 161. napja, hátravan 204 nap

Ma Margit és Gréta napja van. A Margit női név a görög eredetű latin Margareta név megmagyarosított alakja, a jelentése: gyöngy. A köznévi görögben valószínűleg perzsa eredetű. Valószínűleg a babiloni mar galliti kifejezésre vezethető vissza, jelentése: a tenger leánya vagy a világhírű gyermeke. A Gréta a Margareta névnek több nyelvben meglévő beceneve. Holnap a Barnabásokat köszöntjük. Vasárnap a Villő és Adelaïda nevéük ünnepe.

Évforduló

Június 10-én:

- 1829 – Az első Oxford-Cambridge evezősverseny.
- 1943 – Bíró László szabadalmaztatta a golyóstollat.

Június 11-én:

- 1903 – I. Sándor szerb királyt és Draga királynét a Karadordeviæ-párt összeesküvő tisztjei lemészárolják a Belgrádi királyi palotában.

Június 12-én:

- 1798 – A Máltai Lovagrend átadja Málta szigeteket Napóleonnak, és elhagyja az országot.
- 1965 – A Beatles tagjai megkapják az MBE ér-

demrendet II. Erzsébet angol királynőtől.

Vicc

Két horgász beszélget:
– Mit gondolsz, hány kilós az a hal, amit vasárnap fogtam?
– A fele.

Recept

Spanyol almatorta

Hozzávalók: 20 deka cukor, 1 tasak vaníliás cukor, 20 deka szobahőmérsékletű vaj, 4 tojás (1 órával felhasználás előtt kivenni a hűtőből!), 12,5 deka darált dió (vagy mogyoró, esetleg mandula), 1 kk. fahéj, 1 kk. sütőpor, 20 deka liszt, 2 ek. cukrozatlan kakaó, 4 borizú alma, 3 kanál rum (lehet amaretto is, vagy rumaroma).

Elkészítése: Az almát meghámozom, kivágom a magházát, és apró kockákra vágom. Rummal meglocsolom és állni hagyom. A vaját a cukorral és a vaníliás cukorral habosra keverem. A tojásokat egyenként dolgozom bele, 2-3 percig tovább keverem, majd hozzáadom a darált diót és a sütőporos, kakaós lisztet. A végén beleforgatom a rumos almát, majd egy sütőpapírral kibélelt tortaformába öntöm a tésztát. 180°C fokra előmelegített sütőbe toltom, és 55-60 percig sütöm.

A hatos lottó nyerőszámai:
34, 43, 32, 39, 17, 6.

Horoszkóp

KOS (III. 21.–IV. 20.)

Bizonyos kiadások elkerülhetetlenek, és a nyaralásra, kikapcsolódásra is gondolni kell anyagi ügyekben. Partnerével meghitt órákat tölt, s közel kerülnek egymáshoz.

BIKA (IV. 21.–V. 20.)

Tevékenysége révén olyan emberekkel ismerkedik meg, akik fokozzák gondolkodásmodját. A mai nap sok kellemes eseményt ígér. Használja ki!

IKREK (V. 21.–VI. 21.)

Valóra válik egy nagy álma, amit már hosszú ideje vár. Ne engedje, hogy döntésében sürgessége, s ne kötelezze el magát megfontolatlanul.

RÁK (VI. 22.–VII. 22.)

Élete könnyebbé válik, ha gondolkodásában egyszerűbb lesz. Szükségyszerűség, hogy őszinte erőfeszítéseket tegyen a családi kapcsolatok ápolására.

OROSZLÁN (VII. 23.–VII. 23.)

Folyamatosan újabb, megoldandó, végrehajtásra váró feladatok halmaza várja. A munkahelyen zajló eseményekről ne tartson otthon kísérlődást, mert senki sem lesz rá kíváncsi.

SZŰZ (VIII. 24.–IX. 23.)

Fárasztó nap vár önre, de nem lesz hiábavaló a munkálkodása. Arra vágyik, hogy elismerjék, megdicsérik áldozatkész tevékenységét.

MÉRLEG (IX. 24.–X. 22.)

Egyre vékonyodó pénztárcával várja az ünnepet. Nehéz helyzetben kell megfelelnie az elvárásoknak. A leghelyesebb, ha a lényegre, önmaga és családja szeretetteljes együttlétére összpontosít.

SKORPIÓ (X. 23.–XI. 22.)

Személyes életére is figyelmet kell szentelnie. Tegyen valami egészen más, mint amit szokott, legalább az ünnepnapokon. Mi volna, ha elmennének a párjával kerékpározni, kirándulni?

NYILAS (XI. 23.–XII. 21.)

A fárasztó munkát is jó kedvvel végzi ünnep előtt. Kedvenc étel-ekkel várja szeretteit. Ehhez persze az is kell, hogy nagyvonalú legyen, ne vessen el a részletekben.

BAK (XII. 22.–I. 20.)

Többeknek megváltoznak a munkafeltételei, ami önt is érintheti. Új célok nyernek különleges fontosságot életében. Egy összejövetelen remekül szórakozik.

VÍZÖNTŐ (I. 21.–II. 19.)

Frissen ébred, és ez egész napjára rányomja bélyegét. Szerelmi ügyekben hallgasson a szívére, ugyanakkor a józan gondolkodást se vesse el.

HALAK (II. 20.–III. 20.)

Minden ember igényli a szeretetet, s így van ezzel ön is. Mindig annyit várjon, amennyit nyújt a másik félnek. Szavakkal is fejezze ki érzelmeit.

Ma

Készítette: Magyarországon az Országos Meteorológiai Szolgálatnál

Hidegfront hoz kissé hűvösebb, csapadékosabb időt. Többnyire erősen felhős lesz az ég az országban, de rövid napos időszakok is lehetnek. Többfelé várható eső, zápor, néhol zivatar.

A következő napok időjárása

Szerda: 21°C, 26°C. Felszakadozik a felhőzet, több-kevesebb napsütés is várható. Többfelé lesz zápor, zivatar.

Vasárnap: 22°C, 28°C. Délután gomolyfelhők képződnek, amelyekből ismét többfelé valószínű zápor, zivatar.

Jelleg	Délutáni hőmérséklet	Holnap hajnali hőmérséklet	
Arad	borongós, esős idő	22°C	14°C
Brassó	esőre, záporokra számíthatunk	16°C	13°C
Bukarest	borongós, esős idő	24°C	17°C
Csiksztereda	borongós, esős idő	22°C	13°C
Kolozsvár	borongós, esős idő	20°C	12°C
Marosvásárhely	esőre, záporokra számíthatunk	21°C	13°C
Nagyvárád	esőre, záporokra számíthatunk	20°C	14°C
Szatmárnémeti	borongós, esős idő	21°C	13°C
Temesvár	borongós, esős idő	23°C	14°C

Dutyi

Horváth István

	PAULIÓ (TÁJ.)	ERŐSÍTŐ (TÁJ.)	ARABÓVA (TÁJ.)	ORFA (TÁJ.)	AMARÓ (TÁJ.)	FORINT (TÁJ.)	MEZŐMÁR (TÁJ.)	TIFLI (TÁJ.)
DIÓTOS (TÁJ.)			MARCA... (TÁJ.)					
MÓKA (TÁJ.)			HERBERT (TÁJ.)					
GONDOL (TÁJ.)			INDOKULA (TÁJ.)			PROFAN (TÁJ.)		
RÓPÁT (TÁJ.)					TÁRA (TÁJ.)	A MÁZAT (TÁJ.)		
RADICE (TÁJ.)		LEVELET (TÁJ.)			INDIÁN (TÁJ.)			PITYERGO (TÁJ.)
MEGABRI (TÁJ.)		A PA... (TÁJ.)			ILLIANN (TÁJ.)			
CELLAG (TÁJ.)			NAGYON (TÁJ.)		AMARVIT (TÁJ.)			
ULOMET (TÁJ.)			TANTAL (TÁJ.)					
IVERTISZ (TÁJ.)			PAVEL... (TÁJ.)					
			LAZAR (TÁJ.)					

új magyar szó

Szerkesztőség és kiadó:
Bukarest, 3. kerület, Lipszani u. 29-31. sz., I. emelet. Telefon/fax: 021/317-8847, E-mail: office@maszol.ro

Postacím:
Redacția „Új Magyar Szó” OP 15, CP 40, sector 5, București

Mb. felelős szerkesztő:
Salamon Márton László

Vezető szerkesztő:
Cseke Péter Tamás

Vezető publicista:
Agoston Hugó

Főmunkatársak:
Ady András, Bíró Béla, Krebsz János, Gyulay Zoltán, Sebestyén Mihály, Székedi Ferenc, Székely Ervin

Szerkesztők:
Moldován Árpád Zsolt (Aktuális)
Bogdán Tibor (Hátér)
Baló Levente (Kultúra)
Szakács Zsuzsanna (Gazdaság)
Turós-Jakab László (Sport)
Farkas István (Média)
Orosz Anna (Életmód)
Szonda Szabolcs (Színkép)

Olvasszerkesztő:
Osváth Annamária

Tudósítók:
Antal Erika – 0788-760573 (Marosvásárhely), Sipos M. Zoltán – 0788-715876 (Kolozsvár), Totka László – 0788-715848 (Nagyvárád), Baloga-Tamás Erika – 0746-375775 (Székelyudvarhely), Kovács Zsolt – 0788-715766 (Sepsiszentgyörgy), Mayla Júlia – 0745-682401 (Beszterce), Sike Lajos – 0788-715687 (Szatmárnémeti), Tamás András – 0744-781709 (Nagyenyed)

Fotóriporter, képszerkesztő:
Tofán Levente

Grafikus:
Horváth István

Tördelőszerkesztők:
Lőrincz Imola, Szabó Ildikó Erzsébet

Kiadja a Scripta Kiadó Rt.

Terjesztési menedzser:
Béres Attila – 0788-318353

Területi megbízottak:
Baricz István – 0788-488739
Keresztes Csaba – 0746-100830 (Gyergyó),
Tósa András – 0788-715481 (Kolozs, Szilágy)

Logotancos:
Czedly József

Hirdetési ajánlat a honlapon és a szerkesztőségben. Előfizethető a Román Postánál (katalógusszám: 19302), közvetlenül a szerkesztőség-nél és előfizetés-szervezőinknél. Magánterjesztők forgalmazzák.

Előfizetési díjak:
1 hónapra 15 lej,
3 hónapra 38 lej,
6 hónapra 75 lej,
12 hónapra 148 lej

Nyomda: Garamond (Kolozsvár)

ISSN 1841-5520

Az Új Magyar Szó bármely részének másolásával kapcsolatos minden jog fenntartva. Értesítéseket átvenni csak az Új Magyar Szóra való hi-
vatkozással lehet. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beküldött leveleket rövidítve, illetve szerkesztve közzölje.

Lapunk megjelenését támogatja a

COMMUNITAS ALAPÍTVÁNY
Alapította az RMDSZ

agnus RADIO 88.3 FM
naponta 03-08 és 12-15, csütörtökön 19-23 óra között a világhálón: www.agnusradio.ro

Sláger Rádió fm 105.9

95 FM SICULUS Rádió

95.1 fm Paprika Rádió
Fülön csíp.

94.0 fm PROFI RÁDIO
A ZENE ARAD BELŐLE

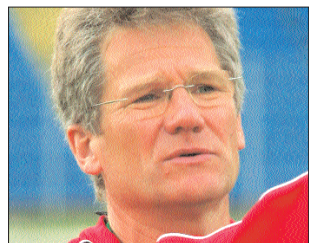
KOLOZSVÁRI RÁDIO FM 95.6
www.radiocluj.ro

Bölöni aláírt Szalonikinek

Labdarúgás

T. J. L.

▶ Görögországban, a legutóbbi hellén bajnokságot az Európa Liga-szerződést szavatoló negyedik helyen zárt PAOK Szalonikinek folytatja edzői pályafutását Bölöni László (*képviselet*). A marosvásárhelyi szakember szóban már korábban megegyezett a görögökkel, tegnap pedig a két évre szóló szerződést is aláírta. Bölöni az év elején a kieséstől való megmentés szándékával vette át a francia RC Lens irányítását, de a tanítványai végül csak kiestek, ő pedig távozott az alakulattól. A Răzvan Lucescu körül kialakult huzavona idején a román válogatott szövetségi kapitányi tisztje kapcsán is felmerült a neve, sőt, a Steaua kívánságlistáján is jelen volt. A görög futballban korábban Dumitru Dumitriu és Iklie Dumitrescu is edzőként ténykedett. ◀

Leszerepelt trikolórok

Kosárlabda

T. J. L.

▶ Súlyos vereséggel zárta szerdán este a tarantói Európa-bajnoki pótszelejtezőtornát a női román válogatott: Stacey Nolan tanítványai 76-60-ra kaptak ki a házigazda olaszoktól. A nagyszünetben még 36-34-re vezettek a trikolórok, a harmadik negyed elején pedig már 41-34-re is, de a hajrára összeomlottak. Pontjaikon Anca Stoescu (14, 2x3), Florina Pașcalău (12, 2x3), Elisabeth Pavel (10), Cristina Ciocan (9, 1x3), Gabriela Mărginean (9), Andreea Orosz (4) és Andreea Huțanu (2) osztozott, míg a másik oldalon Simona Ballardini 18 pontig jutott.

A másik mérkőzésen a szerbek 82-70-re érték a belgákat, így a B csoportban az alábbi sorrend alakult ki: 1. Németország 7 pont, 2. Olaszország 7, 3. Szerbia 6, 4. Belgium 5, 5. Románia 5. A holtversenyt az egymás elleni eredmény oldotta fel, a németeknek ugyanis 78-57-re érték korábban a házigazda olaszokat.

A soproni A csoport utolsó eredményei: Ukrajna–Finn-

Stacey Nolan tanítványai (sárga mezben) 76-60-ra kaptak ki a házigazda olaszoktól

ország 82-76, Bulgária–Hollandia 70-62. A magyarok már kedden, a bolgárok legyőzésével bebiztosították első helyüket és továbbjutásukat a rájátszásba, ahol Németország legjobbjáival csapnak majd össze. A soproni kvintett végeredménye: 1. Magyarország 8 pont, 2. Hollandia 6, 3. Bulgária 6, 4. Finnország 5, 5. Ukrajna 5.

A magyarok tehát a németekkel csapnak össze oda-visszavágó rendszerben az egyetlen kiadó Eb-helyért. Az első meccsre vasárnap, Oberhausenben, a másodikként pedig jövő szerdán, Sopronban kerül sor. A párosmérkőzés győztese a C csoportban szerepel majd a 33. Európa-bajnokságon, Spanyolország, Montenegró és

a házigazda Lengyelország oldalán. Az A csoportban Törökország, Litvánia, Oroszország és Szlovákia, a B-ben Fehéroroszország, Nagy-Britannia, Csehország és Izrael, a D-ben pedig Görögország, Lettország, Franciaország és Horvátország küzd a legjobb 12 közé jutásért, Bydgoszczban és Katowicében. ◀

Alakul az új versenynaptár

Forma-1

Híresszefoglaló

▶ Jean Todt, a Nemzetközi Automobil-szövetség (FIA) elnöke kijelentette, a múlt pénteken nyilvánosságra hozott 21 helyett csak 20 Forma-1-es nagydíjat rendeznek 2012-ben. „Valóban 21 dátum szerepel a kiadott versenynaptárban, de a világbajnokság 20 futamból áll majd, ez biztos – fogalmazott a francia sportvezető egy interjúban. – Azt még ugyanakkor nem tudjuk, hogy melyik viadal marad ki.”

Az FIA Motorsport Világtanácsa által elfogadott naptárban a Török Nagydíjat mint bizonytalan helyszínt jelölték meg, az izsztambul szervezők ugyanis

még nem tudtak megállapodni a kereskedelmi jogokat birtokló Bernie Ecclestone-nal a verseny jogdíjával kapcsolatban. A török futamot meglehetősen kevesen látogatták az elmúlt években, a pálya ugyanakkor nagyon népszerű a pilóták körében.

A jövő évben rendezőként debütál az egyesült államokbeli Austin, az Amerikai Nagydíjra a tervek szerint június 17-én kerül majd sor. A Magyar Nagydíjnak 2016-ig érvényes szerződése van, a 2012-es naptárban augusztus 5-ére időzítették a magyarországi versenyt.

Jelenleg Spanyolország az egyetlen olyan állam, amely egy szezonon belül két futamnak is otthont ad: Barcelonában a Spanyol Nagydíjat, Valenciában pedig az

Európa Nagydíjat rendezik meg.

Ecclestone szerint egyébként az idén nem rendezik meg az október 30-án esedékes Forma-1-es Bahreini Nagydíjat. „A jövőben visszatérünk oda, de nem most” – nyilatkozta a BBC-nek a Forma-1 elsőszámú irányítója, hozzátéve, hogy erre csak akkor kerülhet sor, ha az országban rendeződnek a politikai és a szociális problémák.

A március 13-i idénnyitó bahreini GP-t a királyságban zajlott demonstrációk és erőszakos cselekmények, valamint a bizonytalan belpolitikai helyzet miatt február 21-én törölték a versenynaptárból, majd pénteken bejelentették, hogy a versenyt október 30-án pótolják. ◀

Gyökeres változások a kolozsvári CFR-nél

Labdarúgás

Turós-Jakab László

▶ A 2009–10-es idényben bajnokságot nyert, a következő szezonban pedig már csak 10. lett, 25 pontra a meglepő aranyérmes Galaci Oteluától: Kolozsváron nincs ok a meglepedésre. A CFR 1907 vezetősége a pontvadászat végén rögtön lépett és azonnali hatállyal hét játékoskal bontott szerződést: Stăncioiu és Amadio kapusokkal, Piccolo és Veloso hátvédekkel, Emil Dica középpályással, valamint Bud és Batin csatárokkal. Dica volt az utolsó, aki közös megegyezéssel távozott a Gépész utcából, ahol még két játékosról fognak megválni, de csak az új bajnoki idényre való felkészülés után.

Különleges helyzetben van Pantelisz Kapetanosz, aki nagyon keveset, mindössze két meccset játszott sérülése miatt. A görög csatárt Iuliu Mureșan klubelnök legszívesebben megtartaná, de közben bejelentkezett érte a Liteksz Lovecs: a bolgár bajnok 700 ezer eurót ajánlott fel a hellén gólvágóért.

A 2010–11-es keretből megtartott játékosoknak keletlen meglepetésben volt részük: Pásztkány Árpád 10-től 25 százalékig terjedő fizetéslevonással sújtotta őket. A csapattulajdonos elégedetlen a legutóbbi szezonban elért teljesítménnyel és úgy véli, a

sok pénz a motiváció hiányához vezetett. Pásztkány azt fontolgatja, hogy felső határt szabjon a fizetéseknek, azaz senki se kereshessen 150 ezer eurónál többet idényenként.

Heten mentek, hatan jöttek a Gépész utcába. A 28 éves Ronny Carlos da Silva a Guangdong Sunray Cave-től, a 26 éves Modou Sougou az Academica de Coimbra-tól, a 24 éves Renan Garcia a Beira-Martól, a 22 éves Lionn pedig a Rio-Ave-től érkezett. Portugáliából származik Mario Jorge Malino Paulino „Camora” 24 éves középpályás és Mario Felgueiras, utóbbi az Európa Liga döntős Sporting Braga egyik hálóőre volt. Luzitániai az új vezetőedző is, Jorge Costa, akit Jaime Magalhães, Dican Feri, Ionuț Moșteanu, Pietro Spinosa és Paolo Potocnik segít majd munkájában. A mércét nagyon magasra tették a CFR-nél, a bajnokság megnyerését, valamint a Román Kupa és a Szuperkupa elhódítását várják a megújult gárdától.

A hazai csapatok háza táján is szétmészett a klubvezetés: csak a temesváriak válogatott kapusára, Costel Pantilimonra vetett szemet, az ajánlat 700 ezer euró. Kétségtelen, hiszen a nagy bajban levő Bega-menti alakulat eredetileg 5 millióra taksálta, s a licencgondok jelentkezése után „csak” 3 millióra mérsékelte vételárát. ◀

Röviden

Hagi dilemmázik

Tegnap kétórás megbeszélést tartott Mircea Sandu RLSZ-elnök és a szövetségi kapitányi tiszt betöltésére felkért Gheorghe Hagi. Utóbbi megerősítette, hogy hétfn végleges választ ad, de annyit előre bocsátott, hogy többé nem kíván „félúton” átvenni egy csapatot sem. Hagi nem szeretné, ha nevét a válogatott egy újabb kijutási kudarcához kötnék. Sandu viszont szeretné, ha már most megegyeznének, s már azt is kitalálta, hogy miként maradhat szenátor is a technikai igazgatónak várt Anghel Iordănescu: a szerződést a szakember felesége, Valerica nevére kötnék.

Ungvári Attila kétéves eltiltása

A Nemzetközi Cselgáncs Szövetség (IJF) doppingvétség miatt kétéves eltiltással sújtotta a 73 kg-os súlycsoportban érdekelt Ungvári Attilát, aki így nem indulhat a londoni olimpián. A magyar versenyző ártatlannak vallja magát és fellebbez az ítélet ellen. A magyar szövetség viszont nem fellebbez, mert akár súlyosbíthatják a büntetést. A nemzetközi szövetség májusban döntött a kétéves eltiltásról, de a magyar szövetség ezt az információt eddig nem hozta nyilvánosságra.

Az „uruk” remiztek

A hajrában esett gólokkal 1-1-es döntetlennel ért véget a rendes játékidő a tavalyi labdarúgó-világbajnokság elődöntőjének montevidói „visszavágóján”, az Uruguay–Hollandia barátságos mérkőzésen, melyet végül a vb-negyedik dél-amerikaiak nyertek meg büntetőpárbajban. A Testvériség Kupáért rendezett meccsen Luis Suarez a 82. percben juttatta előnyhöz a hazaiakat, a vb-ezüstérmes hollandok támadója, Dirk Kuyt a 91. percben egyenlített. A 11-eseknél Robin van Persie hibája döntött Oscar Tabarez csapatának javára, 4-3.

Del Bosque spanyol rekorder

Spanyol győzelmi rekordot döntött szövetségi kapitányként Vicente del Bosque, akinek világbajnok együttese barátságos labdarúgó-mérkőzésen 3-0-ra nyert Venezuelában. A 60 éves mester 39. sikerét ünnepelhette szakvezetőként, ezzel megelőzte 38-ig jutott elődjét, Luis Aragonest. Del Bosque 2008 augusztusában vette át a nemzeti csapat irányítását, azóta játszott 44 meccsükön a spanyolok 39 diadal mellett egy döntetlent értek el (Mexikó ellen), négyszer pedig kikaptak (az Egyesült Államoktól, Svájcól, Argentínától és Portugáliától).

Megáll a futamnak. Idén nem rendezik meg az október 30-án esedékes Forma-1-es Bahreini Nagydíjat

A legkomolyabb drogról

Till Attila műsorvezető, filmrendező úgy véli, a művészet egészében, minden értelemben, megfelelési kényszer

A TIFF-en beszélgettünk ismert interjúalanyunkkal, aki legújabb, a Cannes-i filmfesztiválon bemutatott Csicska című filmjét hozta el a fesztiválra. Bár filmesként sem ismeretlen, a nagyközönség elsősorban tévés műsorvezetőként ismeri. Tevékenységének erről a látványos kettősségéről kérdeztük, de beszélünk a művészet mai szerepéről is. Hangsúlyozta: a tévés „lazaság” mögött komoly munka rejlik, ami inkább „a felületen való száguldáshoz” hasonlítható, amikor láthatóvá válik.

Farkas István

► Egy helyen „pályát tévesztett képzőművészként” határozta meg önmagát. Induljunk innen: komolyan gondolja ezt?

– Igen, azért mondtam ezt, mert körülbelül tizenegy, de ha a kerámiaszakköröket is ideszámoljuk, akkor nyolc-éves korom óta képzőművésznek készültem. Ez tizenkét éves koromban tudatosult bennem – a szüleim könyvespolcán találtam két, számomra meghatározó könyvet: Paul Gauguin-ről egy romantikus regényt, illetve a *Moulin Rouge*-t, Henri de Toulouse-Lautrec életregényét. Ezeket elolvastam, és azonnal tudtam, hogy én egy Gauguin szeretnék lenni. Nagyon hamar bedurvultam, kivettem a könyvtárból Gauguin és Vincent van Gogh levelezését – persze, először meg sem értettem a beszélgetéseket, de ha jól emlékszem, hatszor elolvastam. A festészetet huszonöt évesen adtam fel, tehát az egész korai fiatalságom ráment a „festő szeretnék lenni” tervre, majd beláttam, hogy én nem vagyok jó festő. Ezt nevezem én pályatévesztésnek: a művészet, mint alapattitűd, alapvonalom megmaradt, de maga a festészet és a képzőművészet nem. Nagyon sok barátom, leszámítva, persze, azokat, akiket az utóbbi időben ismerem meg, képzőművész, mindenki azt is csinálja. Viszont ez nem kudarc számomra, sokkal inkább egy logikus döntés. Bár az önmagam képzése, illetve az intézmények általi képzésem is arra irányult, hogy képzőművész legyek, be kellett látnom, hogy hiába hittem azt, én nem az vagyok, nem lehetek az, akiknek tizenegy évesként elterveztem magam. Mondhatnám azt is, hogy ilyen értelemben kidobott idő volt az

egész, de nem mondom, mert így megvan a közös nyelv, a művészet, azokból a gyökerekből táplálkozom.

► Hogyan fér össze a *Megasztár* laza showmanje és a filmrendező? Lévé, hogy előbbi extrovertált, vagy ha úgy tetszik, és ezt jó értelemben mondom, nagyképpű, míg utóbbi csendes, visszahúzó.

– Én sosem voltam nagyképpű – induljunk ki ebből. Engem sosem érdekelt sem a státusz, sem a pénz. Míg a tartalom érdekelt, és ha a tartalommal foglalkozol, nem pedig a felülettel, akkor szerény maradsz. Én tudom, hogy nem mindennapi az olyan életút, mint az enyém, de hát itt vagyok, most mit csináljak. Ezt dobta a gép. A két dolog pedig úgy fér meg bennem, hogy vagyok és csinálom mindkettőt. Ez az én személyiségem sajátossága, nem tudok erre mást mondani. Egyébként a laza műsorvezetőt mint foglalkozást – bár amikor úgy aposztrofálnak, hogy laza showman, abban rejlik valami pejoratív is, annak ellenére, hogy tudom, nem így van, mégis mindenkinek elmondom – egyáltalán nem könnyű megcsinálni. Az is egy komoly munka, csak a hatása nagyon nagy, a tartalma pedig picit és mindig változik. Műsorvezetőnek lenni az ilyen nagy showműsorokban igazából felületen való száguldást jelent. Nekem ez annyira természetesen az életem része, hogy minél többen kérdezik ezt tőlem, annál inkább megerősítést kapok abban, hogy én ezt biztos nem fogom abbahagyni. Soha semmi nem ment annyira könnyen az életemben, mint a műsorkészítés. De teljesen összefér ez a rendezéssel, amelynek során a pénzhiány miatt sokszor kinkeservesen áll össze a film.

► A műsorvezető Till Attila

la végrehajtó, a filmrendező pedig irányító. Beszélne erről a kettősségről?

– A két dolog teljesen más. Amikor műsorvezető vagyok egy klasszikus mainstream show-ban, olyan vagyok, mint egy kikiáltó, egy római tábornok vagy egy végrehajtó katona, aki ritmust és cirkuszi hangulatot ad. A rendezői feladat egy másfajta tábornoki munka, sokkal összetettebb. Amikor rendező vagyok, akkor nem egy katonához hasonlítom magam, hanem én vagyok a katonaság vezetője, teljesen másfajta militáris felállás tehát. Ebben a képzetben engem mindig jobban izgatott az, ha én nem egy nagytúr vagyok, nem egy sógun, aki utasítja a szamurájokat, hogy mit kell tenni, hanem egész egyszerűen beledolgozunk minden emberbe. Akárcsak a filmnél, a színháznál is rendkívül fontos tudatosítani, hogy ez egy csapatmunka, nagyon sokfajta erő, vélemény, érzékenység beleszereződött. Ezen kívül adott esetben. Nem szeretem nyitva hagyni, örülnök, ha belekerül. Nem szeretem túlerőlködni, ezért nincs nálam rendezői utasítás, sokkal fontosabb a ráhangolódás, rákészülés a szerepre. Amikor én filmet csinállok, minden színész pontosan tudja, hogy mi a feladata, és ami ennél még fontosabb, pontosan tudja, hogyan lehet a legjobb a vásznon, és érzi is, hogy mikor a legjobb.

► Nézzük a rendező Till Attilát. Azáltal, hogy Csicska című rövidfilmjét beválogatták a Cannes-i Nemzetközi Filmfesztivál Rendezők Két Hete elnevezésű szekciójába, nemcsak munkásságát ismerték el, hanem mércét is szabtak. A következő filmjeinél kísérteni fog egy ilyen szintű elvárás teljesítése?

– Abszolút. Szerintem az

A szerző felvétele

egész művészet, minden értelemben, egy megfelelési kényszer. Azt gondolom, József Attilának nagyon súlyos megfelelési kényszere volt arra, hogy neki muszáj ilyen magas hőfokon, magas intelligenciával megfogalmaznia a világot. Ez a kényszer azonban elengedhetetlen része a művészetnek – néha szenvedés, néha pedig motor, ami hajtja előre az alkotót. Ezt nem szabad lebecsülni, túlkompensálni, túlgondolni, de van. Törtető parasztok vagyunk mindannyian, valahonnan jövőnk, valami hajt minket. Így minden olyan mozzanat az életünkben, amikor kapunk egy jó pontot, érdekes állomás. Egy olyan állomás, amely óhatatlanul arra ösztönöz, hogy valahogyan most már azon is túljussunk. Alkotásról beszélünk, így nagyon fontos az, hogy ez egy picit sem karrierizmus.

► Thúróczy Szabolcs, aki a Csicskában játszik, a Pintér Béla Társulat színművésze, ő a világot jelentő deszkáról ment a vászonra, és mint jelezték, nagyon öszszeszedték, vannak még

filmterveik, amelyekben szintén ő szerepelne. Van-e alapvető különbség a színpadon, illetve a vásznon szereplő színész között?

– Én nem vagyok veterán rendező, de úgy gondolom, a formátum sosem fontos. Mindegy, hogy kisfilm vagy egész estés játékfilm, vers vagy novella, színház vagy film. Alapvetően mindig az a lényeg, hogy amiben részt veszel, az milyen, mit tud, milyen a minősége. Olyan nincs, hogy valaki jobb színházi színész, mint filmszínész – vagy fordítva. Olyan van, hogy jobban edzett – ha valaki mindig filmben játszik, van egy filmes jelenléte, filmre van kihegyezve az érzékenysége. Nem tudja, hogy színházban hangosan kell beszélni, meg még számos ilyen technikai dolog van. De ugyanúgy fordítva is igaz, más elmondani egy ezerkétszáz férőhelyes színházban egy mondatot, és más a filmben, amikor az orrod elé van tolvá a kamera. De ezek a legegyszerűbb technikai kérdések. Szerintem a tehetséges, igazán jó színészek, akik mindkét területen kapnak megnyílvá-

nulási lehetőséget, nagyon könnyen megcsinálják ezt az átjárást. Emellett nyáron nincs színház, viszont akkor forog a legtöbb film – nagyon jó dolog, hogy nem áll le a gépezet.

► Csicska című rövidfilmje komoly témát feszeget, amelyet azonban a társadalom elhallgat, sokan megdöbbenéssel fogadják, hogy modern korunkban még mindig vannak rabszolgák, vagy ahogy ön nevezi, csicskák. Hogyan látja, a „csicskatartás” mint szociális jelenség inkább előtérbe kerül-e a magyarországi bűnüldöző szerveknél, miután megtörtént filmjének a bemutatója?

– A Csicska című filmről, témájánál fogva, eléggé magas szinten tud a rendőrség, nem tudom viszont, hogy ez elindított-e bennük bármiféle folyamatot. De ne gondolja, hogy a helyzet épp olyan rossz, vagyis hogy a rendőrség tétlenül nézi az egész jelenséget. Saját lehetőségükhöz mérten dolgoznak ezen. Ez az egyik vetület.

Folytatása a 14. oldalon

Till Attila (1971, Budapest)

Tévé műsorvezető, képzőművész, filmrendező. Középiskolai tanulmányai után a Magyar Képzőművészeti Főiskola intermédia szakán diplomázott 2001-ben. Az elmúlt évek során több televízióban is megfordult mint kulturális műsorvezető. Tévé pályafutását 1994-ben a MTV1-nél kezdte, a Múza kulturális híradó hétfői ajánlójaként. Ezt követően a TV3 *Menjünk!*, majd *72 óra* című műsorát vezette, amit 1999-ben Az Év Riportere díjjal ismertek el a Kamera Hungária fesztiválon. Ezután a TV2 *Jó reggelt, Magyarország Mixer* című

kulturális ajánlóműsorát vezette. Ugyanott három éven át a *Propaganda* kulturális magazin házigazdája volt, amelyért 2005-ben Pulitzer-emlékdíjat kapott. A TV2 2002-ben Liptai Claudia mellett őt bízta meg a Big Brother valóságshow vezetésével. Ő vezeti a *Megasztár* tehetségkutatót is. *Pánik* című nagyjátékfilmjét 2002-ben mutatták be a Budapesti Magyar Filmszemlén, ahol közönségdíjat kapott. *Csicska* című húszperces alkotásával idén egyedül képviselte Magyarországot a Cannes-i Nemzetközi Filmfesztiválon.

Tamási Áron

Sóvidéki társasjáték

A déli ragyogó napon hallani lehetett a források, a szálló bogarak, a fái és földi virágok énekét. Valami csodálatos, ritmusban lengedező szellő fényhullámokat ringatott az országút felett, amely ezüstben csillogott ez illatos világban, és önmagával kanyarodókat játszott. Madarak repültek néha keresztül rajta, különben a csend húzott fedelet föléje, mint egy végtelen hídra.

Sokáig nem jött senki.

Végre egy hajlatnál előbukkant mégis egy szekér. Rendes falusi szekér volt, dőcögő természetű és lajtorjás. Két pereszlen pejlővacská húzta. Fent egy keresztülvetett deszkán tömött székeltyült, derűsen, mókára született arccal. Inge messzire fehérlett. Harisnyáján zöldeskék színben játszott a sokat tekerdő zsinór, és büszkén hirdette, hogy:

– Én sófalvi vagyok!

Közönségesen Mókakirálynak hívták. Jól benne élt immár az időben, de a szeme huncutság kútja volt mégis, és az arcája valami különös gyermeki pajkoság derengő mezeje.

Üdén és szapora menésben hajította apró lovait. Amint kiért volna a szenttamási keresztfához a tetőre, látta, hogy egy úrféle mendégél előtte az úton, majd megfordul, néz visszafelé, és helyből megáll.

– Ebből üsmeretség lesz – mondta az öreg, de úgy tett, mintha meg se látná az urat. Azonban a nadrágos bévarta egyálltában a szekeret, s derékig emelte kalapját.

– Jó napot kívánok, bácsi! – köszönt, és nekibillent a feje is.

– Mára megvolt – mondta a székelty.

– Ültessen fel, bácsi. Meg lesz fizetve – szólott az úr kissé tehetősén.

A sófalvi azonban nem állítá meg a szekeret, hanem elnézett a lovak felett, majd megsuhintotta ostorát, s akkor így felelt:

– Hát üljön fel az úr!

– Hát álljon meg akkor! – mondta a nadrágos.

– Én meg, ha mondják – tempózott az öreg, s leállította lovait. Hirtelen meg nézte fél szemmel az urat s maga mellett a deszkát, s mókára gyuló szemekkel felülésre biztatta. A nadrágos valahogy felhágott, s neki helyezkedett az ülődeszkán. S a másik pillantásban a nyelve már állott, hogy mondja: „Én Lukács Mihály vagyok, hivatalbéli ember, Kolozsváron, s most jövök meglátogatni öregapámat Korondon”, azonban lenyelte utolsó pillanatban a szót, mert észrevette, hogy az atyafi semmibe veszi.

Mentek már valami fél kilométert, s még egyik sem

vakkantott bár egy szót. A lovak szaporán aprítottak a poros úton, maga a székelty kacagta belől, hogy kínlódik az úr. Pajkosan nézte az út melletti földeket, s a hegyek felé is elhunyorogott néha, mintha az övé volna ez az egész ország. De a beszéddel egészen várt, mert úgy tartotta, hogy az úrnak kell szólani elébb.

S végre csakugyan fészkelődni kezdett a hivatalbéli, előrehúzta magát egy kicsit a deszkán, s így szólott:

– Maga hová való, bácsi?

– Én a földbe. Hát maga?

Az úr hirtelen kapta a feleletet, de gondolta magában, hogy ő is mond egy nagyot, s így szólott:

– Én svájci, tudja-e, hol van?

Az öreg nem jött zavarba, hanem könnyedén ráfelelt:

– Hogyne tudnám, hiszen nekem is van egy tehenyem odaváló.

Lukács úr visszaült előbbi helyzetébe rögtön. Azon jártatta hirtelen az esztét, hogy mit cselekedjék: visszszamondjon valami darabos szót, vagy megvesse az embert, s leszálljon a székeltyről; vagy kezdje erős magosan a beszédet ő is.

Úgy döntött, hogy magosan kezd, s így szólott:

– Tudja, bácsi, én Amerikából jövök. Fél esztendeje lesz mindjárt, hogy hajón s vonaton s repülőgépen s csónakon s autón s motorbiciklin s lovon s kocsin mindegyet jövök.

A székelty felemelte mutatóját, s ájtatosan közbevetette:

– Mister!

Lukács úr sem jött zavarba. Benne volt immár egészen a tempóban, s minden erejét arra vetette, hogy elszédítse ezt a goromba parasztot. Egész testében mozogni kezdett, ahogy folytatta:

– Nincs az Istennek embere, aki annyi mindenben keresztülment volna, mint én ebben az utolsó tíz esztendőben. Mert annyi ideje élek Amerikában, pontosan annyi. Tudja, Svájból mentem ki, s tudtam már németül, franciául, angolul s még vagy tizenkét világnyelvet. S amikor kiérkeztem, mégsem kaptam munkát, olyan nékem való munkát, úrit, tudja, hanem kifogott halakról szedtem le a pikkelyeket, mert New York utcáit mind olyanból rakták ki, tudja! De aztán egy farmot vásároltam, közel a trénhez a centrum felé, s azon a farmon voltak banánerdők, s termettek ezeredmódra az ananászok. Nemsokára beléptem egy bankkompaniba, s vicepresident lettem, s a csekk számlám már százezer dollárt mutatott, s akkor azt gondoltam: elég, Mihály, a pénzből s a dicsőségből, most hazamész Európába,

s megveszed Korondon az aragonitbányát...

Itt fűjt még egyet a végére, aztán nagy önérettel leste, hogy mit mond az öreg.

Az öreg pedig meglengte ostorát, s egykedvűen csak ennyit mondott:

– Lám, hazudjék egyet az úr!

Úgy hatott a szólás, hogy még meggörnyedt belé a nadrágos ember. Aztán mozdulatot tett hirtelen, hogy leszálljon. A szekeres megfogta azonban kedvesen a karját:

– Üljön csak veszteg – mondta. – Nem látja, milyen jól töltjük együtt az időt?!

Meggondolta, s visszavon.

Negyvenöt éve hunyt el Tamási Áron író (született 1897. szeptember 20-án Farkaslakán)

ereszkedett az úr. Úgy érezte, hogy felengedett végre a székelty, s várta is további kedves szólásait. A sófalvi azonban erősen hallgatott. Míg végre egy kőborgó kutyát megkapott a szeme. Akkor valami új hátmegetti gondolattal így szólott:

– Látja-é, az a kutya esze sebb, mint sok ember.

– S miért vajon? – ellenkezett a hivatalbéli.

– Az egyéb mellett azért is, mert csak akkor ugat, ha szüksége.

Csak most vette észre a nadrágos, hogy mennyire ráfeküdt eszével a székelty.

– Tovább ne folytassuk! – ajánlotta.

– Nekem nem is haszon... – szúrta meg megint az öreg.

Ahogy a következő faluba értek, s egy szép tömött menyecske szembejött velük, hunyorított az úr, s így szólott:

– Jó volna közrevenni!

– Melyik felit választaná? – kérdezte a székelty.

– Én a balt.

– Akkor éppen jó, mert én a jobbik felit szeretem.

– Nem sokat érne véle.

– Én tudom, hogy sokat, mert annak titka van – hunyorított a székelty.

Lukács úr is tanulókonnyabb lett egybe.

– Mi a titka? – hajlott közelebb.

– Annak az éppen – beszélt a sófalvi –, hogy a fehérszék az Istennek az az egyetlen teremtménye, amelyiknek a jobbik fele nem jobbról van.

Ezt már nagyban helyeselte az úrféle is. Sőt a falu végéig egyet mulatott rajta. Itt azonban valami zajgó legénykecsapatot értek bé a szekérről. Az öreg meg is olvasta őket, s azt mondta:

– Tizenhárom.

– Elég volna egy házhoz – barátkozott a másik.

Az öreg azonban nem is hallotta talán. Gondolkodott újra. Majd az ostornyelvet maga elé csipette, s dohánnyal vett elé, hogy szivarat sűrítessen. Nyugodtan kivárta, amíg füstre kaphatott, s akkor így szólott:

– Melyik több, lám, mondja meg: tizenhárom csaló-e, vagy tizenhárom legényke?

– Tizenhárom csaló – felelte Lukács úr nyomatékalkal.

A szekeres is ezt akarta mondani, s azért egy kicsit ingerkedve kérdezte:

– S mért?

– Azért – felelte a hivatalbéli –, mert a tizenhárom csaló közül egy-kettő bizonyosan gyermeces család feje, s én azt is számítom.

Kezd az esze megjőni – mondta magában a székelty, de ha egyenesen belészakad, úgyis többet akart tudni.

– Én nem azt mondanám – szólott némi fontolgtatás után –, hanem azt, hogy tizenhárom legényke mégis több.

– Hogy magyarázza? – érdeklődött a nadrágos.

– Ezt az igazság magyarázza, mert né, számitás csak meg: a tizenhárom legénykének van tizenhárom teste s tizenhárom lelke, az összesen huszonhat. A tizenhárom csalónak pedig van tizenhárom teste, de csak egyetlenegy lelke.

– S az az egy melyiké a tizenhárom közül? – kérdezte Lukács úr.

– Az egyiké se, hanem az ördögé – jelentette ki a székelty.

Ezt az egy győzelmet nem bánta a hivatalbéli sem, mert a csalók hálójában vergődött már ő is. Több mint egy kilométert kuncogott rajta. Akkor vette csak észre, hogy közelednek Korond felé, ahol ő leszáll, s vége. Most nagy kedve lett hirtelen.

Repülni vagy legalább játszani szeretett volna. Vizsgálódott is, hogy mit tehetne végezetül. Egyszerre vicces ötlete támadt: kihajolt a szekérből, majd ijedten visszakapta magát, s kiabálni kezdte:

– Hó, bácsi, hó! Ki akar esni a kerék!

Az öreg lefogta lovait

rögtön, kiugrott a szekérből, a nyelve hegyén egy káromkodással a másik oldalra került, de ott megütöközve így szólott fel az úrnak:

– Hiszen nem is akar kiesni!

– Az akarna – mondta Lukács úr –, csak a kerékszeg nem engedi.

Az öreg nagyot nyelt, hogy ilyen sikeresen megviccelte egy nadrágos. De nem szólott, hanem felült, s barátságosan hajtani kezdett. Titkon azonban boszszút forralt, s egyszer megcsillant a szeme, jelezvén, hogy mindjárt megszenvedsz, te kolduskirály!

Közben beérték a falut, s csendesesen zörögtek tova.

– Annál a hídnál leszállok – mondta Lukács úr.

– Melyiknél?

– Ennél né!

Mire kimondta volna, jót húzott a lovakra a székelty, s a szekér hányni kezdte sebesen a farát.

– Álljon meg! – kiáltotta Lukács úr.

De az öreg még jobban szabni kezdte a lovakat, s ki a faluból, s poroztak vesztetül fel az úton. S közben odareccsentette a szót:

– Nézze a kereket az úr, lám, nem akar-é kiesni!

Egyetlen futásban értek a faluba, s ott egy ház előtt leállította lovait az öreg, s nagyot szusszanva így szólott: – No, hazajövünk, háliszennek!

A nadrágos leugrott, s arcából kikelve ordította:

– Disznóság! Így elvágatni az emberrel!

S újabb nyomatékalkal hozzátette:

– Én Lukács Mihály vagyok, tudja meg! A korondi Lukács Péternek a fia, tudja meg!

A székelty ránézett meredten, majd a fejét vakarni kezdte:

– A tűz lángja vesse fel, hiszen az a Lukács Péter az én onokabátyám.

Meglaposodtak mind a ketten. Aztán az öreg megfordította szekerét, s így szólott:

– Gyere, ecsém, ülj fel, s hazaviszlek.

Lukács úr a kalapját verte a lajtorjához, úgy röhögött. Elhelyezkedtek megint.

– Hát honnét jössz, ecsém? – kérdezte az öreg.

– Én Kolozsvárról. Hát maga, bátyám?

– Én valami sötét szállíték Udvarhelyre, s jól felmérgette a boltos.

Egy korcsma előtt megálltak a lovak. A székelty leszállott.

– Gyere, ecsém, s igyunk meg egy féllitret erre a társasjátékra!

Bémentek, s legényesen elkiáltotta magát az öreg:

– Hé, egy litret a jobbikból!

Az első csillag lekacagott a Sóvidékre; a gyerekek pedig imádkoztak a faluban.

A legkomolyabb drogról

Folytatás a 13. oldalról

– A másik: szerintem még soha nem jött létre olyan műalkotás, amely igazán befolyásolt volna társadalmi vagy bármilyen értelemben bármit. A művészet egyszerűen nem tud ilyen irányba hatni. Picasso hiába festi meg a Guernicát (az 1937-es párizsi világiállítás spanyol pavilonjában bemutatott mű a baszk fővárost bombázó, Franco-barát németekről mond ítéletet – szerk. megj.), az az ő költészetének egyik állomása, igazából a hatására semmi nem történt. És ez nem is baj, viszont mint tény mindenképp tudomásul kell venni. A művészetnek szerintem nem is az a feladata, hogy a világot jobba tegye, hogy a világban meglévő rendszereket megjavítsa. Én ki merem jelenteni, hogy a művészet nem tudja a világot megváltoztatni, és ismétlem, ezzel semmi baj nincs. A művészet olyan fontos része a világnak, ami úgy kell, mint egy mindenél fontosabb manna. Ez a legkomolyabb drog.

► Ha már ennyire belemerültünk a művészetbe, mi az, ami egy műalkotás esetében, akár film vagy más műfaj, a legfontosabb?

– Szerintem van egy gesztus, amely minden művészre igaz. Nem az a fontos egy műalkotásnál, hogy mi az, amit megmutat, sokkal fontosabb az, amit elrejt. Ha nagy tehetséggel rejtisz el dolgokat, azt nem azért teszed, mert nem tudnád megmutatni, hanem azért, mert elrejtteni ugyanolyan fontos, mint megmutatni. És erre az elrejtésre a mi formánk a film, de ezt nem tudjuk elmondani, erre nem tudunk pontos választ adni.

► Mi a filmterve az elkövetkező időszakra?

– Van egy kereskes székes filmtervünk, de az nem olyan egyszerű – lehet, nem is tudjuk teljesen megcsinálni pénz nélkül, mint a *Csicskát* (utóbbi film magánbűzsből készült – szerk. megj.). Ez egy bűnfilm, amelynek már a felvétele is nagyon fura, mind szívügyileg, mind pedig agyilag nagyon ott kell lenni, ugyanis egy bonyolult téma. Sokkal erőteljesebb fikció, mint a *Csicska*, amelyet nagy mértékben megvéd a valóság, az, hogy aki látja a filmet, azonnal megérzi, hogy van egy ilyen sokkáló téma, hogy van ilyen az életben. És ez támogató jelleggel lép fel a mi víziókkal kapcsolatban. A kereskes székes film azonban kizárólag vízió, ez teljes költészet. Némi támogatást kapunk hozzá abból a tényből, hogy a kereskes székesek elesettek, de ezen tíz perc után túllép a profi néző, és arra lesz kíváncsi, hogy vajon mit fogunk kihozni ebből az egészből. Ez nagy feladat, ezen dolgozunk, és reméljük, megbirkózunk vele.

Értelmiségképzésünk állapotáról – a tehetségváró Temesváron

Delesega Gyula

Temesköz (ma Bánság, Bánát) magyarsága, egy rövid ideig – a kiegyezéstől az I. világháborúig – tartó számbeli gyarapodást követően, napjainkra aggasztóan megfogyatkozott.

A még Ceaușescu által bevezetett adminisztratív beosztás szerint ezen a területen két teljes megye, Temes (Temesvár székhellyel) és Krassó-Szörény (Resicabánya székhellyel), valamint az ó-romániai Mehedinți megyéhez csatolt Kazán-szoros, Vaskapu vidéke található. Utóbbiak: Karánsebes, Herkulesfürdő, Orsova városaiban magyar ajkú csak elvétve, mutatásban akad. Temes megyében azonban az utolsó, 2002-es népszámlálás adatai szerint még 51.412 magyar élt, azaz 6,78 százaléka a 677.744-es összélekszámnak. Temesvár 317.651 fős lakosságából ugyanakkor 25.131 magyart említenek, vagyis 7,91 százalékat. Itt a magyarság tíz év alatt, az előző népszámlálás óta, körülbelül hatezerrel csökkent, az 1992-es adat még 31.788 fővel (9,51 százalékkal) számolt. Ennek egyik következményeként a 2004-es helyhatósági választások után megszakadt a magyarság addigi háromnegy fős jelenléte a megyei önkormányzatban, bár 2008-ban, a városi önkormányzatba sikerült egy képviselőt bejuttatni. A többi Temes megyei város, amelyekben ezer fő felett él(t) magyar: Lugos (Teller Ede szüleiné városa) 4.262 (9,56 százaléka), Zombolya 1.649 (14,84 százaléka), Nagyszentmiklós (Bartók Béla szülővárosa) 1.224 (9,46 százaléka), Detta 1.143 (17,80 százaléka).

Oktatás magyarul

Magyar nyelvű középiskola, ami előfeltétele a magyar értelmiségképzésnek, egyedül Temesváron található: a római katolikus Szt. Gellért egy osztállyal, valamint a világi Bartók Béla Gimnázium évfolyamonként két-három párhuzamos osztállyal. Ezek állandó létszámmal küzdenek, a magyar szülők egy része nem érzi elége motiválnak magát ahhoz, hogy gyerekeiket magyar iskolába írassa.

Idéntől a Szt. Gellért Gimnázium meghirdette a beiratkozást magyar tannyelvű elemi I. osztályba. Ez a tanintézet a római katolikus egyháznak néhány éve visszaszolgáltatót nagy múltú Piarista Gimnázium épületében működik. Kérdés, hogy lesz-e jelentkező. Az új tanügyi törvény a szörvány számára kedvezőtlen rendel-

kezései miatt két kerületi, általános iskolai magyar tagozatot a Bartók Béla Gimnáziumba vontak össze. Temesvár magyarsága igen elszórtan lakik a városban, így még jobban megnehezült a megnövekedett távolságok miatt főleg a kisebbek magyar iskolába járatása.

A tehetséggondozás intézménye jelen van a Bartók Béla Gimnázium tevékenységében: regisztrálták a tehetségpont-hálózatba, ahol pályázatokat nyert, gyakorlati természettudományos tábor indított, Játszóházat tart fenn. Indul az idei Talentum e-tanulós verseny, illetve az idei tábor szervezése is folyamatban van. A középiskolai osztályokban tehetségcsoportok beindításával próbálkoznak; különböző területeken azonos érdeklődésű, bár különböző életkorú és különböző típusú osztályokban tanuló gyerekek bevonásával. A szörvány körülményeinek megfelelően a cél nem néhány rendkívüli adottságokkal rendelkező tanuló szerepeltetése, hanem a jó képességű közepretek minél magasabb színvonalra történő fel- emelése.

Értelmiséggé válás

A vázolt helyzetből emelkedhet ki a régió magyarsága az értelmiségivé válás felé. Értelmiségiekről, mint a köztudat által többé-kevésbé elfogadott réteghez tartozókról a továbbiakban, vagyis a felsőfokú diplomásokról beszélünk, bár valójában nem minden ilyen személy érdemli meg ezt a besorolást.

Diplomát Temesváron négy nagy állami egyetem lehet szerezni: a tudomány-, a műszaki-, az orvosi- és a mezőgazdasági egyetemen, valamint két-három magán- egyetemen. Temesközben, illetve a peremén található még a resicabányai-, a petrosényi, az aradi, a vajdahunyadi egyetem, valamint a lugosi magán- egyetem, az itt diplomázottak egy része a temesvári értelmiséget gyarapítja.

Az egyetemi hallgatók nagyobb hányada nem temesvári illetőségű, és ez igaz a magyar hallgatókra is. A négy temesvári állami egyetemen körülbelül 40 ezren tanulnak, ebből – a Temesvári Magyar Diákszervezet (TMD) becslése szerint – körülbelül 500-600 magyar anyanyelvű, azaz 1,25-1,5 százaléka a hallgatóknak.

A Műszaki Egyetem

A továbbiakban a műszaki egyetemre szorítkozom, onnan sikerült adatokat szerezni. Magyarország második műszaki egyetemének megnyitását már az 1877-

ben megalapított Temesvidéki Magyar Mérnök- és Építészegylet a kétnyelvű közlönyében szorgalmazta, megszerezve a városvezetés támogatását is. Kérvényezés, elemzések, jóváhagyások sora után, alig 1917. november 23-án került sor a városvezetés és Apponyi Albert oktatási miniszter találkozására. Sajnos impériumváltás következett. A román értelmiségiek egyetem-alapítási közbenjárása már hamarabb hozza a sikert, és Ferdinánd király jóváhagyja Románia második műszaki egyetemének beindítását Te-

A Temesvári Műszaki Egyetem – önerőből már nem megy

mesváron, 1920. november 15-től.

Ilyenformán az akkori magyar időhúzás miatt az egyetem kezdettől fogva román nyelvűként működött, lehetetlené téve a magyarság számára a kolozsvári Ferencz József, későbbi Boljai Tudományegyetem mintájára megfogalmazható visszaállítási igényeket.

Jelenleg a műszaki egyetem kilenc karán a 13.380 egyetemi hallgatót 764 oktató – ezekből körülbelül 150 a professzor – tanítja csak nap-pali, látogatásos tagozaton (ezen belül, a Villamosmérnöki és Villamosenergetika Karon: 885 hallgató, 42 oktató). A magyar középiskolát végzettkérek kérhetik, hogy magyarul felvételizzenek, de ezzel elenyészően kevesen élnek – abból a téves megfontolásból kiindulva, hogy így kisebb a bejutási valószínűségük. Felsőfokú vagy doktori képzés, sajnos magyar nyelven nincs! Pillanatnyilag több mint 800 doktorandusz van.

Mi a helyzet magyar részvétel szempontjából? Mivel a nyilvántartásokban semmiféle nemzetiségi lebontás nem létezik, a „telefonkönyv”-módszert alkalmazva (azaz sorra véve a tanszékek személyzetének listáját és kiválasztva a magyar hangzású neveket, azokon kívül, akiről tudtam, hogy a nevük ellenére nem tartják magyarnak magukat), 37 oktatót (4,8 százaléka) ezen belül 12 professzort (8 szá-

zalék) és még három látogatásos doktoranduszt azonosítottam. Mivel az oktatók temesvári lakosok, arányukat össze lehet hasonlítani a temesvári lakisságnál említettével (7,91 százaléka). Bár a professzorok aránya csak kevéssel különbözik ettől, az összes oktatóé annál inkább, a doktoranduszoktól, vagyis a jövő kutató generációjáról, nem is beszélve! Figyelembe véve a műszaki egyetemen tanuló, ismét a TMD becslése szerinti 100-150 fős (0,74-1,12 százaléknál) alacsony hallgatói számot, magyar értelmiség-

mamunkához szükséges részsképzésre hallgatókat. Szervezi, idén tizenharmadik éve, a magyar műszakis TDK-t Kárpát-medencei részvétellel.

Másik ilyen irányú tevékenységet is lebonyolító szervezet, a magyar egyetemi oktatók és tudományos kutatók Techné Egyesülete (2000). Célja egymás megismerése, részvétel magyar nyelvű szakmai rendezvényeken, együttműködés a magyar egyetemi hallgatókkal, a magyar nyelvű szakmai képzés, oktatás, könyvkiadás támogatása.

Techné szervezésében Temesváron is hivatalosan beindultak az illetékesek jóváhagyásával 2000-ben az előadások és így elmondható, hogy ha csak a műszaki egyetemen is, Temesváron magyarul hangzottak el egyetemi előadások!

2001-ben a Techné Egyesület támogatást pályázott meg az Apáczai Alapítványnál a Terminológia-előadások folytatásához. Ennek legfontosabb részét az előadások korszerű megtartásához szükséges fűlák, írásvevítő, számítógép, számítógépes vetítő beszerzésére fordították volna. Mert az emberi munkavállalás mellett fontos a szükséges felszerelés megléte is! Sajnos a pályázatot elutasították, a Terminológia-előadások pedig beindulásuk után egy évvel megszaktak.

Jelentős a temesvári székhelyű Szörvány Alapítvány (1990) tevékenysége. Egyrészt évente többször szervez tudományos jellegű összejöveteleket mind helyi, mind Erdély más részeiből és határain túli meghívottakkal, másrészt gondozza a 2000 óta megjelent Romániai Magyar Évkönyvet, tág és élő fórumot biztosítva a szörványkérdésekkel kapcsolatos, főleg a társadalom- és politikatudományok terén végzett kutatómunkának, nemcsak a szakembereknek, hanem az egyetemi hallgatóknak is. Égisze alatt működik a tudományegyetem megfelelő karain, néhány magyar hallgatót tömörítő tudományos műhely.

Szükséges hangsúlyozni, hogy a temesvári magyar értelmiség jelentős része – több mint a fele – máshol született, egyetemi tanulmányai érdekében jött ide, és itt maradt. Tehát az egyetem kulcsfontosságú a temesvári magyar jövő vonatkozásában.

Talán megfordulhatna a jövőben magyar értelmiség szörványban omladozó identitástudatának leépülési folyamata. Még van, akire építeni, és felhasználni a Temesváron működő egyetemek meglétét, volna esélye a megerősítésre a temesvári magyar értelmiség képzésének, de hogy önerőből – azt nem tartom lehetségesnek. A motiváció megteremtéséhez feltétlenül segít a magyar állampolgárság kiterjesztése az anyaországon kívüli magyarokra is. De létfontosságú a székelyföldi származású egyetemi hallgatók tömeges jelenléte. Ne feledjük, ha a szörvány gyengül, a tömb is veszt, és vele mindannyian!

Temesváron várjuk a tehetséges, tanulni vágyó magyar fiatalokat. Egyetemei még ma is a tudományosság fellegvárának számítanak.

képzés szempontjából a helyzet nem megnyugtató.

Egyébként a műszaki egyetem nem zárkózik el az egyéni kezdeményezésű hivatalos magyarországi kapcsolatoktól. Doktoranduszi képzésre a Gödöllői Egyetemmel, partnerségre a Veszprémi, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi, a Debreceni Egyetemmel, az Óbudai Egyetemmel, a Szegei Akadémiai Bizottsággal, valamint Ceepus, Socrates/Erasmus, Erasmus-Programokban való részvétellel. A felsoroltakban alkalmanként egy oktató és két hallgató vett átlagban részt, ami viszont nem sok. Az egyetem vezetősége ez idáig okvetetlenkedés nélkül jóváhagyta a tudományos diákkonferenciák (TDK) lebonyolításához szükséges előadótermeket, menzát, kollégiumi szállást, fizetség ellenében.

Önszerveződés – támogatás

Mit tesz ez az arányaiban kicsiny oktatói-hallgatói csoport önszerveződés szempontjából, hogy elősegítse a magyar értelmiségképzést, identitástudatunk megtartását?

Az 1990-ben megalakult Temesvári Magyar Diákszövetségnek jelenleg a Temesváron tanuló magyar hallgatók egyharmada a tagja, azaz mintegy 200 fő. Rendszeresen küld Magyarországra nyári egyetemi vagy diplo-

Indulatos átszervezések

A magyarfóbia és a régiósítás

Ion M. Ioniță
adevăral

Traian Băsescu elnök elfelejtett említést tenni a régiósításról az alkotmánymódosító tervezetében. Az ország közigazgatási szerkezetére vonatkozó szakasz az elnöki változtatban – változatlan. Tehát az alaptörvény továbbra is községeket, városokat és megyéket ismer. Traian Băsescu elmagyarázta, hogy a tartomány kifejezésnek a kommunista időszak emlékei miatt van negatív felhangja. Pontosabban emlékezett a háború után a szervezettek által kiterjedt területi felosztásra. Mivel pedig az emlékek erősebbek a jelennél és fontosabbak a jövőnél, egyik napról a másikra lemondunk a régiósításról. De megtaláltuk a sajátos román megoldást, (...) vagyis nem vájkálunk a múltban, inkább csinálunk régió méretű mamutmegyéket. Hab a tortán, a közigazgatási átszervezés sürgős is, ellenkező esetben veszélybe kerülhetnek az uniós pénzalapok. Következésképp az ügyről estidőben esik szó, amikor az elnök összefut elvbarátaival a Victoria-palota útvesztőiben. Az európai pénzalapok elvesztésének veszélye nem újdonság, gyakorlatilag a 2007. január elsejei európai uniós csatlakozásunk óta fenyeget. Sem az akkori kormány, sem az azóta is elnöklő Traian Băsescu nem dolgozott ki tervet az EU által elhárított milliárdok lehívására 2005–2006-ban. A csatlakozás előtt tanulhattunk volna a magyaroktól, lengyelektől, csehektől vagy szlovákoktól, akik az előző bővítési kör éve, 2004 óta ismerték az európai mechanizmusokat. Nem volt rá igény. Ma, 2011-ben Románia érte el a leggyengébb eredményt az ország fejlesztésére szánt, ingyenes alapok felhasználásában. (...) Az EU a következő költségvetési viták során kemény harcok színtere lesz, a döntő érv pedig azok ellen, akik nagyobb szöveget kérnek a tortából, az lesz, hogy Bukarest ügysem becslőné meg. Ám Románia átszabása – egyik napról a másikra, párbeszéd nélkül – nyolc vagy tíz felfújott megyére, nem oldja meg a problémát. Ha az EU pénzen akarjuk megmenteni Romániát az alulfeljeltségtől, a közigazgatási térképet kötelező módon követnie kell egy valós helyi autonómiának. A régióknak, még ha megyéknek nevezzük is őket, elég erőseknek kell lenniük, hogy párbeszédet kezdeményezzenek Brüsszellel, és projekteket javasoljanak a bukaresti bürokraták jóváhagyása nélkül. A régiósítást nem a kommunizmus korabeli emlékek tették tabutémává, hanem a gondolat, hogy

a magyar többségű megyék autonómiát kérhetnek. Ha feldolgozzuk ezt a komplexust, és autonómiát adunk Románia valamennyi régiójának – európai értelemben, nem etnikai alapon –, megindul az európai pénz is Romániába. Ellenkező esetben hiába hozunk létre régióhoz fogható, büszke megyéket! (Fordította: Sz. L.)

A butaság nem fáj, de pénzbe kerül

Ovidiu Nahoi
adevăral

Jókora hisztériát csaptak a politikusok és a tévésztárok Székelyföld brüsszeli képviselői kapcsán! Arra fogtak tüzet, hogy megtudták: az irodát a Magyar Régiók Háza fogadja be (ingyen, ó Istenem!). Arra már nem voltak kíváncsiak, hogy kifürkészék, hogyan működik az ördögösség. Nos, a régiókat népszerűsíti, tájékoztatással látja el a helyhatóságokat és a magánszférát, partnereket keres a regionális projektekhez. Az intézmény a Magyar Fejlesztési Bank pénzügyi támogatását élvez. Utóbbi állami alapokból finanszíroz helyi projekteket, a cél a konvergencia a fejlettebb országokkal. Íme egy jó példa az állam mint finanszírozó, illetve a helyhatóságok és magánszféra mint haszonélvező partnerségére. Nem amiatt kellene felháborodnunk, hogy a székely megyék ott nyitottak irodát. Hanem amiatt, hogy Románia nem rendelkezik a magyarokéhoz hasonló eszközzel. Siránkozás helyett használhatnánk a képzelőerőnk és építkezhetnénk európai módon. Ahelyett, hogy felháborodottan hátat fordítanak, a Brüsszelben székelő román hivataloságnak és európai parlamenti képviselőnek el kellett volna menniük a megnyitóra, ha nem másért, hogy tanuljanak. Itthon az ellenkérlet elmulasztotta az alkalmat, hogy rámutasson: a jelenlegi hatalomnak nincsenek projektjei, és nincs európai víziója. Ehelyett krokodilkönnyeket hullatva a házacska „vállára borultak”, holott felmutathatták volna, hogy ők jobban képviselik majd az európai porondon az országot, a helyi hatóságok és a magánszféra érdekeit. Ami a hatalmat illeti, előbb zavart hallgatásba burkolóztak. Aztán tettek néhány elítélő nyilatkozatot, többnyire a jegyzőkönyv kedvéért. Utolsóként Băsescu elnök, cinkosan kacintva az RMDSZ felé: „Ugyan, fiúk, holnapra elfelejtődik!” Alkalmunk volt látni Victor Pontát és Crin Antonescut PRM-s gúnyában, Valeriu Tabără minisztert pedig lenyelni a szavakat. Nem is olyan rég, a PUNR vezetőjeként odaláncolta volna magát a Victoria-palota, az Eu-

rópai Bizottság, az ENSZ vagy a démoni brüsszeli székely képviselő kerítéséhez! Ahogy közelednek a választások, úgy megy el mintha az eszük. Megfelelnek elvekről, hisztérikussá válnak, diverziókkal foglalkoznak. Mikor legyen idejük a román érdekek képviselőtén öröklőni? Mindez sokba kerül. Románia nap mint nap veszít a hosszú távú tervezés hiányán, a vezetők és ellenzékük víziótlanágán és – végül soron – hazafiatlanágán. És természetesen veszít a butaságon. Azoknak a politikai vezetőknek a butaságán, akik bennünket tartanak nagyon butának. És mindannyiunk butaságán, hogy mindezt el-tűrjük. (Fordította: Sz. L.)

Harcol és harcol

Kovács Zoltán

(...) A közvélemény-kutatások azt mutatják, hogy soha ekkora nem volt a bizonytalanok száma, ami önmagában nem volna baj, hiszen két választás között normális országban normális ember

Traian Băsescu – hirtelen megint sürgős valami

nem foglalkozik azzal, hogy melyik pártra szavazna. A bizonytalanok azonban feltehetően az érdektelenséget is mutatja, gondolatot szerint az országos közömböség hozza elő az úgynevezett bizonytalanok tetemes arányát. A polgárok nem azt nem tudják, hogy kire szavaznának, hanem, hogy miért szavaznának akárcikre is.

Mindezek tetejébe, hogy Magyarországon ma mi történik, az megítélhetetlen.

Jó esetben az új kormányzat feltűnően aktív periódusban van, hozzá egyik szokatlan döntését a másik után. Az egyik oldalon ész nélkül támogatja a tehetőseket, de annyira, hogy még a szegényebb rétegektől megvont pénzt is oda csoportosítja abból a megdöglésből, hogy a gazdaság csakis így indulhat be, ami kellőképpen kedvező, és szerencsés esetben előbb-utóbb magával húzza a most magára hagyott szegény réteget. Versenyt fut az idővel. Ha ez sikerül, számos csatavesztés – rendvédelmi, magánnyugdíj-biztosítottak, pedagógusok, egyetemi hallgatók, sőt újabb: orvosok! – után megnyeri a háborút.

Miközben pedig a kor-

mány a rendszerváltás utáni két évtized legkönyörtelenebb megszorításait hajítja végre, ráadásul igen-igen kérdéses színvonalú és az Unióban előírt előzetes egyeztetés nélküli törvényalkotással, sőt ideológiát gyárt a régi megszorításos gazdaságpolitika ellen. Nyilván ez is a versenyfutás része: noha úgyszólván mindenki látja azt, amit Demján Sándor egy hét eleji konferencián egyértelműsített, hogy a Széll Kálmán-terv „markáns, radikális megszorítás hoz”, a jelek szerint a komcsizásnak van még időtartaléka. Valószínű, hogy már nem sok, de most még tart, különösen, hogy sértett politikusok is Orbán segítségére vannak, amikor kijelentik, hogy a „változás önmagában pozitív, mert a nép változást akart”. Medgyessy Péter nyilatkozott így, mellékesen megjegyezve, hogy a változás egyben csalódás is, mert az emberek jobban akarnak élni.

Eddig az optimista változat. Rosszabb esetben, vagyis, ha a vállalkozói réteg túltámogatása nem hozza meg a remélt változást, ha a gazdaság „beindulása” elmarad, akkor itt maradhat Eu-

Orbán Viktor – már nincs, aki szólhatna neki

rópa közepén csökkent és antidemokratikus törvényi struktúrával egy amúgy is sértett ország. Ezt nyilván nem szeretné senki, mert ez az ország önkényeskedő kormányával, épp most megszilárduló vazallusi rendszerével, a történelméből hozott ezernyi sérelmével, súlyosbodó szociális problémáival: föl nem robbant kézigránát. A térség összes országának voltak hol jobb, hol rosszabb időszakai, Szlovákia az éhségváladással, Románia a szociális gondjaival, a Balkán a háborús, majd háború utáni konfliktusokkal, de mindenhol határozott az elmozdulás, míg Magyarország húsz éve belpolitikai csatát.

Felemelő pillanat volt, amikor a két évtizeddel ezelőtti újratemetés napján egy borostás fiatalember mikrofonhoz lépett, és lángelkű beszédet mondott. Évek teltek el, mire világossá vált, hogy a magyar társadalom azon a napon fegyverbe lett szólítva, és akarta, nem akarta, harckészültségbe is helyezte magát. Magyarországon azóta nem egyszerűen belpolitikai küzdelmek folynak, ahogy az amúgy mindenhol történik, hanem könyörtelen háború,

ahol az emberek, ha tudnak róla, ha nem, folyamatosan rohamsisakban közlekednek, vállukon géppisztoly, övükön rohamásó, lelkükben meggyökeresedett a másik gyűlölete. Történhetett bármi az időközben közép-korúvá öregedett egykori lángelkű politikussal, az ország és annak összes intézménye szimpla harcászati bázisokká válnak. Ha választást nyert, akkor harcolt tovább, ha választást veszített, akkor harcolt, hogy megint nyerjen. Aki nem velle, ellene, aki nem úgy, az másként, aki nem áll be a sorba, az kimarad mindenből. Harcol, és minél többet harcol, annál inkább hiányzik neki a harc. A harc belpolitikosa: mint Spartacus, aki egyes teóriák szerint azért tartott a hispániai átkeléstől, mert félt, hogy harcosainak ezrei visszatérnek hazájukba, és akkor nem harcolhat tovább. Már 1994-ben neki állt a zászló, de akkor kiderült, hogy nem tudnak rendesen elszámolni a pártszék-házuk eladásából befolyt összeggel, viszont 1998-ra összeállt minden. Első kormányzati ciklusában is nyirbálta a demokratikus intézményrendszert, valószínű, hogy emiatt bukott meg, 2002-ben el is vesztette a választásokat. Azóta Magyarország nem harckészültségben éli napjait, hanem a teljes népességre kiterjesztett általános mozgósításban. Kezére játszott, hogy baloldali ellenfelét is könnyen bele tudta kényszeríteni ebbe: hat éven keresztül kormányzás helyett ő is szintén a háborút erőltette. Az országból politikai romhalmaz lett. Családok esnek szét, mert tagjai politikailag (!) eltávolodnak egymástól, a villamoson mindennaposak az ideológiai (!) konfliktusok.

A kétharmados győzelem nem nyugtatta meg, rendületlenül fegyverkeznek. Oda-vág. Az ország halálosan fáradt, belefáradt a folytonos harc helyzetbe. „Magyarország háborúban áll az államadóssággal és a munkanélküliséggel” – jelentette be egy gazdasági konferencián, és megigazította oldalfelegyverét. Már nincs, aki szólhatna neki.

Ifjúsági Trianon

Révész Sándor

NÉPSZABADSÁG

Aki olvasott a rendszerváltás előtt készült fölméréseket, az tudja, hogy a megkérdezettek túlnyomó többsége minden politikai kérdésre a diktatúra által elvárt választatot adta, mert a kérdezőbiztos a hatalom emberének tekintette. Trianonról azonban, miként Vásárhelyi Mária emlékeztet rá az *Élet és Irodalom* legutóbbi számában, az emberek hetven százalékára a hetvenes évek közepén is úgy nyilatkozott, hogy

„mély keserőséggel tölti el”, többségük az elvesztett területek jelentős részét visszacsatoló két bécsi döntést is helyeselte.

Trianonról két évtizede mindenki azt mond, ír és tanít, amit akar. És akarnak is sokan sokat. Vásárhelyiek kutatásaiból mégis azt kell megtudnunk, hogy a rendszerváltás után felnőtt fiatalok sokkal kevesebb ismerettel rendelkeznek Trianonról, mint a diktatúra évtizedeiben nevelődött generációk. Annak ellenére, hogy ezek a fiatalok nemcsak sokkal iskolázottabbak, de sokkal jobban érdeklő is őket Trianon problematikájára, mint az idősebbeket, akiket pedig, mint láttuk, ez szintén mélyen érintett még a diktatúra ellenszelében is.

A 18–30 éves korosztály kétharmada azonban nem, fele még körülbelül sem tudja, mikor írták alá a trianoni szerződést. Húsz felnőttből kilenc, húsz fiatalból három tudja nagyjából megbecsülni, hogy az ország területének mekkora részét veszítette el. A fiatalok nagy többsége abban a szilárd tévhitben él, hogy az elcsatolt területek lakosságának többsége magyar volt.

Akkor mi érdeklő a fiatalokat oly nagyon Trianonból, ha nem a tények? A visszacsinálás. 53 százalékuk úgy gondolja, soha nem fogadhatjuk el a trianoni határozat. Az így vélekedők harmada szerint semmilyen eszköztől nem riadhatunk vissza az elcsatolt részek visszacsinálása érdekében. Két évtized alatt elértük, hogy a fiatalok kevesebbet tudjanak Trianonról, mint akiket a diktatúra iskolázott, ellenben többségük az elszakított magyarság sorsának rontására legalkalmasabb, de legalább irreális célokkal azonosuljon. A magyar ifjúság többsége olyan célt követne, melyről minden normális európai felnőtt tudja, hogy elérhetetlen, viszont követése a legsúlyosabb vizsályokba vezet. Ennek a fele sem tréfa.

A magyarellenes nacionalisták a magyar irredentától való irreális félelem szításával szervezik az indulatokat a magyar kisebbségek, azok önkormányzatai, nyelvhasználat, kulturális élete, iskolarendszere, társadalmi-gazdasági érvényesülése ellen. Az irreális célokat kergető magyar irredenták tettestársai. Nolens volens. A magyar irredenta egy cél elérésére alkalmas: megképzti az alaptalan magyarellenes félelmek alapjának látszatát. Annál hatékonyabban, minél inkább áthat a határokon.

Trianon politikai fölhasználására a rendszerváltás óta az a „jobboldal” törekedett, mely az értelem ellenőrzése alól felszabadított érzelmek, indulatok erejére épít. Legyen szó multikról, kórházakról, Trianonról, bámiről. Ahol nincs szükség az értelemre, ott a tényekre sincs. Sőt. Azok csak gátolják az értelemről nem korlátozott indulatok szabad áramlását. A gátolás mögött pedig nincs politikai erő.

Pontosítások a szociális juttatások terén

Czedly József

Ismeretes, a legtöbb, jogosultságokat vagy kötelezettségeket szabályozó törvények előírásait úgynevezett módszertani eljárásokat (norme metodologice) tartalmazó utasításokkal egészítik ki, megkönnyítve ezáltal egységes alkalmazásukat. A mindennapi gyakorlat azonban sokszor olyan kérdéseket is felvet, amelyekre a módszertani utasítások sem adnak választ. Ezen a helyzeten kíván segíteni a *Hivatalos Közlöny* május 24-i, 360. számában megjelent 1.474/5011 sz. Munkaügyi miniszteri rendelet, mely 3 törvény esetében: Gyermeknevelésért járó szabadság és juttatás szabályozása (OUG 111/2010), Családfenntartást biztosító járulékra való jogosultság (Legea 227/2010) és a Legkisebb garantált jövedelem biztosítása (Legea 416/2001), a módszertani normákat Alkalmazási utasításokkal (Instrucțiuni de aplicare) látta el.

A mai *törvénytárban* azt ismertettük, mi a szakminisztérium válasza, kit kell családtagnak tekinteni az egy főre eső nettó jövedelem kiszámításakor, amikor arra keressük a választ, igényelhető-e a családfenntartási járulék.

1. eset. A család a házasságon kívül élő asszonyból és vele együtt élő gyermekeiből áll. Az apa nem él együtt a családdal, elismerte a gyermekeket, és köte-

lezték gyermekeltartás fizetésére.

Válasz: A család egyszerű (monoparental) családnak tekintendő, tagjai az anya és az általa nevelt gyermekek. A család jövedelmének kiszámításakor figyelembe kell venni az apára kiszabott gyermekfenntartásért járó kötelezettség összegét is.

2. eset. A család összetétele ugyanaz, mint az 1. esetben, az apa nem él együtt a családdal, és nincs gyermekeltartási fizetési kötelezettsége.

Válasz: Ugyancsak egyszerű családnak tekintendő, jövedelmük megállapításakor kizárólag csak az anya és esetlegesen a gyermekek jövedelmét kell figyelembe venni. Amennyiben az anya pert kíván indítani, melynek alapján kötelezzék az apát gyermekfenntartás fizetésére, a minisztérium ajánlja, hogy a helyi költségvetésből anyagi támogatást nyújtsanak a bírói határozat megszerzése érdekében.

3. eset. A család az apából, anyából és a gyermekekből áll. A gyermekek a család lakhelyén kívüli, más helységben élő nagyszülőknél tartózkodnak.

Válasz: Akkor is, ha a gyermekek a nagyszülőknél lakhelyén levő iskola tanuló, a család jövedelmét a szülők és gyermekek jövedelme alapján számítják ki. Ez esetben szükséges a nagyszülők saját felelősségére kiállított nyilatkozata, miszerint a gyermekeket a szülők

tartják el. Ha a szülők saját hibájukon kívül nem lakhatnak együtt gyermekeikkel és hivatalosan megállapították, hogy a gyermekeket a nagyszülőknél helyezték el gyámúba, a nagyszülőkből és gyermekekből álló család jogosult a családfenntartási járulékra, saját jövedelmük alapján. Ha a szülők hozzájárulnak a gyermekek eltarthatához, akkor ennek nagyságát saját felelősségre kiállított nyilatkozatban állapítják meg és veszik figyelembe az egy főre eső családi jövedelem nagyságának kiszámításakor.

4. eset. Kiskorú anya újszülött gyermekével szüleinél lakik, együtt testvéreivel.

Válasz: Ha döntés születik, hogy a kiskorú anyát gyermekével anyja (a megszületett gyermek nagyszülője) családjában helyezik el, akkor ők egy családot alkotnak szüleikkel, testvéreivel

és mint ilyenek, jogosultak a családfenntartási járulékra, számításba véve a család minden tagjának a jövedelmét. Ebben az esetben a kiskorú anya nem jogosult gyermeknevelési járulékra.

Ha a kiskorú anya gyermekével külön élő család kíván lenni (egyszülős család), a kiskorú anyának az édesanyja kérheti, mint leányának hivatalos megbízottja, a családfenntartási járulékot. A család jövedelmének kiszámításakor figyelembe kell venni a kiskorú anya szüleinek a gyermekükkel szembeni eltarthatási kötelezettségét is.

5. eset. A családot a gyermekek és a szülők alkotják, melyek közül az egyik együtt lakik a gondozásukban levő gyermekekkel, a másik szülő más helységben/külföldön él/dolgozik hivatalos engedéllyel vagy anélkül.

Válasz: Ha egy szociális vizsgálat (ankét) megállapít-

ja, hogy az egyik szülő nem él együtt a másik szülővel és ennek gondozásában levő gyermekekkel és egy ilyen helyzetben levő család fenntartási járulékot igényel, akkor a család jövedelmének kiszámításánál figyelembe kell venni a más helyen élő szülő jövedelmét is (ennek nagyságát saját felelősségre kiállított nyilatkozat alapján állapítják meg). Amennyiben a szociális vizsgálat arra következtetésre jut, hogy az egyik szülő végleg elhagyta családját, akkor a másik szülőnek kérnie kell a házasság felbontását. Az erre vonatkozó bírói határozatban meg kell állapítani, melyik szülőre hárul a gyermekek gondozása, és milyen összegű gyermekfenntartási kötelezettséget szabnak ki a másik szülőre. Ennek értékét figyelembe veszik a családfenntartási járulékra való jogosultság megállapításánál.

6. eset. Mi az eljárás, ha az egyik szülő elhagyja családját és más személlyel él házasságon kívüli közösségben, a közösségben élők mindketten házások, ezekből a házasságokból születnek gyermekek, és vannak saját gyermekeik is.

Válasz: Ebben az esetben mindkét házasságon kívüli közösségben élő kérheti külön a családfenntartási járulékot. A házasságon kívül született gyermekek számára bírósági határozatot kell kérni, amelyben megállapítják, kire bízzák a szülők közül a gyermekeltartási kötelezettséget. A házasságon kívüli közösségben élők csak akkor igényelhetik családfenntartási járulékot, ha kéri házasságuk bírói úton történő felbontását, és kiskorú gyermekek számára a gyermek eltarthatására megbízott személy megnevezését.

7. eset. Hogyan történik a jövedelem nagyságának a kiszámítása, ha a családfenntartási járulékot fogyatékos személyek igénylik?

Válasz: Tekintettel a 448/2006 sz., a fogyatékos személyek védelméről szóló törvényben foglalt rendelkezésekre, az ilyen helyzetben levő személyeknek járó támogatás értékét nem kell számításba venni a családi jövedelem nagyságának megállapításánál. Ha a fogyatékos személlyel együtt élő személyeknek más jellegű jövedelme is van, ezeket figyelembe veszik a családfenntartási járulékra való jogosultság megítélésénél.

Külföldön kiállított anyakönyvi iratok átírása

Deák Levente

A határok átjárhatósága, a lakóhely szabad megválasztása és napjaink megannyi, az előbbiekhöz kapcsolódó valósága, elsősorban az, hogy állampolgáraink milliárdon élnek, dolgoznak külföldön, újszerű szabályok megalkotását igényelte a lakosságnyilvántartás, az anyakönyvezés területén is. Az újdonságot az jelenti, hogy ezek a külföldön lakó, tartózkodó, élő román állampolgárok más ország területén születnek, kötnek házasságot, távoznak el az élők sorából, s ezeket a tényeket, történéseket külföldön anyakönyvezzik. A kiállított anyakönyvi bizonylatok, kivonatok a kiállító ország szabályai szerintiek, de Romániában csak akkor lesz bizonyító erejük, ha az ezekben szereplő tényeket a hazai anyakönyvi nyilvántartásokba is bevezetik, ha ezeket átírják (inscrierere sau transcriere în registrele de stare civilă română)

Ezt így tételesen az anyakönyvekről szóló 1996. évi 119. törvényt módosító 2004. évi 94. törvényben olvashatjuk (Lásd a 2004. április 15-i 326. számú *Hivatalos Közlönyben*), amely a fentieket az alaptörvény 43. szakaszának 3. bekezdésébe iktatja be. A jogszabály egyértelműen mondja ki azt is, hogy a külföldön kiállított anyakönyvi iratokat a hazai nyilvántartásba kötelező lesz bevezetni, átírni, és pedig attól a naptól számított 6 hónapon belül, hogy az érintett személy visszatért az országba, más esetben a külföldön kiállított iratnak a címzettel történő közlésétől, az iratnak beérkezésétől, átvételétől. Az átírást az érintettnek az itthoni lakóhelye szerint illetékes helyi tanács (az önkormányzat) személynyilvántartó közhivatalánál, régi nevén: anyakönyvi hivatalánál kell kérnie. (Serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor.) E kötelezettség elmulasztása

szabálysértésnek minősül, amit tehát érdemes lesz az átírás igénylésével megelőzni, elkerülni.

A fentiek mellett a törvényt módosító azt a helyzetet is szabályozza, amikor az érintett román állampolgárt valamikor Romániához, ma viszont már más országhoz tartozó település illetékes hatósága anyakönyvezte, házasságát, elhunytát ott jegyezték be. Ilyen helyzetben előbb a Nemzeti (Országos) Levéltártól kell beszerezni az ott őrzött anyakönyvi iratok kivonatát, amelyek alapján maga az átírás elvégezhető és a mai nyomtatványon a hivatalos anyakönyvi bizonylat kiállítható. Ehhez azonban be kell szerezni a Közigazgatási- és Belügyminisztérium jóváhagyását. (119. törvény 43. szakasz 4. bekezdés.)

Ennek az ismertetőnek nem az a célja, hogy választott témánk megannyi részletét összefoglalja és pontokba szedje, hanem arra kíván minden érintettet figyelmeztetni, hogy román állampolgárságának megtartása esetén minden külföldön számára kiállított anyakönyvi iratot, okmányt itthon is be kell jegyeztetnie, előbbieket át kell íratnia. Ezért nem sorolom külön-külön az irat tartalma, az abban foglalt tényjellege (születés, házasság, elhalálozás) szerint a csatlakozó bizonyítékokat, amelyek közül első helyen szerepel maga a külföldi anyakönyvi irat, bizonylat. Akinek van internet-hozzáférése, az láthatja, tanúsíthatja, hogy nagyon sok anyakönyvi hivatal részben más, mikor több, máskor kevesebb bizonyító iratot kér csatolni a kérelemhez. A legjobb lesz az itthoni lakóhely szerinti hivatalt előbb személyesen vagy megbízott személyen keresztül felkeresni. Magam is ezt tettem, mikor például a külföldi anyakönyvi iratnak apostille záradékkal történő ellátása kérdésében pertinens, ma érvényes

információért a Dévai Muncipiumi Tanács helyi személynyilvántartó közhivatalát felkerestem. Olvasóink közül még emlékezhetnek arra az írásomra, amelyben a külföldi felhasználású iratoknak apostille záradékkal történő ellátásáról volt szó. (Az *ÚMSZ* 2010. december 10–12-i számában.) Az abban leírtak ma is helytállóak. Amit viszont most tudtam meg: az anyakönyvi hivataloknál léteznek olyan jegyzékek, amelyek az országokat sorolja, amelyek kiállított anyakönyvi iratait nem kell még külön apostille záradékkal ellátni, mely szabály vagy gyakorlat fordítva is működik, tehát az itthon kiállított és a jegyzékben felsorolt 20 országban (köztük Magyarországon, Ukrajnában, Szlovákiában, Franciaországban, Ausztriában, Belgiumban, Albániában, Kínában, Csehországban, Horvátországban, Kubában, Lengyelországban, Oroszor-

szágban, Szerbiában, Moldovában, Bulgáriában stb.) felhasználásra kerülő iratoknál sem követelik meg az apostille pluszáradékot, azaz elfogadják a hivatalos, a hatóság kiállította, aláírt, pecséttel ellátott születési, halotti bizonyítványt, házasságbejegyzést, más anyakönyvi iratot. A többi országban szükség van a külföldi anyakönyvi iratnak apostille záradékkal történő ellátására is, ez azoknál az országoknál, amelyek aláírói (kezdettől vagy későbbi csatlakozás nyomán) az ún. Hágai egyezménynek (1961. október 30.), amelyhez Románia is tartozik. Az egyezményen kívüli országokban kiállított anyakönyvi iratokat pedig továbbra is felül kell hitelesíteni (supralegalizarea actualui) az ottaniakat is, a külföldi felhasználású hazaiakat is, és pedig az 1992. évi, a nemzetközi magánjog szabályait tartalmazó hazai 105. törvényben foglaltak szerint.

Mi a color blocking?

A 2011-es tavaszi-nyári szezon egyik legmarkánsabb trendje különleges, intenzív, vibráló színpárosításokról szól. A narancssárgával a ciklámen, a ciklámennel a zöld, a zölddel pedig a kék esett szerelembe, de egyik szín sem marad monogám.

A color blockingban az a jó, hogy olcsón meg lehet úszni, bárki követheti minden erőfeszítés nélkül. A recept egyszerű: vegyünk néhány ütős, harsány, izgalmas színt, lehetőleg olyanokat, amelyek kontrasztban vannak egymással, majd helyezzük őket egy szetten belülre. Kell mondjuk egy citromsárga sort és egy ciklámen felsőt, és máris divatosak vagyunk. Ha harmóniára törekszünk, akkor válasszuk a színekben egymás mellett álló harsány színeket. Aki szereti a feltűnést, az mindenképp a komplementerekkel (a színekben egymással szemben álló színekkel) kísérletezzen.

Mivel a divatban minden visszatér, érdemes elidőzni az egymással összeesztett színek múltjában is. Ugor-

junk vissza röpké száz évet, és ismerkedjünk meg Sonia Delaunay munkáival, legalábbis vessünk rájuk egy pillantást. Az első világháború előtt alkotott festőnő ismeretűjege az volt, hogy bátran, lázadó hangszínyal egymás mellé állította az egymással ellentétes, életigenlő színeket. A kísérletet szimulacizmusnak nevezte. Tulajdonképpen ebben ki is merül a mai color blocking trendre történő utalás, hiszen ő kis színelületekkel dolgozott, míg a mai trend nagyobb színelületeket feszt egy másnak.

Az olasz származású Elsa Schiaparelli, szintén szívesen eresztette össze a színeket. Bár Coco Chanellel egy időben alkotott Párizsban, az 1930-as években a feltűnő ruhákat tervező kifejezetten

feltűnő jelenség nevét ma mégis sokkal kevesebben ismerik, mint kortársát. Tőle származnak királykék, búzasárga, jégkék, valamint a botrányos rózsaszín színelnevezések.

Az előbbieket csak a színek összeütköztetésében utalnak

a mai color blockingra, de a színek sokkal kisebb és elaprózottabb felületen találkoznak. Nagy felületű, feltűnő színblokkokkal például Yves Saint-Laurent dolgozott, amikor megalkotta 1965-ös őszi Mondrian-kollekcióját. A tervező Piet Mondrian

absztrakt festményeinek motívumait értelmezte újra csinos, dzsörzé miniruhák minitájaként. Az egyszerű szabá-

sú ruhák tökéletes felületi voltak a vastag, fekete határvonallal elválasztott színblokkoknak.

Elhalt hámréteg? Szabaduljunk tőle

A bőr megújulásához elengedhetetlen, hogy időről időre különböző kozmetikai készítményekhez nyúlva leradírozuk magunkról az elhalt hámsejteket. Ezt megtehetjük azonban házi készítésű bőrradírral is.

A bőrradírt serkenti a vérkeringést, az elhalt hámsejteket eltávolítva selymessé és puhává varázsolja a bőrt, elősegíti a sejtmegújulást. A házilag készített bőrradírt garantáltan természetes

anyagokból készül és nagyon pénztárca barát is.

1. Cukros-olivás bőrradírt

Az olíva olaj és barna cukor párosításából keletkezett bőrradírt ideális száraz bőrre

is. A nedvességre éhező bőr az olajat beszippantja. Az eredmény valóban tiszta, pu-

ha és ragyogó bőr. Bár mindenhol azt írják a bőrradírozás után ajánlott a testápoló

használat, ebben az esetben ez elkerülhető. Hatását még napok múlva is érezhetjük.

2. Joghurtos bőrradírt

Vegyünk egy kanál joghurtot, egy kanál porcukrot, keverjük össze, kenjük magunkra. Ez kifejezetten érzékeny bőrűeknek ajánlott.

3. Frissítő bőrradírt

A citromlé, kevés víz és barna cukor keverékéből összeállított csodaszer tényleg csodákra képes. A citrom összehúzó hatása miatt mindenképp javasolt a testápoló használata.

4. Zaccos bőrradírt

Három evőkanál kávézacc, két evőkanál tej és egy evőkanál olaj keverékéből állítsuk össze a masszát. Ez szinte simogatva tisztítja a bőrt.

További variációk: Keverjük össze 2 dl mézet 1 tojással 1 evőkanál kristálycukorral és egy evőkanál olívaolajjal. Keverjük össze 3 evőkanál zabpelyhet annyi mézzel, hogy jól kenhető legyen, és ezzel dörzsöljük át a bőrt. A méz megfiatalítja, kisimítja a bőrt.

Programajánló

Bolhapiac Kézdivásárhelyen

A Polgármesteri Hivatal sportirodája újraindítja a nagy hagyománynak örvendő bolhapiacot. Június 11-én, szombaton 10 órától a sportcsarnok előterében megnyílik a lehetőségek vására: adás, vevés, csereberélés és adományozás. Asztalfoglalás üzenetküldéssel a 0730 600 286-os számra.

Csúrdöngölő Csíkszeredában

Hargita Megye Tanácsa, az András Alapítvány és a Hargita Nemzeti Székely Népi Együttes szervezésé-

ben már több mint egy évtizede Csíkszereda rendszeres eseménye a Csúrdöngölő. A programok ma, június 10-én kezdődnek, 13 órától a város központi terén. A szokásos színpadi fellépéseket, közös táncot, közös fénykép készítését a csoportok közötti ismerkedést elősegítő közösségépítő játékokkal, versenyekkel szándékoznak kiegészíteni.

Hangverseny Csíkszeredában

Záróhangversenyre várják a klasszikus zene kedvelőit ma, június 10-én 18 órára a Segítő Mária Római Katolikus Gimnázium dísztermé-

be. A II. Székelyföldi Napok rendezvénysorozatának záróakkordjaként a Csíki Kamarazenekar és a Georgius Kamarazenekar előadásában a következő műveket hallgathatják meg: W. A. Mozart: Sinfonia Concertante hegedűre, brácsára és zenekarra.

Pünkösdi kerámia-vásár Korondon

Ötödször csábítják pünkösdi vásárra a helybelieket és az arra járókat pünkösdkor. Az új művelődési ház előtti téren pünkösdkor és másodnapján, vagyis június 12-én, vasárnap és hétfőn szervez fazekasvásárt az Életfa Korondi Fazekasok Szövetsége. A helyi fazekasok szövetségének tagjai kínálják termékeiket standja-

ikról ezeken a napokon. Az eseményen fellép a korondi iskolások táncsoportja. Vasárnap 12 órakor nyílik meg a vásár, hétfőn pedig 9 órától rakodnak ki az árusok, és mindkét nap este hatig árulják portékáikat.

Pünkösdváros Sepsiszentgyörgyön

A Székely Nemzeti Múzeum a II. Székelyföld Napok keretében június 10-én *Az eltemetett délkeleti forrás – A dél-moldvai-székelyföldi 15. századi magyar magaskultúra előzményei és öröksége* témával tart hungarológiai kiskonferenciát. A program 14 órakor Vargha Mihály múzeumigazgató köszöntőjével kezdődik. Az első téma: *Ferencesek az Occidens délkeleti kapujában*

– levezető elnök: Mihály Ferenc. A következő előadások hangzanak el: Bordi Zsigmond Loránd: *A keleti magyar politika a 12–15. században*, Soós Zoltán: *Koldulórendek Erdélyben a 13–17. században*, Tánccs Vilmos: *A csíksomlyói Mária-kegyszobor és a moldvai magyar kultúra*. 15 órától a második téma: *Metamorphosis Transylvaniae* – levezető elnök: Tánccs Vilmos, előadások: Mihály Ferenc: *A Mikések zabolai oltára és restaurálása*, Csáki Árpád: *Háromszéki katolikus főnemesei egyházért és nemzetért*, Boér Hunor: *Helyszínek az Apokrif kódex történetéhez*. 16.20 órától kérdések, hozzászólások, kötetlen beszélgetés. 17 órakor *Haza a mélyben* címmel kiállítás nyílik.

Székely szimbólumok a Bernádyban

Címer és pecsét a Székelyföldön címmel nyílt kiállítás Marosvásárhelyen, a Bernády Házban. A tárlat anyagát több száz jelkép, főként pecsét alkotja, ezeket az elmúlt két év során kutatta fel a Hargita megyében megalakult Székely Címer-, Pecsét- és Zászlóörténeti Munkacsoport.

Ghymes-koncert

Szikraszemű címmel a Ghymes együttes koncertezik ma, június 10-én, 20 órától Székelyudvarhelyen, a művelődési házban. Június 11-én, szombaton 20 órától Kézdivásárhelyen, a Vigadó Művelődési Házban lép fel az együttes.

Dadogós gyerekek

A dadogás első látásra egyszerű jelenségnek tűnhet: a dadogós emberek nehezen mondanak ki bizonyos szavakat, többször megismételnek vagy elnyújtanak hangokat, szótagokat.

A dadogás azonban ennél sokkal összetettebb jelenség, melyet részben genetikai, érzelmi, agyi és nyelvi faktork határoznak meg.

Okok

Az orvosok négy olyan faktort azonosítottak, melyek hozzájárulhatnak a dadogás kialakulásához:

– Genetika: Öt emberből körülbelül háromnál kialakulhat a dadogás, amennyiben a családban már korábban is előfordult ez a probléma.

– Gyermekfejlődés: A korai beszéd- és nyelvi problémákkal küszködő vagy a fejlődésben kicsit elmaradt gyerekek esetében valószínűbb a dadogás kialakulása.

– Neurofiziológia: A kutatók megállapították, hogy a dadogós emberek a normálistól eltérő módon képzik a beszédhangokat.

– Családi dinamika: A teljesítménykényszer, a sikerorientáltság és a felgyorsult életmód szintén hozzájárulhat a dadogás kialakulásához.

Kezelés, terápiák

A fizioterápiás technikák, mint például a kognitív viselkedésterápia ugyanolyan hatékonyak bizonyultak, mint a beszédterápiás technikák, melyek során a dadogósok megtanulnak lassabban beszélni, és bizonyos tanult trükkökkel ki tudják mondani a problémás hangokat és szótagokat.

Fontos a korai beavatkozás, mert a fejlődési dadogás olyankor alakul ki, amikor

egy gyerek beszéd- és nyelvi képességei nem tudnak lépést tartani a szülők vagy környezete által elvárt verbális követelményekkel.

A dadogást kezelni kell, ha három hónapnál hosszabb ideje észlelhető, és lehetőleg megviseli a gyereket. A tapasztalatok szerint a kismérvű dadogás magától, vagy kis segítséggel elmúlik. A súlyosabb dadogás kezeléséhez azonban szakemberre van szükség.

A dadogás kezelésében alkalmazott módszerek nagyon változatosak, és egészen az ókorig nyúlnak vissza. Démoszthenész, a híres görög szónok is próbálta javítani akadozó beszédét. Egy föld alatti szobát épített magának, és oda elvonulva fejlesztette hangját, javította hangképzési technikáját. Mivel hangja gyenge volt, lélegzete elakadt, azzal erősítette hangját, hogy futás közben vagy meredek lejtőn felfelé menet, bár lihegett, hosszú beszédrészeket vagy verseket adott elő. Házában volt egy nagy tükör, és az előtt állva memorizálta beszédeit, gyakorolta megjelenését, megfigyelve a helyes hangképzést és szájartást. Beszéd közben élénken gesztikulált.

Kompetens segítség

A dadogás kezelésében elsősorban a logopédusnak van kompetenciája, de speciális esetekben a pszichológusnak és az orvosnak is. Adott esetekben nem a tünet, a dadogás, hanem a dadogás oka (organikus, pszichés) és a választott módszer

(pedagógiai terápia, pszichoterápia, gyógyszeres kezelés) határozza meg a kompetenciát. Ideális esetben a diagnosztikai, és a terápiás munkában mindhárom szakterület képviselője egyaránt részt vesz, és csapatmunka folyik. A kezelés tartalmát minden esetben a kezelt életkora határozza meg.

A pedagógiai indíttatású módszerek a hibás beszéd átnevelését célozták meg. Abból indulnak ki, hogy a beszéd fejlődésének menetét követve, alapvető beszédtechnikai gyakorlatok tudatosításával, a hibás beszédmechanizmus kikerülésével, kompenzáló megoldásokat kínálva lehetséges átszoktatni a dadogót egy másfajta, folyamatos és könnyített beszédre. A pedagógiai indíttatású módszerek legfőbb jellemzője a didaktikai elvek szigorú betartása, a beszédtechnikai gyakorlatok rendkívüli precizitása, az egyes elsajátítandó készségek apró lépé-

sekre bontott gyakoroltatása. Az ide sorolható módszeres eljárások főként a beszéd mechanikus gyakorlását célozták.

Mivel segíthetnek a szülők dadogó gyermekükön?

Türelmesen hallgassák meg gyermekeiket. Ne azt figyeljék, hogyan, hanem azt, hogy mit mond. Tartásuk a természetes szemkontaktust gyermekükkel, amíg beszél, ezzel is érzékeltessék, figyelnek rá. Ha az anya fáradtnak látja a gyermeket, beszéltesse kevesebbet. Várjanak egy pillanatot, mielőtt válaszolnak, ezzel is nyugodt beszédpéldát nyújtva. Minél több időt töltsenek el gyermekeikkel beszélgetve, és játszva. A legtöbb gyermek szívesen bábozik. Jó, ha erre lehetőséget adunk. Ilyenkor gyakran felszínre kerülnek vágyai, szorongásai, sérelmei, és alkalom kínálkozik azok

levezetésére. Keressenek lehetőséget nap mint nap arra, hogy gyermekük érezze, fontos számukra, és elfogadják őt.

Ha a gyermek nyugtalan, sír vagy kiabál, az anya nyugtassa meg kedves türelemmel.

Önbizalmának fokozására találják meg azt a területet, amelyben a gyermek jól teljesít. A jó teljesítmény és az elismerés nagyban hozzájárul a megfelelő önértékeléshez, amely közvetve a beszédhiba miatt kialakuló átmeneti nehézségek leküzdésében is segít.

A beszédhibák kezelésének fontos mozzanata a pozitív és harmonikus légkör megteremtése, illetve a különböző légző és lazító gyakorlatok elsajátítása. Ebben logopédus és egyéb alternatív terápia is segítségére lehetnek a szülőknek, viszont mivel a dadogás nagyrészt lelki eredetű folyamat, érdemes egy pszichológust is bevonni a kezelés során.

Az orvos válaszol

Három éve állapítottak meg nálam csontritkulást. Azóta szinte megszakítás nélkül szedem a kalciumot, de említésre méltó eredményt nem mutatkozik. Szeretném tudni, nincs-e valamilyen hatásosabb, újabb kezelési mód?

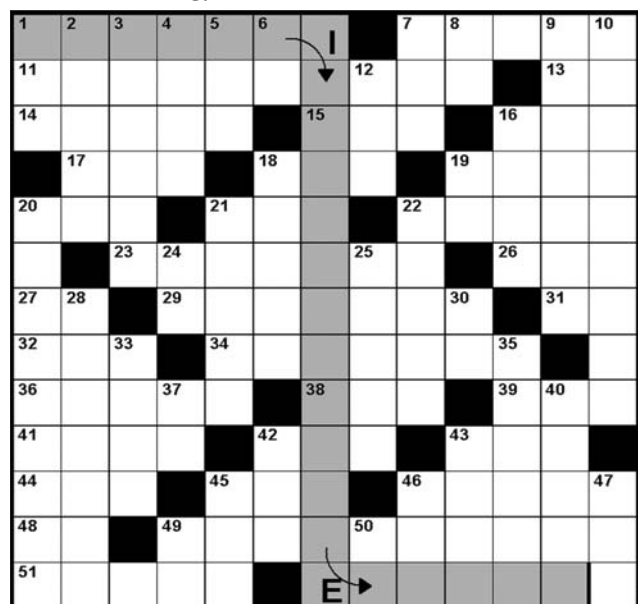
A csontritkulás korunk népbetegsége. Vannak már remek gyógyszerek, amelyek valamelyest lelassítják a káros folyamatokat, ám az alapproblémával mindmáig nem tud mit kezdeni az orvostudomány. A klimax után a nők szervezetében megállíthatatlanul felgyorsul a kalciumvesztés, a csont egyre veszít rugalmasságából. Az Amerikában élő dr. Narain Naidu és csapata az emberi szervezetben fennálló egyensúlyokra, a távozó és bevitt anyagok hatásmechanizmusaira helyezi a hangsúlyt. Ha van egy sejt-párunk, és abból csak az egyiknek adunk, akkor a másiktól elveszünk. Véleménye szerint a bevitt tápanyag, vitamin vagy gyógyszer önmagában nem gyógyít, hiszen csak az egyensúly egyik feltételét teljesíti, csak a veszítést próbálja megelőzni. A szervezet nem tud ásványi anyagokat termelni, be kell juttatni őket a problémás területre. Naidu professzor és csapata olyan hordozót fejlesztettek ki, amely a kalciumot a megfelelő helyre: a porózus csontba juttatja. Az általuk kidolgozott szer, amely bizonyíthatóan 25-50%-os kalcium-visszapótlást eredményez, egyik fő komponense egy olyan fehérje, ami az anyatejben fordul elő legnagyobb mennyiségben. A szer tartalmaz olyan anyagokat, amelyek segítenek az egészséges csontok fenntartásában, továbbá biofunkcionális növényi kivonatokat szőlőmagokból, ananászból és cikóriából. Ezek erősítik a csontokat.

Dr. Györi György, belgyógyász szakorvos

Unatkozó rendőrök

Két rendőr unatkozik a szolgálatban. Azt mondja egyik a másiknak:

– Találd ki, hány százalas van a zsebemben!
– Ha kitalálom, egyiket nekem adod?

– Nem, ... (poén a rejtvényben)

Vízszintes:

1. A vicc poénja. 7. ... kap; összeveszik. 11. 1000. évforduló. 13. Törött árboc! 14. Fényes ...; magyar festő. 15. Deoxiribonukleinsav (röv.). 16. Csillagjegy. 17. Előtagként: hegy. 18. Elektrokardiogram (röv.). 19. Tesz-...; sürgő-forog. 20. Home Box Office (röv.). 21. Zalai sportegylet (röv.). 22. Tovaszalad. 23. Házilag készült abrosz. 26. R! 27. Kajüt tartalma! 29. Nagyon legyengült. 31. Albánia határai! 32. Olivér becézve. 34. Menü része. 36. Multság, hejehuja. 38. Három, Moszkvában. 39. Művészi testkép. 41. Matt. 42. Robbanóanyag. 43. Napa párja. 44. Ital, tréfásan. 45. Mondd ...; Samuel Beckett műve. 46. Amely dologra. 48. Kettőt mosdat! 49. Zsebszámológép. 51. Apró, tömött.

Függőleges:

1. Mutató névmás. 2. Durván eltávolít. 3. Halogén elemet tartalmaz. 4. Növendék juh vagy kecske. 5. Református (röv.). 6. Néma Móni! 7. Ragadozó étele. 8. Ante meridiem (röv.). 9. Vékony, fűzött könyvecske, füzet, röpirat. 10. Elvont, a valóságtól elvonatkoztatott. 12. Fehérnemű. 16. Fogmosó eszköz. 18. Innen. 19. Római számok, összegük 55. 20. Vízi jármű egyik mérete. 21. Kis zaj. 22. Alkalmi. 24. Szempillák! 25. Célzást felfog. 28. Folyadék aljára lerakódó. 30. A neon vegyjele. 33. Kézművesség. 35. Lemezt készítő. 37. Szakmabeli! 40. Sas fegyvere. 42. A -tól társa. 43. Rajong érte. 45. Tibeti szarvasmarha. 46. Épületszárny. 47. Erika becézve. 49. Szikladarab. 50. Két tudós!

4			6		7	8
		5	4			2
		2	5		6	3
9	1	4			3	
			7			
6	8					
	2				8	
7			2	1		
5						

Közepes fokozat

A 81 mezőt a rácsban úgy kell kitölteni, hogy minden sorban, minden oszlopban és a 3×3-as négyzetekben 1-től 9-ig mindegyik számjegy csak egyszer szerepeljen. Jó játékot!

Készítette: Buna Botond

Előző feladványunk megfejtése

9	7	3	6	8	4	5	2	1
2	5	6	7	1	3	8	9	4
4	8	1	2	5	9	6	7	3
8	9	2	1	4	5	7	3	6
3	6	4	9	2	7	1	5	8
7	1	5	3	6	8	2	4	9
6	4	7	8	9	2	3	1	5
1	3	9	5	7	6	4	8	2
5	2	8	4	3	1	9	6	7

Mese a vörös tehénről 2.

Mikor oszolni kezdett a vendégsereg, az anyóka az árvákat időben hazavitte, levette róluk a csodálatos szép ruhát, és visszatette a helyére, a gyermekekre pedig ráadta ismét régi rongyaikat. Amint eltávozott, az árvák visszazaladtak helyükre, és lefeküdtek aludni. A mostoha hazajött, felverte az árvákat, és azt mondta mostohalányának:

– Mit alszol, te ilyen-olyan! Ha ott lettél volna a lakodalomban, micsoda két gyermeket láthattál volna ott! A kislánynak még a papucsja is ezüstből volt, a fiúnak meg sáráranyból. El sem tudom mondani, milyen gyönyörűségesen szépek voltak! A kétőnek a ruháját még egy millióért sem lehetne megvenni.

– Anyánk, hát miért nem vittél el bennünket a lakodalomba?

– Éppen csak ti hiányoztatok onnan! Ha ti is odajöttök, még valakinek a lába alá kerültek, és széttapos benneteket.

Következő nap a mostoha egy üstöt állított az árvák elé, beleszórt egy mérő kölest, és így szólt:

– Sírjatok most, de úgy, hogy könnyeitek lepjék el a kölest.

Ő maga pedig felöltöztette megint a lányát, s vele együtt ment a lakodalomba.

A mulatság után az anyóka ismét idejében hazavitte a gyermekeket, mielőtt a vendégek oszolni kezdtek volna. Amint elmentek a királyfi ha-

lastava mellett, a leánykának leesett a lábáról az egyik papucsja, és belepottyant a vízbe.

– Néné, kedves, mit csináljak, beleesett az egyik papucsom a vízbe.
– Nem baj, gyermekem, csak gyertünk gyorsan, mielőtt még a mostoha hazaérne. Még meglát benneteket, és elveszi ruhátokat.

Az anyóka megint levette a gyermekekről az új ruhát, elrejtette a jászol alá, rájuk pedig feladta a régit. A gyermekek meg amint hazaértek, lefeküdtek aludni. Egy idő múlva megérkezett a mosto-

ha is, felköltötte az árvákat.

– Mit alusztok, ilyenek-olyanok! A tegnapi gyermekek ma másik ruhában voltak a lakodalomban. De a végén olyan gyorsan eltűntek, mint a villám.

Reggel, mikor a királyfi itatni küldte lovát a tóhoz, bármint próbálkoztak vele, a ló nem akart a vízhez menni. Jelentették a királyfinak. Odament a királyfi, s amint megpillantotta a vízben a csillogó holmit, rögtön megparancsolta, hogy dobjanak be horgot, és szedjék ki onnan. Amint kihúzták a papucsot, a királyfi sokáig for-

gatta, nézegette, majd elvitte a királyhoz, és így szólt hozzá:

– Király atyám, vagy megkeresed nekem azt a leányt, aki ezt a papucsot viselte, vagy öngyilkos leszek.

A király hírnököket küldött széjjel, hogy valamennyi asszony, leány, aki csak az országban található, az mind menjen a királyi udvarba. Meg is jelent mindenki, az árva leány kivéve. A mostoha azt mondta neki:

– Ugyan már, mit keresnél ilyen csupaszon a királyi palotában! Inkább elküldöm az én lányomat – s azzal fogta a

leányát, s a királyi udvarba ment vele.

A király felpróbálta a papucsot valahánynak, de egyiknek sem illett a lábára. Amikor megtudta, hogy hiányzik egy leány, a király rögtön kerestetni kezdte. Felkutatták a mostohalányt, s a palotába vitték: felpróbálták neki a papucsot, s hát az úgy a lábára illett, mintha a leányka abban született volna! Amikor ezt látta, megszólalt a királyfi:

– Ő az enyém, s nem is akarok mást!

Erre a király, a királyné, a vizírek, a vendégek mind próbálták lebeszélni szándékáról.

– Nem! Őt kell feleségül vennem! – hajtogatta a királyfi.

Kifaggatták a leányt, mire elmondta:

– Van egy idős édesapám, egy mostohám, egy mostohanővérem és egy édesbátyám.

– És hol a másik papucs?

– Azt nem tudom, azt csak az én öreg anyóka tudná megmondani.

Azzal a leányka hazatért, a mostoha pedig ottmaradt a királyi udvarban, és egyre próbálta lebeszélni a királyfit. De a királyfi nem engedett. Otthon a leányt magához hívta a vörös tehén koponyája:

– Gyermekem, küldd el bányát a királyfihoz, hogy mondja meg neki: estére eljön az öreg anyóka, és hozzá adja a leányát.

Mikor ez megtörtént, a király elment a leánykához.

Az anyóka szépen felöltöztette, és elbocsátotta a királyfival. A királyfi feleségül is vette. Elmúlik egy hét, jön a mostoha, hogy meglátogassa mostohalányát, s mindjárt meg is kérte a királyt, hogy engedje el vele a menyecskét két napra. A király elengedte. Két nap múlva a mostoha saját lányát öltöztette a mostohalány ruhájába, és őt vitte vissza a királyhoz, maga pedig hazatért.

Este, mikor a királyfi be ment a feleségéhez, és látta, hogy az nem az ő felesége, ment s elmondta a királynak a mostoha és leánya turpisságát. Akkor a király azt parancsolta, hogy a mostohát és a leányát hajuknál fogva két ló farkához kössék, mindegyikre felütköztek egy-egy legényt s kiadta nekik:

– Addig hajszoljátok a lovakat, míg ebből a két nőszemélyből nem marad más, mint a fejük.

A legények végrehajtották a király parancsát, odavitték hozzá a két nő fejét, mire a király elrendelte, hogy vétküket írják papírosra, ragasszák rá a két fejre, s tűzzék póznára, hogy mindenki megláthassa.

Ők elérték a céljukat, érzétek el ti is célotokat.

*Elvarázsolt madarak
Örmény népmesék
(Válogatta és fordította:
Hegyí Imre)*

Tizenkét hónap a természetben

Egy holló mély korgó hangja szűrődött be az ablakon, pedig csak alig múlt el hajnali öt óra épp, hogy virradni kezdett. Felkeltem, hogy megnézzem a korán kelő koromfekete madarat, láttam ketten vannak, nem túl magasan rá-érősen repültek kelet felé. Abba az irányba távolra ellátok, így hosszabb ideig figyelhettem őket. Ha hollót láttok

valahol repülni, legkönnyebben az ék alakú farkáról, ismeritek fel.

A távolodó madarak egyike hirtelen hátrá fordult, majd egy szempillantás alatt újra visszafordult, és repültek tovább. Néhányszor megismételte ezt a csavarfordulót, minden bizonnyal párjának tetszelgett ezzel is, így mutatva, hogy jó egészsé-

nek örvend a kondíciójával sincs baj.

Alighogy eltűntek a látóhatárból egy dolmányos varjú jelent meg. A hamuszürke madár nem egy kitűzött cél felé tartott, hanem csak úgy unottan, lomhán körözött a levegőben, egymagában. Még csak nem is károgott. Azonban a kerti rozsdafarkú így is felfedezte

és támadásba lendült, ugyanis a varjú behatolt a rozsdafarkú költőterületére, és mivel fiókái vannak, megvédi azokat, akár az élete árán is. Természetesen harcra nem került sor, már csak azért sem, mert megjelent egy vörös vércse, akinek szintén nem szíves vendég volt a varjú. A rozsdafarkú azonnal zuhanórepülésbe fogott és visszatért fészkehez, de a figyelmeztető hangokat nem hagyta abba, amire más énekes madarak is felfigyeltek, és saját nyelvükön figyelmeztették fajtársaikat.

A vércse kecses mozdulattal csapott több ízben is a varjú felé, aki egy idő után megunt a fenyegetőzést és továbbállt, és ezzel a megszokott rend is visszaállt. Csicsörke, zöldike köszöntötte énekével a felkelő napot, megszólalt az „aranytorkú” barátoszta is. Seregélyek fiainak csivitelését lehetett hallani, és valahonnan távolból fenyőrigó „saksak” hangját hozta az enyhe reggeli szellő. Később, mikor kinéztem az ablakon, láttam, hogy a ház ormán állt őrszemet a rozsdafarkú.

*Kelemen László, Rara Avis
Madártani Egyesület*

Holló

Bábmackó

Otthon is rendezhetsz bábszínházat, egy kis fantázia és néhány maradék textiladarab szükséges hozzá csupán. Mutatunk egy példát kézre húzható bábfigurára, de bármilyen figurát elkészíthetsz hasonló módon.

Szükséges eszközök: barna színű vastag posztó, rózsaszín és sárga szövet, sárga vastag fonal, szemek, olló, tű, cérna.

Elkészítés: a barna posz-

tóból vágd ki duplán a macskó körvonalait, majd az egyik felére, amelyik az arca lesz, ragassz neki arcot a rózsaszín szövetből. A hasára vágj egy ovális foltot a sárga szövetből és ragaszd rá. A rózsaszín szövetből vágj mancsokat, a lábára ragassz barna karmokat. Végül pedig ragaszd fel a szemeket. Ha kész van a mackó, a sárga fonallal varrd össze a két darabot, és máris készen van a kézre húzható bábfigura.

Hétfégi mellékletünk *Életmód és Csodavár* oldalait Orosz Anna szerkesztette